

ÚRSKURÐARNEFND
Í
VÁTRYGGINGAMÁLUM

Samantekt úrskurða 2026

Síðast uppfært 31. mars 2026

Mál nr. 4/2026**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Umfang tjóns. Afnotamissir.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 5. janúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 29. janúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 30. janúar 2026.
4. Viðbótarathugasemdir V dags 5. febrúar 2026.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum málsins kemur fram að bifreiðin B, í eigu M, hafi, hinn 26. október 2024, skemmst við árekstur og að ágreiningslaust sé að tjónið sé bótaskyldt úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A hjá V. Hins vegar séu aðilar ósammála um með hvaða hætti eigi að bæta M afnotamissi B.

M krefst bóta vegna afnotamissis B í 78 daga, sem nemi kostnaði vegna bílaleigubifreiðar samkvæmt framlögðum reikningum að fjárhæð 798.000 kr. ásamt vöxtum. V hefur hins vegar fallist á að greiða kostnað vegna bílaleigubifreiðar í 21 dag en hafnað frekari kröfum vegna afnotamissis.

M byggir kröfu sína á lögum um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019, einkum 4., 8. og 19. gr., sem kveði á um hlutlæga bótaábyrgð vegna tjóns sem hlýst af notkun ökutækis. Samkvæmt 2. mgr. 6. gr. laganna fari um bótaábyrgð eftir almennum skaðabótareglum. Meginregla íslensks skaðabótaréttar sé að tjónþoli eigi rétt á fullum bótum fyrir sannanlegt fjártjón sitt, sbr. einnig 35. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004. Afnotamissir hafi varað í 78 daga m.a. vegna biðar eftir varahlutum og sé sú töf ekki á ábyrgð M. Er því þá sérstaklega mótmælt að tafir er stafi af bið eftir varahlutum rjúfi orsakasamhengi. Slíkar tafir séu eðlilegur og fyrirsjáanlegur hluti viðgerðarferlis og beri tjónvaldur, og þar með vátryggingafélagið, áhættuna af slíkum töfum gagnvart tjónþola.

M hafnar einnig því að verklagsregla V um að bæta afnotamissi að hámarki í 21 dag geti takmarkað bótarétt og er vísað til úrskurðar nefndarinnar nr. 59/2022 því til stuðnings. Þá er bent á að tilkynningar V hafi verið sendar á rangt netfang og því ekki borist réttum aðilum, og verði M ekki gert að bera hallann af því.

Hafi M þá verið nauðsynlegt að útvega aðra bifreið á umræddu tímabili í þeim tilgangi að koma í veg fyrir röskun á lögbundinni starfsemi sinni. Er vísað til dóms Hæstaréttar í málum nr. 361/1982 og 84/1973 því til stuðnings. M hafi sýnt fram á raunverulegt tjón með framlagningu reikninga og eigi því rétt á fullum bótum vegna afnotamissis bifreiðarinnar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að B hafi orðið fyrir nokkru tjóni en alls ekki verið óökufær vegna þess. Viðgerð á henni hafi tekið fimm daga, þ.e. frá 9. til 13. desember 2024. Þrátt fyrir það hafi V, fyrir mistök sem M hafi hagnast á, fallist á að greiða bætur vegna afnotamissis í 21 dag. Framlagður reikningur vegna bílaleigu sýni þá að M hafi tekið bifreið á leigu 4. nóvember 2024 og skilað henni 21. janúar 2025. Ekkert sambandi sé milli þess reiknings og þess tíma, þ.e. þeirra fimm daga, sem ekki hafi verið unnt að nota B. Í málatilbúnaði M sé m.a. byggt á því að B hafi verið sérútbúin m.t.t. þeirra starfa sem M hafi með höndum en ekkert liggja fyrir um að bifreiðin sem tekin var að leigu sé sérútbúin að einhverju leyti. Feli framlagður reikningur því ekki í sér sönnun á fjártjóni M. Upplýsingapóstur um rétt M til bóta vegna leigu á bifreið hafi þá verið sendur á aðalnetfang M og sé því ekki rétt að hann hafi verið sendur á rangan aðila. Ekki sé til staðar sjálfkrafa lögvarinn réttur tjónþola til bóta vegna afnotamissis, heldur verði slíkur réttur byggður á meginreglum skaðabótaréttar og helst komi til skoðunar í því sambandi reglur um sönnun, orsakatengsl, takmörkun tjóns og sennilega afleiðingu. Sé mat V það að með því að hafa fengið bætur vegna afnotamissis í 21 dag hafi M fengið tjón sitt að fullu bætt, en raunar hefði sá réttur, eins og áður segi, átt að takmarkast við fimm daga afnotamissi. Hafi M þá raunar ekki sýnt fram á þörf þess að taka bifreið á leigu yfirleitt, en M búi yfir bílafloata og unnt hefði verið að takmarka tjón þess með því að skipuleggja verkefni með öðrum hætti. Hafi M ekki lagt fram nein gögn er sýni fram á annað. Þá sé í öllu falli alls ósannað að þörf hafi verið á bílaleigubifreið eftir

að viðgerð lauk, þ.e. eftir 13. desember 2024. Þá sé hin langa bið eftir varahlutum sem raungerðist í þessu tilviki ekki fyrirsjáanleg afleiðing umrædds tjónsatviks og hvorki sanngjarnt né eðlilegt að tjónvaldur verði gerður ábyrgur fyrir henni.

Í viðbótarathugasemdum M er því sérstaklega mótmælt að M hafi leigt bifreið að óþörfu. B hafi verið sérútbúin til starfa M og ríkar öryggiskröfur séu gerðar til slíkra bifreiða. Jafnvel minniháttar árekstur geti haft áhrif á burðarvirki, skynjara, ljósabúnað eða loftgæði og gert slíka bifreið óhæfa til þeirra starfa sem hún eigi að nýta við. V geri lítið úr því tjóni sem varð með því að kalla það „rispur og smávægilegar beyglur“ og líti með því fram hjá sérstöðu þeirra bifreiða sem M nýti í starfsemi sinni. Er því þá sérstaklega mótmælt að leigutíminn sé í ósamræmi við viðgerðartímann enda taki hann m.a. til tjónaskoðunar, þöntunar varahluta og biðar eftir þeim. Það að V telji að viðgerðin hefði aðeins átt að taka fimm daga breyti því ekki að B hafi verið óaðgengileg M í 78 daga vegna atvika sem M beri enga ábyrgð á. M búi ekki yfir neins konar „lager“ af ónotuðum bifreiðum heldur sé hverri bifreið ætlað ákveðið hlutverk og nauðsynlegt hafi verið að leigja bifreið til að halda úti lögbundinni þjónustu M. Sé fyrirbyggjandi reikningur þá sönnun á fjártjóni M vegna þessa.

Í viðbótarathugasemdum V er því enn mótmælt að B hafi verið öökufær en engar skemmdir hafi orðið á burðarvirki, skynjurum eða ljósabúnaði. Hluti þeirra skemmda sem hafi verið á B hafi þá verið vegna eldra tjóns. Er því þá mótmælt að fordæmi þau sem M vísar til í málatilbúnaði sínum hafi fordæmisgildi í málinu. Fullyrðing M um að ekki hefði verið hægt að nýta aðrar bifreiðar þess á umræddu tímabili sé þá ekki studd neinum gögnum og alls ósönnuð.

Álit.

Ágreiningur málsins lýtur að því að hvaða marki M eigi rétt til bóta vegna afnotamissis bifreiðarinnar B eftir tjón sem varð 26. október 2024, en óumdeilt er að tjón M er sem slíkt bótaskyldt úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A hjá V.

Samkvæmt 2. mgr. 6. gr. laga um ökutækjatrýggingar fer um bótaábyrgð samkvæmt lögunum eftir almennum reglum skaðabótaréttar. Af því leiðir að tjónþoli á rétt til bóta fyrir sannanlegt fjártjón sem er í orsakatengslum við tjónsatvik, að því marki sem tjónið telst eðlileg og fyrirsjáanleg afleiðing þess. Jafnframt hvílir á tjónþola sönnunarbyrði fyrir tjóni sínu og umfangi þess svo og því að hann hafi takmarkað tjón sitt eftir atvikum.

Af málflytningi V má ráða að B hafi verið tekin til viðgerðar 9. desember 2024 og að viðgerð lauk 13. sama mánaðar. Hefur því ekki verið sérstaklega mótmælt af hálfu M. Reikningur vegna bílaleigu sýnir hins vegar að M tók bifreið á leigu frá 4. nóvember 2024 til 21. janúar 2025, eða í alls 78 daga. Ekki liggja fyrir sérstakar skýringar þess að þörf hafi verið á bílaleigubifreið frá 13. desember 2024, en ætla má að þá hafi B verið til reiðu fyrir M að lokinni viðgerð. Er því þegar af þeirri ástæðu ekki sýnt fram á afnotamissi né tjón vegna hans eftir 13. desember 2024.

Kemur þá til skoðunar hvort M hafi sýnt fram á að nauðsyn hafi verið á leigu bílaleigubifreiðar fram til þess er B var tekin til viðgerðar en óumdeilt virðist að hún hafi í sjálfu sér verið öökufær á því tímabili og liggja ekki fyrir nein gögn er sýni fram á annað. M byggir á því að B hafi verið sérútbúin til starfsemi þess og að nauðsynlegt hafi verið að taka aðra bifreið á leigu til að koma í veg fyrir röskun á þeirri starfsemi. Engin gögn liggja þó fyrir um að það með hvaða hætti B hafi verið sérútbúin eða um það að sá búnaður hafi laskast við tjónsatvikið, þannig að B hafi þrátt fyrir öökufærni verið ónothæf í starfsemi M. Er því ekki sýnt fram á að ómögulegt hafi verið að nýta hana í starfsemi M, s.s. vegna öryggisþátta eða skertra notkunarmöguleika. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er því ekki sýnt fram á að tjón M vegna leigu á bílaleigubifreið tímabilið 4. nóvember 2024 til 9. desember 2025 verði rakið til umrædds bótaskylds tjónsatviks.

Að virtum gögnum málsins verður því ekki talið að M hafi sýnt fram á að kostnaður vegna leigu bifreiðar í 78 daga sé sennileg og óhjákvæmileg afleiðing hins bótaskylda tjónsatviks. V hefur þegar fallist á að greiða bætur vegna afnotamissis í 21 dag og verður að telja að með því hafi M fengið bætt það tjón vegna afnotamissis sem sýnt er fram á að stafi af umræddu tjónsatviki. Kröfu M um frekari bætur vegna afnotamissis er því hafnað.

Niðurstaða.

M á ekki frekari rétt til bóta vegna afnotamissis en V hefur þegar fallist á að greiða.

Reykjavík, 23. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Berglind Svavarsdóttir

Mál nr. 6/2026**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V1)****Nafn varnaraðila (V2)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis: (A) og (B)****Sakarskipting. Árekstur.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 6. janúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V2, dags. 26. janúar 2026, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 2. febrúar 2026.
4. Viðbótarathugasemdir V2, dags. 3. febrúar 2026.

Málsatvik.

Samkvæmt skýrslu sem fyrirtækið Aðstoð & öryggi (A&Ö) gerði varð árekstur með bifreiðunum A, sem er í eigu M en sonur hans ók í umrætt sinn, og B á gatnamótum Safamýrar og Háaleitisbrautar 27. desember 2024. Í skýrslunni kemur fram að ökumenn beggja bifreiða óku Safamýri í austurátt, B á undan A. Þegar umferðarljósinn á gatnamótum Safamýrar og Háaleitisbrautar urðu gul stöðvaði ökumaður B bifreiðina því honum fannst hann ekki hafa nægan tíma til að komast yfir Háaleitisbraut. Ökumaður A ók þá aftan á B þar sem hann hélt að ökumaður B myndi keyra yfir gatnamótin. Í kjölfarið bakkaði B, sem þá var kominn vel út á götuna, með þeim afleiðingum að B lenti á A. Kemur fram í skýrslunni að ökumaður B hafi viljað meina að hann hafi ekki bakkað á A en ökumaður A hafi tekið myndband af atvikinu sem hann hafi sýnt skýrsluritari. Í skýrslunni er eftirfarandi haft eftir ökumanni A: „Ég ók Safamýri í austurátt og ætlaði til hægri inn á Háaleitisbraut í suðurátt þegar ökumaður bílsins fyrir framan mig, [B] stoppaði á gulu ljósi og þá ók ég aftan á hann. Ég hélt hann myndi aka yfir götuna. Svo bakkaði hann af því hann var kominn of langt út á götuna og bakkaði þá á minn bíl, [A]. Ég var einn í bílnum.“ Í skýrslunni er eftirfarandi haft eftir ökumanni B: „Ég ók mínum bíl, [B], Safamýri í austurátt og ætlaði áfram og fara niður Fells múla. Það kom gult ljós og mér fannst ég ekki hafa nægan tíma til að komast yfir götuna og því stoppaði ég og þá ók ökumaður [A] aftan á minn bíl. Ég var einn í bílnum.“

Í málskoti krefst M þess að nefndin staðfesti að B beri alla sök á fyrri árekstrinum milli A og B. Byggir M á því að B hafi snarhemað með þeim afleiðingum að A endaði aftan á B. Telur M að öll gögn málsins sýni að B hafi verið í órétti og A í rétti. V1 og V2 hafi hins vegar komist að þeirri niðurstöðu að ökumaður A bæri alla sök á árekstrinum. Þessu er M ósammála og bendir á að B hafi að mestu verið komin yfir stöðvunarlínuna þegar áreksturinn varð. Telur M að af þessum sökum hafi ökumaður A mátt reikna með að B yrði ekið yfir gatnamótin. Jafnframt telur M að framburður ökumanns B í skýrslu A&Ö styðji framangreint. Byggir M á því að ökumaður B hafi brotið gegn 1. og 2. mgr. 7. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Þessu til viðbótar bendir M á, m.a. með vísan í fyrirbyggjandi myndband, að eftir fyrri áreksturinn hafi ökumaður B bakkað á A. Með því hafi hann annars vegar viljað „laga“ stöðu B áður en A&Ö kæmi á staðinn enda hafi B augljóslega verið komin langt yfir stöðvunarlínu. Hins vegar telur M að með því að bakka á A hafi ökumaður B valdið viðbótartjóni á A. M byggir einnig á að myndbandið sýni að bremsuljós B hafi ekki verið í lögmætu ástandi við áreksturinn, enda hafi ekki kviknað á þeim er B var bakkað á A eða hún stöðvuð. Vísar M í 3. mgr. 69. gr. umferðarlaga í því sambandi. M telur því að framangreint eigi að leiða til þess að B beri alla sök á árekstrinum og því á öllu því tjóni sem varð á A.

Í fyrirbyggjandi tölvubréfi frá V1 sem váttryggði A, er tekið fram að V1 geri ekki athugasemdir í málinu. Í athugasemdum V2, sem váttryggði B, eru færð rök fyrir því að ökumaður A beri alla sök á fyrri árekstrinum. Hins vegar fellst V2 á að B beri alla sök á seinni árekstrinum, þ.e. á afleiðingum þess að eftir fyrri áreksturinn var B bakkað á eða rann á A. Hins vegar byggir V2 á því að M hafi ekki sýnt fram á að frekara tjón hafi orðið á A við seinni áreksturinn. Hvað fyrri áreksturinn varðar þá telur V2, eins og áður sagði, að ökumaður A beri alla sök. Í því sambandi bendir V2 í fyrsta lagi á að í 2. mgr. 18. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 komi fram að ökutæki sem ekið er á eftir öðru ökutæki, skuli vera svo langt frá því að eigi sé hætt á árekstri þótt ökutækið sem er á undan stöðvist eða dregið sé úr hraða þess. Skuli þess að jafnaði gætt að það taki eigi minna en þrjár sekúndur að aka bilið milli ökutækjanna. Telur V2 ljóst að ökumaður A hafi ekki gætt nægjanlega að áskilnaði umrædds ákvæðis sem hafi leitt til þess

að hann ók aftan á B. Í öðru lagi bendir V2 á að það hvíli sérstök aðgæsluskylda á öikumönnum sem nálgast eða aka yfir gatnamót, óháð öðrum forgangsreglum eða umferðarstjórnun. Af gögnum málsins sé ljóst að ökumaður A hafi því einnig ekki gætt að áskilnaði 1. mgr. 26. gr. umferðarlaga, um sérstaka aðgæslu við akstur að gatnamótum. Með séstakri aðgæslu sé átt við að ökumaður þurfi að vera sérstaklega vakandi og geta brugðist við óvæntum aðstæðum. Til viðbótar bendir V2 á að það hafi verið haft eftir ökumanni B að hann hafi stöðvað gegn gulu umferðarljósi þar sem hann taldi sig ekki hafa nægan tíma til þess að aka yfir gatnamótin. Með hliðsjón af fyrrnefndu ákvæði, 1. mgr. 26. gr. umferðarlaga, sé því ljóst að hann hafi með háttsemi sinni sýnt sérstaka aðgæslu við akstur að gatnamótum er hann gætti að annarri umferð um gatnamótin. Stöðvun hans hafi því verið lögmæt sem sé ein forsenda þess að hann beri ekki sök eða hluta sakar á umræddum árekstri. Með vísan til þessa hafnar V2 því einnig að ökumaður B hafi brotið gegn 1. eða 2. mgr. 7. gr. umferðarlaga. Þá tekur V2 fram að sú fullyrðing ökumanns A að hann hafi haldið að ökumaður B ætlaði að aka yfir gatnamótin losi hann ekki undan framangreindum skyldum. Því sé ljóst að ökumaður A beri alla sök á fyrri árekstrinum. Þá hafnar V2 því að um brot á 3. mgr. 69. gr. umferðarlaga hafi verið að ræða, enda ósannað að eitthvað hafi verið að ljósabúnaði B. Er í því sambandi vísað til ljósmyndar í skýrslu A&Ö þar sem komi fram að kveikt sé á hemlunarljósum B. Hvað seinni áreksturinn varðar þá byggir V2 á að það sé ósannað hvort B hafi runnið aftur á bak á A eða verið bakkað. Að auki bendir V2 á að ekki hafi verið lögð fram gögn af hálfu M sem sanni að seinni áreksturinn hafi valdið frekari tjóni á A en því sem leiddi af fyrri árekstrinum. V2 telur því að leggja beri alla sök á ökumann A út af fyrri árekstrinum og að ósannað sé að seinni áreksturinn hafi valdið frekari tjóni á A.

Í viðbótarathugasemdum M er framangreindum athugasemdum V2 mótmælt og færð fram mótrök gegn því sem þar kemur fram.

Álit.

Af ofangreindu má ráða að bæði er ágreiningur milli aðila hvað varðar atvik í aðdraganda fyrri og seinni árekstursins milli A og B. Hvað fyrri áreksturinn varðar þá telur nefndin með vísan í fyrirliggjandi gögn að leggja beri til grundvallar að ökumaður B hafi réttilega stöðvað bifreiðina þegar umferðarljósinn á gatnamótum Safamýrar og Háleitisbrautar urðu gul, þar sem hann hafi metið það svo að hann kæmist ekki yfir gatnamótin áður en rautt ljós kviknaði. Við það hafi A verið ekið aftan á B. Telur nefndin, sem hefur komist að þeirri niðurstöðu að ökumaður A beri alla sök á þeim árekstri, að hann hafi með háttsemi sinni bæði brotið gegn 2. mgr. 18. gr. og 1. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Í fyrsta lagi hafi hann ekki gætt þess að vera svo langt frá B að eigi væri hætta á árekstri þótt B yrði stöðvuð eða dregið úr hraða hennar. Í öðru lagi hafi ökumaður A ekki sýnt þá aðgæslu sem ætlast má til af þeim öikumönnum sem nálgast eða aka yfir gatnamót. Hvað seinni áreksturinn áhrærir þá hefur V2 fallist á að ökumaður B beri fulla ábyrgð á honum. Hins vegar fellst nefndin á þau rök V2 að M hafi ekki lagt fram gögn sem sanni að frekara tjón hafi orðið á A við seinni áreksturinn en það sem leiddi af fyrri árekstrinum. Þá telur nefndin einnig ósannað að ólag hafi verið á ljósabúnaði B sem ætti að breyta framangreindu.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber alla sök á fyrri árekstrinum milli A og B. Ósannað er að seinni áreksturinn hafi leitt til frekara tjóns á A.

Reykjavík, 17. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 7/2026

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Bótauppgjör. Frávísun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 6. janúar 2026.
2. Athugasemdir V, dags. 30. janúar 2026.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 3. febrúar 2026..

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að M á bótarétt úr ábyrgðartryggingu ökutækisins A sem tryggt var hjá V, vegna ákeyrslu á kerru 12. júlí 2025. M kveður strax hafa legið fyrir að kerran væri ónýtt en það hafi tekið V tæpa þrjá mánuði að fallast á kröfu M þar að lútandi. Hinn 7. október 2025 keypti V kerruna. M kvartar undan samskiptum við V en það hafi þurft að eyða ómældum tíma í símtöl og póstsamskipti til að fá fullnægjandi afgangið V á tjóninu. M krefst greiðslu að fjárhæð kr. 68.500 vegna þeirrar vinnu sem lögð hafi verið í málið.

Í athugasemdum V, dags. 30. janúar 2026 er þess krafist að málinu verði vísað frá nefndinni. Máli sínu til stuðnings vísar V til 3. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd váttryggingamála og bendir á að krafan grundvallist ekki á váttryggingarsamningi á milli M og V. Þá lúti krafan að fjárhæð bóta en V veiti ekki heimild fyrir því að úrskurðað verði um fjárhæðir bóta sbr. 2. mgr. 3. gr. samþykktu nefndarinnar. V byggir jafnframt á að samkvæmt i-lið 4. gr. sömu samþykktu fjalli nefndin ekki um kröfu M um málskostnað eða annan kostnað málskotsaðila sem leiðir af málskoti. Þá sé krafan svo óljós og óskýr að hún sé ekki tæk til úrskurðar sbr. g-lið 4. gr. samþykktanna.

Í viðbótarathugasemdum M, dagsettu 3. febrúar 2026, eru færð frekari rök fyrir kröfum M og gerðar athugasemdir við framangreind rök V.

Álit:

Í 1. mgr. 3. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefndina segir að undir starfssvið nefndarinnar heyri mál sem varða réttarágreining um váttryggingarsamninga eða annan ágreining sem lúti að dreifingu váttrygginga eða váttryggingastarfsemi að öðru leyti eins og nánar greini í 2. og 3. mgr., þ.á.m. bótaskyldu og bótafjárhæðir.

Varði mál ekki slíkan ágreining sem um er fjallað í 3. gr. skal vísa máli frá nefndinni sbr. b-lið 4. gr. samþykktu nefndarinnar. Hið sama gildir ef ágreiningur lýtur að kröfu málskotsaðila um málskostnað eða annan kostnað málskotsaðila er leiðir af málskoti sbr. i-lið 4. gr. Krafa M lýtur að kostnaði vegna umsýslu málsins gagnvart M. Af því leiðir að umkrafinn umsýslukostnaður fellur ekki undir starfssvið nefndarinnar sbr. b-lið 4. gr. og ber því að vísa máli þessu frá.

Niðurstaða.

Máli þessu er vísað frá úrskurðarnefnd í váttryggingamálum.

Reykjavík, 23. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Berglind Svavarsdóttir

Mál nr. 12/2026

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Húseigendatrygging.

Umfang tjóns.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 8. janúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 27. janúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 3. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum

Málsatvik.

Þann 17. október 2025 barst V tilkynning frá M, um vatnstjón í baðherbergi í íbúð hans. Orsök tjónsins var brestur í vatnslás undir baðkari í íbúð á 3. hæð hússins sem olli leka niður í íbúð M á 1. hæð. Tveir af fjórum veggjum baðherbergisins skemmdust verulega. Fjarlægja þurfti flísar af veggjunum til að framkvæma nauðsynlegar viðgerðir. V viðurkenndi að bótaskylda væri til staðar úr húseigendatryggingu vegna tjónsins en féllst einungis á að greiða viðgerð á þeim tveimur veggjum sem urðu fyrir tjón, þ.m.t. kostnað við nýja flísalögn.

M fellir sig ekki við þá afstöðu V og gerir kröfu í málskoti um að úr váttryggingunni bætist allt það tjón sem M varð fyrir, þ.e. kostnaður við að skipta út flísum á öllum veggjum baðherbergisins. Upprunalegar flísar hafi ekki verið fánlegar og því þurfi að flísaleggja alla fjóra veggi baðherbergisins. Ef eingöngu verði skipt um flísar á þeim veggjum sem skemmdust muni það leiða til ósamræmis í útliti baðherbergisins. Baðherbergið sé afmarkað rými sem myndi eina sjónræna heild. Samræmt útlit allra veggja baðherbergisins sé grundvallarþáttur í hönnun og verðgildi rýmisins og eignarinnar í heild.

Til stuðnings kröfu sinnir vísar M til 1. mgr. 35. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga um að váttryggður eigi rétt á fullum bótum fyrir fjártjón sitt, nema um annað sé samið. Í váttryggingarskilmálum húseigendatryggingar V komi fram að váttryggingin skuli greiða kostnað við uppbot, rask og frágang þannig að húseignin sé í sama og eigi verra ástandi en hún var fyrir tjónið. Til stuðnings afstöðu sinni vísaði M til úrskurða nefndarinnar í málum nr. 400/2019 og 361/2021. Í þeim hafi verið fallist á að flísalögn á baðherbergi myndi eina samfellda heild og það kunni að rýra gæði heildarrýmisins verði ekki sambærilegar flísar á öllum flötum þess. Jafnframt bendir M á að úrskurður nefndarinnar nr. 346/2017 sé ekki fordæmisgefandi í máli þessu líkt og V hefur vísað til þar sem í því máli hafi málskotsaðila ekki leitt nægilegar líkur að því með gögnum að fasteignin hefði orðið í lakar eða lélegra ástandi en hún var fyrir tjónið, né heldur að heildarútlit eignarinnar hefði raskast með þeim hætti að sjálfstæður bótaréttur stofnaðist. Í máli þessu hafi M lagt fram mat fasteignasala um að misræmi í flísalögn baðherbergisins myndi rýra gæði heildarrýmis þegar kæmi að sölu eignarinnar.

Í athugasemdum V kemur fram að það telji sig hafa boðið M fullar bætur vegna tjónsins með hliðsjón af skilmálum félagsins. Váttryggingin greiði kostnað við uppbot og rask sem óhjákvæmilegt er til þess að stöðva leka, svo og frágang að nýju vegna slíkra aðgerða, þannig að húseign sé í sama og eigi verra ástandi en hún var fyrir tjónið. Jafnframt sé tekið fram í skilmálum að váttryggður skuli ekki hagnast á tjónsatburði og tryggingin skuli einungis bæta raunverulegt tjón váttryggðs. Það sé á ábyrgð M að leggja fram gögn sem sýna fram á raunverulegt tjón hans og M beri sönnunarbyrðina fyrir því að sýna fram á umfang þess. V telur að M myndi hagnast verulega á tjónsatburði ef fallist yrði á að bæta kostnað við flísalögn á öllum veggjum baðherbergisins. Verðmæti baðherbergisins yrði umtalsvert meira en fyrir tjónsatburð. Þá vísar V til skýrra ákvæða skilmála um að bótagreiðslu sé ætlað að skila húseigninni í sama og eigi verra ástandi en hún var fyrir tjónið. M hafi ekki lagt fram gögn sem sýna fram á að húseignin sé í verra ástandi en fyrir tjónsatburð eftir að viðgerð hefur farið fram. Val á flísum hafi verið í höndum M og að sá litamismunur sem M byggi á að hafi rýrt verðgildi íbúðarinnar sé í beinum tengslum við þá ákvarðanatöku. Flísar þær sem voru á veggjum baðherbergisins hafi verið fremur algengar og ósannað sé að ekki hafi verið hægt að finna sambærilegar eða eins flísar. M hafi ekki lagt fram nein gögn um slíkt. Að auki telur V ósannað að frágangur baðherbergisins eftir viðgerð hafi rýrt verðmæti íbúðarinnar frá því sem var áður en ráðist var í viðgerðir. Ný flísalögn sé nú á tveimur veggjum baðherbergisins. V mótmælir því að almenn umsögn fasteignasala hvað þetta varðar hafi

eitthvað sönnunargildi. M hafi ekki sýnt fram á að hann hafi orðið fyrir raunverulegu tjóni vegna verðrýrnunar fasteignarinnar. Til stuðnings afstöðu sinni vísar V til úrskurða nefndarinnar nr. 155/2011, 346/2017 og 361/2021. V telur að úrskurður nr. 400/2019 hafi ekki fordæmisgildi í málinu.

Í viðbótarathugasemdom M ítrekar hann fyrri kröfu og leggur fram gögn til stuðnings kröfum sínum um að upprunalegu flísar á baðherberginu hafi verið ófáanlegar. Valið á flísunum hafi verið nauðsynleg ráðstöfun til að ljúka viðgerð á þeim veggjum sem urðu fyrir tjóni. Verðrýrnun eignarinnar stafi ekki af vali málskotsaðila á flísunum heldur tjónsatburðinum sjálfum og því að upprunalegar flísar eru ófáanlegar. Munurinn á flísunum dragi verulega úr heildarásýnd rýmisins. M hafnar því að hann hagnist á því að láta flísaleggja alla veggja baðherbergisins. Slíkt sé nauðsynlegt til að útlit rýmisins verði samræmt, líkt og það var fyrir tjónið.

Álit.

Eins og framan greinir gerir M kröfu um að viðurkennt verði að V beri að bæta kostnað við endurnýjun flísalagnar á öllum fjórum veggjum baðherbergis í fasteign M. Samkvæmt almennum sönnunarreglum í váttryggingarétti hvílir á tjónþola, þ.e. M, að sýna fram á tjón sitt og umfang þess svo og að tjónið verði rakið til bótaskylds atviks. Samkvæmt 1. mgr. 35. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga á váttryggður rétt á fullum bótum fyrir fjártjón sitt ef ekki er um annað samið í váttryggingarsamningi. Í a. lið gr. 4.1 í skilmála viðkomandi váttryggingar kemur fram að tryggingin bæti tjón af völdum vatns, gufu og olíu sem óvænt og skyndilega streymir úr leiðslum húseignar og á upptök innan veggja hennar. Tryggingin greiði kostnað við uppbrot og rask sem óhjákvæmilegt er til að stöðva leka, svo og frágang að nýju vegna slíkra aðgerða, þannig að húseign sé í sama og eigi verra ástandi en hún var fyrir tjónið. Jafnframt segir í gr. 7.7 í skilmálanum að tryggður skuli ekki hagnast á tjónsatburði og tryggingin skuli einungis bæta raunverulegt tjón tryggðs.

Þótt flísar á baðherbergi í fasteign M séu ekki sömu gerðar þá liggur ekki fyrir í fyrirbyggjandi gögnum að húseignin sé ekki í sama ástandi eða í verra ástandi en hún var fyrir tjónið. Nefndin bendir á að ekki eru alltaf eins flísar sem þekja alla veggja á baðherbergjum, þær geta bæði verið af mismunandi stærð og lit. Þótt fyrir liggja í málinu að M hafi ekki verið unnt að fá eins flísar, þ.e. stærð og lit, eða einungis af sömu stærð, þá liggur ekkert fyrir um að ekki hafi verið hægt að fá flísar á þá tvo veggja sem fyrir tjóni urðu sem tryggðu að rýmið myndaði eina heild. Nefndin telur almenna umsögn fasteignasala ekki hafa þýðingu í málinu. Þá liggur ekkert fyrir um að fasteign M hafi rýrnað í verði.

Það er mat nefndarinnar að M hafi ekki tekist að sýna fram á að bótaskyld tjón hans sé umfangsmeira en nemur þeim bótum sem V hefur þegar fallist á að greiða. Af því verður M að bera hallann og er því, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til frekari bóta úr húseigendatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 17. mars 2026
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 13/2026**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Sjúkra- og slysatrygging.****Upplýsingaskylda váttryggingartaka við töku váttryggingar. Gildissvið váttryggingar.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 8. janúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 28. janúar 2026.

Málsatvik.

Samkvæmt málskoti fer M fram á að nefndin staðfesti rétt hennar til bóta úr sjúkra- og slysatryggingu hjá V vegna brjós-kloss. Kemur fram að 27. júlí 2022 hafi M sótt um umrædda tryggingu hjá V. Í umsókninni hafi M m.a. verið spurð hvort hún hefði glímt við bak- eða hryggsjúkdóma. Þeirri spurningu hafi hún svarað neitandi enda hafi hún þá ekki verið með bak- eða hryggsjúkdóm. Í umsókninni hafi ekki verið að finna aðrar spurningar um einkenni frá baki, hvorki tímabundin né varanleg. Í maí 2024 hafi M greinst með útbungun í baki og hafi í kjölfarið sótt sjúkraþjálfun og meðferð hjá verkjateymi LSH. Í byrjun árs 2025 hafi einkennin versnað mikið með skerðingu á lífsgæðum og vinnugetu. Hafi M verið óvinnufær frá og með 25. febrúar 2025. Hafi mikil stækkun brjós-kloss verið staðfest og á endanum hafi M farið í aðgerð fyrst 1. mars 2025 og síðan aftur 26. mars sama ár. Vegna þessa hafi M verið frá vinnu í töluverðan tíma með tilheyrandi tekjumissi.

Þann 3. apríl 2025 hafi M sent tilkynningu til V vegna óvinnufærinnar. V hafi hafnað bótarétti úr tryggingunni 6. júní 2025 með vísan í a-lið 5. gr. skilmála þeirra sem gilda um trygginguna. M sættir sig ekki við þá höfnun enda telur hún sig eiga bótarétt. Bendir M á að í sjúkrakrúmsfærslu um lækniheimsókn sína, dags. 25. júlí 2017, komi eftirfarandi fram: „28 ára [sic] tannlæknir, álag á baki við vinnu, mikið að bogra. Fengið tímabil með verki í mjólbaki áður. Nú eftir útilegu og vi. snúning í baki þá fékk hún verk yfir mjólbakið og verið hálf læst í baki. Við skoðun ekki að finna teikn um brjós-kloss eða taugaklemmu.“ Bendir M á að þarna komi fram að hún hafi leitað til lækni árið 2017 eftir útilegu þar sem hún hafði verk í baki við snúning. Þá sé staðfest að hún var ekki með nein teikn um brjós-kloss eða taugaklemmu. Þá byggir M á því að sjúkrasaga sín beri með sér að þar sé engar lækniheimsóknir að finna vegna baka-einkenna frá framangreindri lækniheimsókn 2017 til þess dags er sótt var um trygginguna árið 2022. Því sé ljóst að bakverkurinn frá 2017 hafi verið tilfallandi vegna aðstæðna í útlegu. M hafi ekki þurft á frekari lækniástoð að halda í kjölfar þeirrar heimsóknar. Hún hafi því ekki verið greind með baksjúkdóm fyrir töku tryggingarinnar auk þess sem það liggja fyrir að árið 2017 hafi ekki fundist einkenni um brjós-kloss, en það sé brjós-kloss sem sé ástæða óvinnufærni hennar. M telur því að a-liður 5. gr. skilmálanna eigi ekki við í hennar tilviki. Bendir M einnig á að V beri hallann af óskýrum skilmálum. Þá gildi það sama um spurningar V í tengslum við umsókn M um trygginguna auk þess sem þar hafi eingöngu verið spurt um sjúkdóma og hvergi um tilfallandi atvik eins og mjólbaksverki sem hafi átt sér stað einu sinni fimm árum fyrir töku tryggingarinnar. Þá bendir M á að það sé V að sanna að skilyrði a-liðar 5. gr. séu uppfyllt, nokkuð sem ekki hafi tekist. Framangreindu til viðbótar bendir M á 83. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga (VSL) máli sínu til stuðnings. Telur M með vísan í það ákvæði að V hafi verið óheimilt að fella niður ábyrgð í málinu. Færir M ítarleg rök því til stuðnings. Að lokum bendir M á að kjarni málsins sé sá að hún hafi ekki verið með brjós-kloss fyrir töku váttryggingarinnar. Því eigi a-liður 5. gr. skilmálanna ekki við í málinu, auk þess sem 83. gr. VSL leiði til sömu niðurstöðu. Ákvörðun V sé því í hróplegu ósamræmi við bæði lög og skilmála. Með vísan í framangreint fer M fram á að nefndin taki ákvörðun V til endurskoðunar.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, er á því byggt að bótaréttur sé ekki fyrir hendi úr sjúkra- og slysatryggingunni. Bendir V á að M hafi greinst með útbungun í baki í maí 2024 og í kjölfarið verið greind með staðfest brjós-kloss í mars 2025. Í framhaldinu hafi verið framkvæmd aðgerð og M orðið óvinnufær vegna þessa. V hafi svo hafnað kröfu um bætur í sjúkra- og slysatryggingu með þeim rökum að upplýsingaskylda við töku tryggingarinnar hafi verið vanrækt. Bendir V á að við vinnslu málsins hafi verið aflað afrits sjúkraskrár frá heilsugæslu varðandi fyrra heilsufar M. Þar komi fram í færslu

dags. 25. júlí 2017 að M hafði leitað til læknis vegna bakverkja auk þess sem greint sé frá álagi á baki við vinnu og að M hafði áður gengið í gegnum tímabil með mjóbaksverkjum. Í umræddri færslu segi þó að ekki sé að finna teikn um brjós-klos eða taugaklemmu. Bendir V á að í umsókn M um umrædda tryggingu 12. júlí 2022 hafi ekki verið gerð grein fyrir framangreindum einkennum. Á umsóknareyðublaði félagsins hafi þó meðal annars verið spurt hvort viðkomandi hafi nú eða áður haft sjúkdóma, vandamál eða einkenni frá beinum, liðum, vöðvum eða húðsjúkdóma. Telur V að ef M hefði gert greint fyrir umræddum einkennum við töku tryggingarinnar hefði tryggingin verið gefin út með sérsömdum skilmála. Höfnun V byggir því á a-lið 5. gr. skilmála tryggingarinnar þar sem meðal annars komi fram að sjúkdómar sem fyrst hafa sýnt einkenni áður en váttryggingin gekk í gildi séu undanþegnir ábyrgð nema V hafi vitað um sjúkdóminn við gildistöku og veitt váttrygginguna þrátt fyrir það. Er tekið fram að V hafði ekki haft vitneskju um umrædda færslu í sjúkraskrá M og hafi því veitt trygginguna án sérsamans skilmála hvað varðar einkenni frá baki. V telur því að M eigi ekki rétt til greiðslu bóta úr tryggingunni þar sem ófullnægjandi upplýsingar hafi verið gefnar við töku tryggingarinnar.

Álit.

Eins og að framan greinir krefst M þess í málskoti að viðurkenndur verði bótaréttur hennar úr sjúkra- og slysatryggingu hjá V vegna óvinnufærni af völdum brjós-kloss í baki. V hefur hafnað bótarétti með vísan til þess að M hafi vanrækt upplýsingarskyldu sína við töku váttryggingarinnar árið 2022. Nánar tiltekið byggir V þó neitun sína á a-lið 5. gr. skilmála váttryggingarinnar en þar segir: „Félagið greiðir ekki bætur vegna: a. Sjúkdóms sem fyrst hafði sýnt einkenni áður en váttryggingin gekk í gildi nema að félagið hafi vitað um sjúkdóminn við gildistöku og veitt váttrygginguna þrátt fyrir það.“ Telur V að þar sem sá sjúkdómur sem ágreiningurinn snýr að hafi sýnt einkenni áður en váttrygging gekk í gildi, þ.e. við læknisheimsókn 25. júlí 2017, falli hann utan gildissviðs hennar. V byggir því höfnun sína á þeim upplýsingum sem liggja fyrir um framangreinda læknisheimsókn M 2017 og að hún hefði átt að upplýsa um þau einkenni sem þar er fjallað um þegar hún sótti um trygginguna árið 2022. Þá byggir V jafnframt á að ef M hefði gert grein fyrir framangreindum einkennum við umsókn sína um trygginguna hefði tryggingin verið gefin út með sérsömdum skilmála. V leggur hins vegar ekki fram nein gögn þeirri fullyrðingu til stuðnings.

Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að eins og málið liggur fyrir hafi V ekki verið heimilt að hafna bótaskyldu M með vísan í framangreint skilmálaákvæði enda hafi V ekki sýnt fram á að skilyrði þess séu uppfyllt. Nefndin telur þannig ósannað að einkenni þess sjúkdóms sem ágreiningurinn snýr að, þ.e. brjós-klos, hafi fyrst sýnt sig áður en váttryggingin var tekin árið 2022. Í þessu sambandi ber m.a. að hafa í huga að við læknisheimsókn M árið 2017 tók læknirinn fram að við skoðun séu engin teikn um brjós-klos eða taugaklemmu. Þessu til viðbótar bendir nefndin á að þegar M sótti um váttrygginguna 2022 var hún m.a. spurð að því hvort hún hafi nú eða áður haft bak og hryggsjúkdóma. Þar var hins vegar ekki að finna aðrar spurningar sem gáfu M næga ástæðu til að ætla að hún þyrfti að upplýsa um þau einkenni sem ollu því að hún leitaði til læknis árið 2017.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr sjúkra- og slysatryggingu hjá V.

Reykjavík, 17. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 14/2026**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 9. janúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 15. janúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 20. janúar 2026.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi verið að vinna við helluþrif fyrir utan húsnæði Y þegar steinn skaust í rúðu hússins og braut hana. M lýsir verkferlum svo að þau noti helluhreinsunaráttælar sem snúi virburstum til þess að hreinsa ofan af og á milli hellna. Steinn hafi farið í virburstann og skotist svo úr honum og í rúðuna. Þrátt fyrir að M hafi gert ráðstafanir til að koma í veg fyrir óhapp af þessu tagi hafi það átt sér stað og telur forsvarsmaður M því að bótaskylda úr ábyrgðartryggingu M sé til staðar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V hafi beðið um viðbótarupplýsingar um málsatvik og að í svörum M segi m.a. að farið sé vel yfir svæðið, það skoðað vel og öflugur blásari notaður til að blása öllu lauslegu burt, auk þess sem skafa sé notuð til að losa um hluti sem leynst geti milli hellna áður en þrifin hefjist. Beri lýsingar M það með sér að verkið hafi verið unnið samkvæmt hefðbundnu verklagi og til samræmis við góðar venjur. Fyrirliggjandi ljósmynd af helluhreinsunaráttælinni beri það þá með sér að hlífðarbúnaður hennar hafi verið í fullkomnu lagi. Af framangreindu leiði að tjón á rúðu í eigu Y verði rakið til óhappatilviljunar en ekki saknæmrar háttsemi M og sé bótaskylda þar af leiðandi ekki fyrir hendi.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að á umræddu svæði hafi verið fullt af steinum, sandi og öðru lauslegu sem hafi þurft að fjarlægja áður en hreinsun hófst. Slík undirbúningsvinna sé nauðsynlegur hluti þrifanna og á ábyrgð M að ganga úr skugga um að hún sé vel unnin. Ljóst sé hins vegar að umræddur steinn hafi ekki verið fjarlægður.

Álit.

Ábyrgðartryggingu atvinnureksturs er ætlað að bæta tjón sem fyrirtæki bera að lögum skaðabótaskyldu vegna. Þannig þarf að vera um það að ræða að tjón verði rakið til saknæmrar háttsemi M, starfsmanna þess, annarra atvika eða aðstæðna sem M verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna. Það er því ekki svo að greiðsluskylda úr ábyrgðartryggingu stofnist sjálfkrafa komi til tjóns við framkvæmd verks sem fyrirtæki tekur að sér heldur þarf að sýna fram á að fyrrgreind skilyrði séu uppfyllt.

Af gögnum málsins verður ekki ráðið annað en að hefðbundið verklag hafi verið viðhaft við hreinsun hellna við fasteign Y. Kemur þannig ekkert fram í gögnum málsins um að undirbúningi, þ.e. hreinsun á öllu lauslegu, hafi í sjálfu sér verið hagað með öðrum hætti en venjan er, eða um að einstakir starfsmenn M hafi farið ranglega að við framkvæmd hans. Liggur þá ekkert fyrir um að sá búnaður sem nýttur var til verksins hafi með einhverjum hætti verið vanbúinn.

Eftir stendur þó að steinn virðist hafa orðið eftir á eða við hellurnar þegar vinna með helluhreinsunaráttælinni hófst og að það hafi haft þær afleiðingar að rúða í húseign Y brotnaði. Eins og mál þetta liggur fyrir verður þó ekki talið sýnt fram á annað en að um óhappatilvik hafi verið að ræða. Er því óhjákvæmilegt, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, að hafna kröfu M.

Niðurstaða.

Bótaskylda úr ábyrgðartryggingu X hjá V er ekki fyrir hendi.

Reykjavík, 11. febrúar 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson
Óskarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða

Mál nr. 20/2026

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Starfsábyrgðartrygging fasteignasala.

Nafn váttryggingartaka starfsábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Fasteignasali. Fyrning.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 16. janúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 10. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 23. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 26. febrúar 2026.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að M hafi keypt fasteignina A fyrir milligöngu X með samþykktu kauptilboði 29. maí 2021. Við skoðun á eigninni hafi M fengið afhenta ástandsskýrslu sem unnin var í ágúst 2016 og að þær upplýsingar hafi fylgt að búið væri að laga allt sem upptalið væri í skýrslunni, utan þess að mála þak og glugga uppi. Í fyrrgreindu kauptilboði kom fram að M væru meðvituð um að gluggar eignarinnar væru í lélegu ástandi og að eignin þarfnaðist endurbóta. Áður en M gerðu kauptilboð fengu þau í hendur söluyfirlit frá X. Í því kom fram að starfsmanni X hafi ekki verið bent sérstaklega á galla á eigninni, ekki lægi fyrir vitneskja um ástand vatns- og frárennslislagna, raflagna og glers. Þann 30. maí 2021, daginn eftir samþykkt kauptilboðs, hafi orðið vart við leka í A sem M voru upplýst um í framhaldinu.

Ýmsir gallar á A komu í ljós eftir kaupin, svo sem mikill raki og mygla í gólfí og veggjum víðs vegar um eignina. Þak fasteignarinnar reyndist vera í slæmu ástandi og haldið umfangsmiklum göllum. Bæði fyrir og eftir afsalsfund 15. júlí 2021 höfðu M orðið fyrir vör við ýmis konar annmarka á eigninni. Í dómi héraðsdóms í máli á milli M og seljanda, eru málsatvik rakin. Í tölvubréfi M frá 20. júlí 2021 til seljanda og X, kom fram að M væru búin að fá verkfræðistofu til að skoða A. Minnisblað verkfræðistofunnar lá fyrir 1. september 2021 og í því kom fram að umtalsverðir gallar hafi komið í ljós á A. Í frumkostnaðarmati verkfræðistofunnar frá 24. september 2021 var kostnaður við lagfæringar á þaki, gluggum og tréverki, viðgerðum innanhúss og lögnum sagður nema kr. 24.301.000. Í framhaldinu, 8. október 2021, hafi seljanda verði sent bréf þar sem settar voru fram kröfur M vegna ætlaðra galla á A. Seljandi hafnaði öllum kröfum M með bréfi 8. nóvember 2021. Þann 8. desember 2021 hafi verkfræðingur verið dómkvaddur sem matsmaður að beiðni M til að meta ástand íbúðarinnar og að ákveðnu marki hússins í heild sinni. Matsmaður skilaði matsgerð í mars 2022. Með bréfi, dags. 12. apríl 2022, gerðu M kröfu um að X bætti þeim það tjón sem metið hefði verið í framangreindri matsgerð.

Eins og áður segir stefndu M seljanda fasteignarinnar fyrir dóm og kröfðust greiðslu skaðabóta og/eða afsláttar vegna umfangsmikilla ágalla á A. Í dómi Héraðsdóms Reykjavíkur var komist að þeirri niðurstöðu að ágallar á A næðu gallaþröskuldi, sbr. 18. og 19. gr. laga um fasteignakaup nr. 40/2002 og M dæmdar skaðabætur að hluta vegna þeirra krafna sem gerðar voru. Seljandi áfrýjaði málinu til Landsréttar og samkvæmt dómi réttarins var seljandi sýknaður af kröfum M. Þann 21. ágúst 2025 gerðu M kröfu í starfsábyrgðartryggingu X hjá V. Byggði krafan á því að ef X hefði gætt að skyldum sínum og fullnægjandi upplýsingagjöf hefðu M ekki orðið fyrir umræddu tjóni. V hafnaði bótaskyldu í málinu sama dag.

Í málskoti byggja M á því að X hafi sýnt af sér gáleysi við sölumeðferð á umræddrar fasteignar, þ.e. hafi vanrækt upplýsingaskyldu sína, með þeim afleiðingum að tjón hlaust af, sbr. 1. mgr. 13., 15. og 27. gr. laga nr. 70/2015 um sölu fasteigna og skipa. Í fyrsta lagi hafi X ekki upplýst M um ástand seljanda. Í öðru lagi hafi X tjáð sig um orsök lyktar í fasteigninni við skoðun, alhæft að búið væri að gera við allt skv. ástandsskýrslu frá 2016 utan tveggja atriða sem síðar hafi komið á daginn að var ekki rétt. Í þriðja lagi hafi X vanrækt að láta M í té upplýsingablað seljanda fyrir gerð kauptilboðs.

Í athugasemdum V er byggt á því að allar hugsanlegar kröfur á hendur X vegna málsins séu fyrndar með vísan til 1. mgr. 9. gr. laga nr. 150/2007 um fyrningu kröfuréttinda. Meint tjón hafi komið í ljós 30. maí 2021 og allar hugsanlegar kröfur á hendur X hafi verið fyrndar þann 30. maí 2025. Jafnframt byggir V á því að tjón M verði ekki rakið til saknæmrar háttsemi X. Fasteignasali hafi ekki gefið rangar

eða ófullnægjandi upplýsingar við sölumeðferð A. Var m.a. vísað til niðurstöðu Landsréttar hvað það varðar.

Í viðbótarathugasemdum M er því alfarið hafnað að krafa M í starfsábyrgðartryggingu X sé fyrnd. M byggir á að þeim hafi ekki verið það ljóst fyrir en eftir að dómsmáli á hendur seljanda lauk að hlutverk og aðgerðir X í umræddum viðskiptum ættu eftir að skipta eins miklu máli og kom í ljós í niðurstöðu Landsréttar. Á þeim tímapunkti hafi M fyrst getað áttað sig á því hver bæri ábyrgð á því tjóni sem gerð var viðurkenningarkrafa um að væri bótaskyld úr starfsábyrgðartryggingu X. Tjón og ábyrgðin á því grundvallist á að M hafi ekki verið talin eiga kröfur á hendur seljanda. M byggja á því að mögulega megi fallast á að miða mætti upphaf fyrningar við fyrra tímamark, þ.e. þegar matsgerð dómkvadd matsmanns lá fyrir eða aðalmeðferð í héraði, í tengslum við það sem snýr að skýringum fasteignasala á lykt í íbúðinni og ástandsskýrslu frá árinu 2016. Annað sem byggt sé á sé hins vegar beintengt niðurstöðu Landsréttar og hafi M því eðli málsins samkvæmt ekki haft vitneskju um kröfur á þeim grunni fyrir en sá dómur lá fyrir. Niðurstaða Landsréttar leggi auknar skyldur á M sem þau telja ekki hafa verið unnt að uppfylla og/eða að ekkert hafi bent til þess að þau þyrftu að uppfylla vegna ófullnægjandi vinnubragða og hagsmunagæslu X í söluferlinu. Matsgerð eða önnur gögn í málinu sanni ekkert um tjón eða ábyrgð í þessum efnum og því ótækt að miða upphafstíma fyrningar við fyrra tímamark en dóm Landsréttar sem féll þann 12. júní 2025. Að öðru leyti ítreka M kröfur sínar um að X hafi sýnt af sér gáleysi í skilningi 27. gr. laga nr. 70/2015.

Í viðbótarathugasemdum V er fyrri afstaða ítrekuð. Meint krafa M sé fyrnd. M hafi í júlímánuði 2021 verið orðið fullljóst að verulegt tjón hafi verið á fasteigninni og hafi fyrningarfrestur byrjað að líða í allra síðasta lagi í júlí 2021 þegar M fengu verkfræðistofu til að gera skýrslu um þær skemmdir sem voru á fasteigninni. Gögn málsins liggja ekki öll fyrir, t.d. hafi ástandsskýrsla sem verkfræðistofan vann fyrir M ekki verið lögð fram. Gögn málsins og málsatvikalýsing í dómi Héraðsdóms Reykjavíkur í málinu beri það þó með sér að þau alvarlegu leka- og mygluvandamál sem M vísar til og komu í ljós í þaki og útveggjum fasteignarinnar séu af sömu rót og sá leki sem uppgötvaðist þann 30. maí 2021. Í það minnsta hafi ekki verið sýnt fram á annað í þeim gögnum sem M hafi valið að leggja fyrir nefndina. Allt að einu beri málsatvikalýsing í framangreindum héraðsdómi með sér að í júní 2021 hafi M verið orðið kunnugt um öll þessi umfangsmiklu leka- og mygluvandamál sem nefnd eru í athugasemdum M. Kröfur M gagnvart X séu allt að einu fyrndar hvort sem miðað er við að upphafdagur fyrningar hafi verið þann 30. maí 2021 eða í júní 2021. Jafnframt ítrekar V að M hafi mátt vita um ástand eignarinnar strax við kaupin og geti ekki borið gallana fyrir sig hvorki gagnvart seljanda né X.

Álit.

Samkvæmt framansögðu snýst ágreiningur í málinu um hvort M eigi rétt til bóta úr starfsábyrgðartryggingu X hjá V. Í málinu er deilt um hvort krafa M sé fallin niður fyrir fyrningu en V byggir höfnun á bótaskyldu á þeim grunni. Samkvæmt 1. mgr. 9. gr. laga um fyrningu kröfuréttinda nr. 150/2007 og 2. mgr. 52. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 fyrnist krafa um skaðabætur á fjórum árum frá þeim degi er tjónþoli fékk nauðsynlegar upplýsingar um tjónið og þann sem ábyrgð ber á því eða bar að afla sér slíkra upplýsinga.

Af hálfu V er því haldið fram að fyrningarfrestur kröfunnar hafi byrjað að líða 30. maí 2021 eða í júní/júlí 2021. V telur því að M hafi annað hvort fengið nauðsynlegar upplýsingar eða borið að afla sér þeirra um mögulegt tjón og þann sem bæri ábyrgð á því eigi síðar en í júlí 2021.

Samkvæmt fyrirliiggjandi gögnum í málinu, m.a. málsatvikalýsingu í dómi Héraðsdóms Reykjavíkur í máli á milli M og seljanda, liggur fyrir að strax eða fljótlega eftir samþykkt kautilboðs og afhendingu eignarinnar var M orðið kunnugt um meinta galla á A. Bæði fyrir og eftir afsalsfund í júlí 2021 voru M í samskiptum við X vegna galla á A. M upplýstu m.a. um að þau hefðu fengið verkfræðistofu til þess að skoða A með tilliti til galla. Minnisblað verkfræðistofunnar lá fyrir 1. september og frumkostnaðarmat 24. september 2021. Í framhaldinu gerðu M kröfu um að fá meint tjón bætt, a.m.k. úr hendi seljanda, samkvæmt málsatvikalýsingu í áður tilvitnuðum héraðsdómi. Þeirri kröfu hafnaði V. Í framhaldinu var dómkvaddur matsmaður. Hvorki matsbeiðni né matsgerð hafa verið lögð fyrir nefndina. Í dómi héraðsdóms kemur fram að matsbeiðni hafi a.m.k. verið beint að seljanda. Hins vegar liggur fyrir að í kjölfar þess að matsgerð lá fyrir gerðu M kröfu á hendur X á grundvelli matsgerðarinnar.

Með vísan til framangreinds tekur nefndin undir með V að krafa M sé fyrnd. M hafi í síðasta lagi fengið nauðsynlegar upplýsingar um mögulegt tjón og þann sem bæri ábyrgð á því eigi síðar en þegar

minnisblað verkfræðistofu lá fyrir þann 1. september 2021. Fyrningarfrestur kröfunnar hafi byrjað að líða á þeim tímapunkti og meint skaðabótakrafa M á hendur X hafi fyrnst 1. september 2025.

Að fenginni þeirri niðurstöðu er óþarft að fjalla frekar um kröfur M.

Niðurstaða.

M eiga ekki rétt á bótum úr starfsábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 24. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 21/2026**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V1)****Nafn varnaraðila (V2)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)****Sakarskipting. Árekstur.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 16. janúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V2, dags. 4. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
3. Ódags. viðbótarathugasemdir M.
4. Bréf til nefndarinnar frá V1, dags. 6. febrúar 2026.

Málsatvik.

Mál þetta varðar árekstur sem varð 1. desember 2025 milli bifreiðanna A og B. A var váttryggð hjá V1 og B hjá V2. Málið var lagt fyrir tjonanefnd vatryggingafélaganna sem komst að eftirfarandi niðurstöðu: „Árekstur varð í [...] við hús númer 5. Ökumaður bifreiðarinnar [A] kvaðst hafa ekið afturábak út úr stöðureit við hús númer 5 og stöðvað. Ökumaður kvaðst síðan hafa ekið aftur inn í stöðureit við hús númer 1 þegar ökumaður bifreiðarinnar [B] ók skyndilega á bifreið hans. Ökumaður bifreiðarinnar [B] kvaðst hafa ekið áfram Fýlshóla þegar ökumaður bifreiðarinnar [A] ók skyndilega afturábak út úr stöðureit við hús númer 5 og í veg fyrir hann. Að gögnum málsins virtum verður öll sök lögð á ökumann bifreiðarinnar [A] sem bar að veita allri umferð um Fýlshóla forgang áður en ekið var úr stöðureit.“

M sættir sig ekki við framangreinda niðurstöðu. Byggir M á því að tekin hafi verið afstaða í málinu á grundvelli framburðar ökumanns B en horft fram hjá sínum rökum. Telur M m.a. fram í málalíbúnaði sínum að A hafi verið lagt í löglega merktu bílastæði á mjórri íbúðargötu. Þegar ökumaður A hafi byrjað að bakka út úr stæðinu hafi B verið í nokkurri fjarlægð. Vegna þrengsla á götunni hafi hins vegar orðið ljóst að ekki væri hægt að bakka úr á götuna með öruggum hætti. Af þeim sökum hafi A verið stöðvuð og ekið svo áfram í átt að bílastæðinu sem bakkað hafði verið út af. Við áreksturinn hafi A því verið á hægri ferð áfram í átt að bílastæðinu. Áreksturinn hafi því ekki verið þegar A var ekið út í umferð eða inn í akstursleið B, heldur þegar verið var að aka A aftur inn á bílastæðið.

Í athugasemdum V2 eru færð fyrir því rök að ökumaður A beri alla sök á árekstrinum. Tekur V2 m.a. fram að því hafi bæði borist framburður frá M og eiganda B. Telur M að gögn málsins bendi til þess að áreksturinn hafi orðið þar sem A hafi verið ekið aftur á bak úr stöðureit og í veg fyrir B. Samkvæmt 3. mgr. 26 gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skuli ökumaður veita umferð forgang hvarvetna þar sem ekið er inn á veg af m.a. bifreiðastæði, lóð eða heimreið.

Í viðbótarathugasemdum M er framangreindri röksemdafærslu V2 mótmælt og færð fram mótrök gegn því sem þar kemur fram.

Í viðbótarathugasemdum V2 eru gerðar athugasemdir við það sem fram kemur í viðbótarathugasemdum M og fyrri rök V2 ítrekuð. Þá er t.d. sérstaklega á það bent að um sakarskiptingu vegna árekstursins fari skv. 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar.

Í bréfi frá V1, dags. 6. febrúar 2026, er m.a. tekið að félagið muni ekki skila frekari athugasemdum í málinu.

Álit.

Af ofangreindu má ráða að ágreiningur er milli aðila um sakarskiptingu vegna árekstursins milli A og B. Nefndin telur gögn málsins leiða til þess að rétt sé að ökumaður A beri alla sök á árekstrinum, þar sem hann hafi með háttalagi sínu brotið gegn 3. mgr. 26 gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Með því að aka A úr stöðureit út á akrein og í veg fyrir B, veitti ökumaður A B ekki þann forgang sem honum bar. Bendir nefndin á að sú óvissa sem kann að vera tengd því hvort A var ekið aftur á bak, var stopp, eða ekið áfram, þegar áreksturinn varð, breytir ekki framangreindri skyldu ökumanns A.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber alla sök á árekstrinum milli A og B.

Reykjavík, 23. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Berglind Svavarsdóttir

Mál nr. 24/2026**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Slysáttrygging ökumanns og eiganda.****Fyrning.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 15. janúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 18. febrúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 19. febrúar 2026.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 23. febrúar 2026.

Málsatvik.

Samkvæmt gögnum málsins varð M fyrir umferðarslysi hinn 28. maí 2015. Óumdeilt er að bótaskylda sem slík hafi verið til staðar úr slysáttryggingu ökumanns og eiganda bifreiðar þeirrar sem M ók. Uppgjör bóta átti sér stað hinn 4. september 2017 á grundvelli matsgerðar tveggja lækna þar sem varanleg örorka var metin 20%.

Í málskoti kemur fram að heilsufari M hafi hrakað verulega síðastliðin ár og hafi hún ekki getað starfað frá árinu 2022. Með beiðni dags. 19. febrúar 2025 hafi verið óskað eftir endurmati hjá örorkunefnd og í álitsgerð nefndarinnar dags. 19. maí 2025 hafi verið staðfest að ófyrirsjáanlegar breytingar hafi orðið á heilsufari M og varanleg örorka sé nú metin 50%. V hafi hins vegar hafnað kröfu um viðbótarbætur 4. júlí 2025 með vísan til fyrningar samkvæmt 99. gr. þágildandi umferðarlaga nr. 50/1987.

M krefst þess að bótaskylda V vegna aukinnar varanlegrar örorku verði viðurkennd og að félaginu verði gert að greiða mismun bóta miðað við 50% örorku í stað 20%, ásamt vöxtum samkvæmt 16. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993.

M byggir í málskoti fyrst og fremst á því að fyrningu hafi verið slitið með beiðni til örorkunefndar 19. febrúar 2025, þ.e. áður en tíu ára fyrningarfrestur frá slysdegi rann út 28. maí 2025. Samkvæmt 1. mgr. 16. gr. laga um fyrningu kröfuréttinda nr. 150/2007 slitni fyrning þegar kröfuhafi leggur mál til ákvörðunar fyrir stjórnvald sem hefur sérstakt ákvörðunarvald til að leysa úr ágreiningi og samkvæmt 2. mgr. ákvæðisins eigi það einnig við um kær- og úrskurðarnefndir sem starfa á grundvelli laga. Örorkunefnd starfi samkvæmt 10. gr. skaðabótalaga og hafi það lögbundna hlutverk að gefa álit um miska- og örorkustig þegar ágreiningur sé um þau atriði. Í lögskýringargögnum með 16. gr. fyrningarlaga komi fram að ákvæðið taki einnig til nefnda sem gefa álit um réttarstöðu þótt niðurstaða þeirra sé ekki bindandi. M telur því að með beiðni til örorkunefndar hafi fyrningu verið slitið. Samkvæmt 21. gr. sömu laga byrji nýr fyrningarfrestur ekki að líða meðan mál sé til meðferðar hjá viðkomandi stjórnvaldi og hafi fresturinn því stöðvast 19. febrúar 2025 og ekki hafist að nýju fyrr en álitsgerð nefndarinnar lá fyrir 19. maí 2025. Vísað er til dóms Hæstaréttar í máli nr. 145/2017 þar sem talið var að umsókn til Sjúkratrygginga Íslands sliti fyrningu samkvæmt 16. gr. laga um fyrningu kröfuréttinda og telur M að sama eigi við um beiðni til örorkunefndar.

Til vara byggir M á því að um sé að ræða nýja og sjálfstæða kröfu vegna ófyrirsjáanlegra breytinga á heilsufari hennar. Samkvæmt 11. gr. skaðabótalaga sé heimilt að kröfu tjónþola að endurupptaka ákvörðun um bætur ef ófyrirsjáanlegar breytingar verða á heilsu tjónþola þannig að örorkustig verði verulega hærra en áður var talið. Í álitsgerð örorkunefndar 19. maí 2025 sé staðfest að slík skilyrði séu uppfyllt þar sem örorka hafi hækkað úr 20% í 50%. Vísað er til dóms Hæstaréttar í máli nr. 27/2022 þar sem miðað hafi verið við það að þegar ófyrirsjáanleg versnun heilsu tjónþola kæmi fram gæti nýr fyrningarfrestur hafist þegar tjónþola yrði ljóst að um varanlega versnun væri að ræða. M hafi fyrst fengið staðfestingu á slíkri versnun með áliti örorkunefndar í maí 2025 og hafi krafan því verið sett fram innan lögmealtra tímamarka.

Í bréfi sínu til nefndarinnar byggir V á því að allar hugsanlegar kröfur M vegna umferðarslyss 28. maí 2015 séu fyrndar samkvæmt 99. gr. þágildandi umferðarlaga. Samkvæmt ákvæðinu fyrnist bótakröfur á fjórum árum frá lokum þess árs sem tjónþoli fékk vitneskju um kröfu sína og gat fyrst leitað fullnustu

hennar, þó eigi síðar en tíu árum frá tjónsatburði. Tíu ára fyrningarfresturinn sé fortakslaus og miðist við slysdag, sbr. m.a. dóm Hæstaréttar í máli nr. 86/2013.

Eftir bótuppgjör, sem hafi verið samþykkt án fyrirvara, hinn 4. september 2017 hafi engin samskipti átt sér stað milli aðila fyrir en félaginu barst afrit af beiðni til örorkunefndar, þegar liðin voru um níu ár og níu mánuðir frá slysinu. Álitsgerð örorkunefndar hafi legið fyrir 19. maí 2025, en krafa um viðbótarbætur hafi fyrst verið sett fram 3. júlí 2025, þegar liðin voru meira en tíu ár frá slysinu. Málskot M til nefndarinnar hafi svo borist 15. janúar 2026, rúmum tíu árum og sjö mánuðum eftir slysið.

V hafnar því að beiðni til örorkunefndar slíti fyrningu samkvæmt 16. gr. laga um fyrningu kröfuréttinda. Samkvæmt 10. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 veiti örorkunefnd einungis ráðgefandi álit um miska- og örorkustigi. Nefndin hafi ekki úrskurðarvald um rétt og skyldur manna og niðurstöður hennar séu ekki bindandi. Hún teljist því hvorki stjórnvald með sérstakt ákvörðunarvald til að ljúka ágreiningi né kærueða umkvörtunarnefnd í skilningi 16. gr. fyrningarlaga. Vísað er m.a. til dóms Hæstaréttar í máli nr. 311/1997 þar sem fram komi að valdsvið nefndarinnar takmarkist við faglegt mat á miska- og örorkustigi. V telur þá að þeir dómur sem M vísar til máli sínu til stuðnings hafi ekki fordæmisgildi í málinu.

V hafnar einnig þeirri málsástæðu að um sé að ræða nýja og sjálfstæða kröfu vegna versnunar heilsu M. Samkvæmt dómaframkvæmd, m.a. dómi Hæstaréttar í máli nr. 86/2013, breyti slíkar málsástæður ekki því að tíu ára fyrningarfrestur samkvæmt 99. gr. þágildandi umferðarlaga sé fortakslaus og miðist við tjónsatburð. Krafa málskotsaðila, sem nam 27.458.137 kr., hafi fyrst verið sett fram 3. júlí 2025 og sé auk þess umfram fjárhæðarmörk þess sem úrskurðarnefnd í váttryggingamálum fjallar um samkvæmt samþykktum nefndarinnar. Með vísan til framangreinds telur VÍS að allar kröfur málskotsaðila séu fallnar niður fyrir fyrningu samkvæmt 99. gr. þágildandi umferðarlaga.

Í viðbótarathugasemdum M er röksemdum V hafnað og byggt á því að fyrningu hafi verið slitið með lögmætum hætti áður en tíu ára fyrningarfrestur rann út. M telur þá að nefndin hafi fullt valdsvið til að fjalla um málið að minnsta kosti að því leyti sem varðar viðurkenningu á bótaskyldu, sbr. 1. mgr. 143. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga

M geti fallist á að ákvæði 99. gr. þágildandi umferðarlaga eigi við en byggir á því að fyrningu hafi verið slitið áður en tíu ára fresturinn rann út. Beiðni til örorkunefndar hafi verið send 19. febrúar 2025, rúmum þremur mánuðum áður en tíu ára fresturinn rann út 28. maí 2025. Sá dómur Hæstaréttar sem VÍS vísar til eigi ekki við, þar sem í því máli hafi beiðni til örorkunefndar komið fram eftir að tíu ára fresturinn var liðinn, en í tilvikum M hafi bæði beiðni og álit nefndarinnar legið fyrir innan frestsins.

Í álitsgerð örorkunefndar dags. 19. maí 2025 hafi verið staðfest að ófyrirsjáanlegar breytingar hafi orðið á heilsu M og að varanleg örorka sé nú 50% í stað 20%. Það uppfylli skilyrði 11. gr. skaðabótalaga um endurupptöku bótaákvörðunar. Vísað er til dóms Hæstaréttar í máli nr. 27/2022 þar sem viðurkenndur hafi verið réttur til endurupptöku þegar slík ófyrirsjáanleg versnun kom fram.

Í viðbótarathugasemdum V er áréttuð sú afstaða að beiðni um álit örorkunefndar slíti ekki fyrningu og séu ekki til staðar nein dómafordæmi sem styðji þá túlkun M. Er þá tekið fram að V hafi ekki tekið afstöðu til fyrirbyggjandi álitsgerðar nefndarinnar en áskilji sér rétt til þess á síðari stigum verði tilefni til.

Álit.

Umrætt tjónsatvik átti sér stað hinn 28. maí 2015. Voru þá í gildi eldri umferðarlög, nr. 50/1987. Í XIII. kafla laganna um fébætur og váttryggingu sagði eftirfarandi í 99. gr.: *Allar bótakröfur samkvæmt þessum kafla, bæði á hendur þeim, sem ábyrgð ber, og váttryggingafélagi, svo og endurkröfur váttryggingafélags, fynast á fjórum árum frá lokum þess almanaksárs, sem kröfuhafi fékk vitneskju um kröfu sína og átti þess fyrst kost að leita fullnustu hennar. Kröfur þessar fynast þó í síðasta lagi á tíu árum frá tjónsatburði.*

Óumdeilt er að bætur vegna slyssins voru gerðar upp 4. september 2017 á grundvelli matsgerðar þar sem varanleg örorka var metin 20%. Krafa um viðbótarbætur var fyrst sett fram með kröfubréfi til V hinn 3. júlí 2025, þegar liðin voru rúm tíu ár frá slysdegi en V mun þó áður, eða í febrúar 2025, hafa fengið afrit af beiðni M til örorkunefndar.

M byggir á því að samkvæmt 16. gr. laga um fyrningu kröfuréttinda hafi fyrningu verið slitið með beiðni til örorkunefndar dags. 19. febrúar 2025. Samkvæmt 1. mgr. ákvæðisins er fyrningu slitið þegar

kröfuhafi leggur mál til ákvörðunar fyrir stjórnvald sem hefur sérstakt ákvörðunarvald til að leysa úr ágreiningi og samkvæmt 2. mgr. getur hið sama átt við þegar mál er lagt fyrir kær- eða umkvörtunarnefndir að uppfylltum nánar tilgreindum skilyrðum.

Örorkunefnd starfar samkvæmt 10. gr. skaðabótalaga og hefur það hlutverk að veita álit um miska- og örorkustig. Eru álit hennar ráðgefandi en ekki bindandi fyrir aðila. Ágreiningur um bótarétt eða bótafjárhæð verður því eftir sem áður leiddur til lykta með samkomulagi aðila eða fyrir dómstólum. Í dómaframkvæmd hefur jafnframt verið lagt til grundvallar að valdsvið örorkunefndar takmarkist við faglegt mat á læknisfræðilegum afleiðingum slyss en taki ekki til úrlausnar um rétt eða skyldur aðila að öðru leyti.

Með hliðsjón af framangreindu verður ekki talið að örorkunefnd hafi það sérstaka ákvörðunarvald til að ljúka ágreiningi um bótakröfu sem áskilið er í 1. mgr. 16. gr. laga um fyrningu kröfuréttinda. Beiðni til nefndarinnar telst því ekki fela í sér að krafa hafi verið lögð til úrlausnar hjá stjórnvaldi í skilningi ákvæðisins.

Kemur þá til skoðunar hvort nefndin falli undir þær kær- eða umkvörtunarnefndir sem um ræðir í 2. mgr. ákvæðisins. Ljóst er af framangreindu að hlutverk örorkunefndar er talsvert frábrugðið því sem gerist almennt um slíkar nefndir enda tekur hún ekki afstöðu til sérstakra krafna heldur veitir einungis mat sem getur verið eitt af sönnunargögnum í síðar til komnu bóta- eða dómsmáli. Verður því ekki talið að örorkunefnd gefi álit um réttarstöðu aðila, svo sem má ráða af ummælum í greinargerð, að sé áskilið svo málskot falli undir 2. mgr. 16. gr. laga um fyrningu kröfuréttinda.

Af þessu leiðir að beiðni M til örorkunefndar dags. 19. febrúar 2025 verður að mati nefndarinnar ekki talin hafa slitið fyrningu samkvæmt 16. gr. laga um fyrningu kröfuréttinda. Verður heldur ekki séð að fyrningu kröfu M hafi verið slitið með öðrum þeim hætti er fallið geti undir IV. kafla laganna um slit fyrningar.

M byggir jafnframt á því að um sé að ræða nýja og sjálfstæða kröfu vegna ófyrirsjáanlegra breytinga á heilsu hennar, sbr. 11. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. Samkvæmt ákvæðinu er heimilt að kröfu tjónþola að endurupptaka ákvörðun um bætur ef síðar koma fram ófyrirsjáanlegar breytingar á heilsufari tjónþola þannig að örorka reynist verulega meiri en áður var talið. Slík heimild breytir hins vegar ekki reglum um fyrningu bótakröfu samkvæmt umferðarlögum. Af dómaframkvæmd verður ekki annað séð en að lagt sé til grundvallar að hinn tíu ára fyrningarfrestur samkvæmt 99. gr. umferðarlaga sé fortakslaus hámarksfrestur sem miðast við tjónsatburð sjálfan og geti ekki framlengst vegna síðari þróunar á heilsufari tjónþola. Verður dómur Hæstaréttar í máli nr. 27/2022, sem M vísar til máli sínu til stuðnings, ekki talinn hagga þeirri niðurstöðu en í því tilviki var mál höfðað innan tíu ára frá slysdegi, sbr. einnig t.d. dóm réttarins í máli nr. 598/2017.

Með vísan til alls framangreinds verður að miða við að tíu ára fyrningarfrestur bótakröfu M á hendur V vegna slyss hennar hinn 28. maí 2015 hafi runnið út 28. maí 2025 og sé krafan þar af leiðandi fyrnd.

Niðurstaða.

M á ekki frekari rétt til bóta úr slysatryggingu ökumanns og eiganda, hjá V.

Reykjavík, 23. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Berglind Svavarsdóttir

Mál nr. 28/2026

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Starfsábyrgðartrygging fasteignasala.

Nafn váttryggingartaka starfsábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 19. janúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 10. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 20. febrúar 2026.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi keypt fasteignina A, fyrir milligöngu X, með kaupsamningi dags. 4. nóvember 2022. Á fyrri hluta árs 2025 hafi M orðið vör við annamarka á A sem ekki hafi verið upplýst um við sölu þrátt fyrir að um sé að ræða annmarka sem seljandi vissi eða mátti vita af. M hafi fyrst fengið vitneskju um umrædda galla þegar hún hafi fengið húsasmið til þess að þrifa þakrennur A. Losa hafi þurft járn af þaki til þess að geta nálgast og þrifið umræddar rennur, þar sem þær voru huldar þakjárn. Þegar járníð var fjarlægð kom í ljós hversu slæmt ástand var á vestanverðu þakinu. Þakrennur sundur ryðgaðar og allt tréverk þar í kring verulega fúíð og illa farið. Þakkanturinn fúinn og þaksperrur flest allar orðnar ónýtar vegna fúa og rakaskemmda. Þakrennur á sólstofu haldi ekki vatni og vatn eigi greiða leið inn í sólstofu í frosti þegar ís hleðst upp og lyfti glerþakinu. Rennihurðir á sólstofu séu í ólagi. Þakgluggar í sólstofunni séu myglaðir líklega vegna lekans. Staðan sé sambærileg þar sem hús, bílskúr og sólstofa mætast, fúí í öllum viðarköntum og þakrennur ónýtar. Á austanverðu húsinu sé ástandið lítt skárri, mikið ryð í þakrennunum ásamt fúa í yfirbyggingunni. Þá leki gluggar á norðanverðu húsinu, en þar er sprunga frá efri brún gluggans sem nær uppundir loftaklæðningu hússins. Ljóst sé að gallarnir hafi verið til staðar þegar fasteignakaupin áttu sér stað. Eftir að M uppgötvaði framangreinda galla gerði hún kröfu um að seljandi veitti afslátt og/eða greiddi henni skaðabætur vegna framangreindra galla. Seljandi hafnaði kröfunni og vísaði til þess að hann hafi afhent M skoðunarskýrslu um ástand A og tók fram að skýrslan hafi verið kynnt öllum sem skoðuðu eignina. M kannast ekki við að hafa séð ástandsskýrsluna og hefur ekki séð nein gögn því til staðfestingar. Í kjölfarið var X upplýstur um stöðu mála og að afstaða M væri sú að upplýsingagjöf hefði ekki verið í samræmi við þær skyldur sem leiddu af lögum nr. 70/2015 um sölu fasteigna og skipa. Engin viðbrögð hafi borist við erindinu frá X. Því hafi M þann 30. október 2025 gert kröfu til V um viðurkenningu á bótaskyldu úr starfsábyrgðartryggingu X. Þann 10. desember 2025 hafnaði V bótaskyldu með vísan til þess að M hefði verið afhent afrit af skoðunarskýrslu og að fasteignasali bæri ekki ábyrgð á að framkvæma sjálfstæða athugun á þeim þáttum fasteignar sem seljandi hefði upplýst um, enda væru þeir ekki sýnilegir við hefðbundna skoðun eignarinnar. M hafnar fullyrðingum V og vísar til þess að af 11. gr. laga nr. 70/2015 um sölu fasteigna og skipa leiði að fasteignasali beri að útbúa söluyfirlit og í því skuli koma fram upplýsingar um ástand eignar, þ.m.t. galla sem seljanda og/eða fasteignasala sé kunnugt um. Samkvæmt 12. gr. sömu laga beri fasteignasala að afla upplýsinga um það sem ber að koma fram í söluyfirliti. Í 13. gr. sömu laga beri fasteignasala að kynna eignina og gæta þess að upplýsingar sem veittar eru séu réttar og í sem bestu samræmi við eiginleika og ástand eignarinnar. Samkvæmt 27. gr. laganna beri fasteignasali ábyrgð á tjóni sem hann veldur í störfum sínum. Að mati M hafi X vanrækt lögbundna skyldu sína um að veita M fullnægjandi upplýsingar þar sem hann hafi ekki upplýsta hana um tilvist áðurnefndrar skoðunarskýrslu við kaupin. X hafi ekki sýnt fram á það með fullnægjandi hætti að M hafi fengið skoðunarskýrsluna afhenta. Skýrslan hefði átt að vera hluti af söluyfirliti eignarinnar, sbr. c. og j. lið 2. mgr. 11. gr. laga nr. nr. 70/2015. Óumdeilt sé að á fasteignasölum hvíli ríkar skyldur í starfi með vísan til sérfræðiábyrgðar. Til stuðnings kröfu sinni vísar M til umfjöllunar á bls. 212 í ritinu Bótaréttur III eftir Eirík Jónsson og Viðar Má Matthíasson og Hrd. í mál nr. 223/2002.

Í athugasemdum V kemur fram að seljandi fullyrði með afdráttarlausum hætti að umrædd skýrsla hafi verið afhent öllum sem skoðuðu A, þar á meðal M. Þá hafi X staðfest þessa afstöðu og telur V að staðhæfingar M um að hún hafi ekki séð eða heyrt af skoðunarskýrslunni séu ótrúverðugar með hliðsjón af framlögðum gögnum. Er þessi afstaða studd gögnum frá seljanda, þ.e. myndum sem teknar voru við skoðun A þann 10. júlí 2022. Þar kemur skýrlega fram að ástandsskýrslan hafi legið frammi fyrir alla þá sem skoðuðu eignina. Þá bendir V á að samkvæmt 1. mgr. 29. gr. laga nr. 40/2002 um fasteignakaup geti kaupandi ekki borið fyrir sig galla á fasteign sem hann þekkti til eða átti að þekkja til þegar kaupsamningur var gerður. Rík skylda sé lögð á kaupendur samkvæmt 2. mgr. sömu greinar að skoða fasteign ítarlega áður en kaup eru gerð. Eðli málsins samkvæmt nái sú skoðunarskylda augljóslega til þess að kynna sér fyrirbyggjandi gögn, þar á meðal skoðunarskýrslur sem liggja frammi þegar fasteignin er sýnd til sölu. Því geti hvorki seljandi né fasteignasali borið ábyrgð á því ef kaupandi lætur undir höfuð leggja að kynna sér þau gögn sem lögð eru fram fyrir hann við sýningu á fasteigninni. Seljendur fasteigna beri sjálfstæða upplýsingaskyldu samkvæmt 26. og 27. gr. fasteignakaupalaga og beri ábyrgð á þeim upplýsingum sem þeir veita, hvort sem þær eru veittar beint til kaupanda eða með milligöngu fasteignasala. Fasteignasali verði að geta treyst þeim upplýsingum sem fengnar eru frá seljanda fasteignar og verði fasteignasali ekki látinn bera ábyrgð á því að seljandi vanræki mögulega upplýsingaskyldu sína, nema fasteignasalinn hafi verið meðvitaður um að upplýsingum væri leynt fyrir kaupanda eða gögn væru ekki afhent til kaupanda eins og talað hefur verið um. Í þessu máli telur V að starfsmenn fasteignasölnunnar hafi mátt treysta yfirlýsingu seljanda um að skoðunarskýrslan hafi verið afhent kaupanda. Að auki megi benda á að A sé frá árinu 1976, sem V telja að hafi gefið M fullt tilefni til að skoða hana sérstaklega ítarlega, einnig með hliðsjón af kaupverði fasteignarinnar. Með hliðsjón af framangreindu telur V að ekki sé hægt að færa rök fyrir því að saknæm og ólögmat háttsemi X og starfsmanna hans hafi valdið M tjóni. Skilyrði bótaskyldu úr starfsábyrgðartryggingu fasteignasala teljist því ekki uppfyllt.

Í viðbótarathugasemdum M er það áréttáð í fyrsta lagi að ágreiningur í málinu snúi að upplýsingagjöf og kynningu fasteignar fyrir kaupanda. Það falli án nokkurs vafa innan sérfræðisviðs fasteignasala og sé hluti af lögbundnu hlutverki hans, skv. 10.–12. gr. laga nr. 70/2015. Í öðru lagi sé M fullviss um að skýrslan hafi ekki verið kynnt fyrir henni við kaupin og ekki beri að leggja meira vægi í frásögn seljanda eða X umfram M, án haldbærra gagna. Fasteignasalanum hafi borið að sjá til þess að M fengi skoðunarskýrsluna afhenta, eða í það minnsta vitneskju um að slík skýrsla væri til staðar og ábendingu um að kynna sér efni hennar. Þetta hefði fasteignasali t.d. getað gert með tilvísun til skýrslunnar í söluyfirliti, líkt og venjulega sé gert. Í öllu falli hafi fasteignasalinn verið í mun betri stöðu en M til að tryggja sönnun fyrir því að M hefði verið afhent öll fyrirbyggjandi gögn um eignina. Þegar engin slík sönnun liggi fyrir verði ekki byggt á staðhæfingum einum saman heldur verði fasteignasalinn að bera hallann af sönnunarskort, enda hvílir sönnunarbyrði fyrir því að hann hafi fullnægt upplýsingaskyldu sinni á honum, sbr. Hrd. í máli nr. 223/2002.

Álit.

Ágreiningur er um hvort X hafi með saknæmum hætti vanrækt skyldur sínar við sölu A og hvort M eigi rétt til bóta úr starfsábyrgðartryggingu X samkvæmt 27. gr. laga nr. 70/2015 um sölu fasteigna og skipa. Samkvæmt ákvæðinu ber fasteignasali ábyrgð á tjóni sem hann eða starfsmenn hans valda af ásetningi eða gáleysi. Um sakarmat og sönnun gilda almennar reglur skaðabótaréttar. Samkvæmt dómaframkvæmd gildir strangt sakarmat þegar metið er hvort fasteignasali hafi sýnt af sér gáleysi. Samkvæmt 1. mgr. 11. gr. sömu laga ber fasteignasala að gæta þess vandlega að í söluyfirliti komi fram öll grundvallaratriði um eiginleika og ástand fasteignar sem, ásamt skoðun kaupanda, geti verið grundvöllur ákvörðunar um kaup og kaupverð. Í c-lið 2. mgr. 11. gr. er sérstaklega kveðið á um að fram skuli koma upplýsingar um ástand eignar, þar á meðal um galla sem seljanda og/eða fasteignasala er kunnugt um. Í j-lið 2. mgr. 11. gr. er einnig sérstaklega kveðið á um að í söluyfirliti skuli geta um önnur atriði sem kunnugt er um, svo sem skýrslur um ástand eignar sem gerðar hafa verið. Samkvæmt 1. mgr. 12. gr. skal fasteignasali afla þeirra upplýsinga sem fram eiga að koma í söluyfirliti, meðal annars úr opinberum skrám og skýrslum ef unnt er, en einnig kynna sér af eigin raun ástand, gerð og búnað eignarinnar. Í 2. mgr. 12. gr. er kveðið á um að fasteignasali beri ábyrgð á því ef upplýsingar í söluyfirliti reynast rangar eða ófullnægjandi, enda sé þar um að kenna gáleysi hans eða starfsmanna hans.

Í málinu liggur fyrir að seljandi hafði fengið byggingarfræðing til að útbúa skýrslu um ástand A áður en hún var sett á sölu. Í skýrslunni kemur m.a. fram að þak þarfnist viðhalds og fúi sé í gluggum. Jafnframt liggur fyrir að M hefður neitað því að hafa fengið umrædda skýrslu í hendur áður en hún festi

kaup á A og X hefur ekki lagt fram nein gögn sem sýna fram á að M hafi fengið skýrsluna afhenda áður en kaup fóru fram. Fasteignasali ber sönnunarbyrði fyrir því að hann hafi fullnægt upplýsingaskyldu sinni, sbr. Hrd. í máli nr. 223/2002. Að mati nefndarinnar hefur X ekki tekist slík sönnun. X bar að geta áður nefndrar skoðunarskýrslu í söluyfirliti, sbr. skýr fyrirmæli í j. lið 2. mgr. 11. gr., sem og 1. mgr. og c. lið 2. mgr. 11. gr. laga nr. 70/2015. Að mati nefndarinnar veitti X af gáleysi rangar eða ófullnægjandi upplýsingar í söluyfirliti sem hann ber ábyrgð á, sbr. 2. mgr. 12. gr. laga nr. 70/2015.

Með vísan til framangreinds er fallist á kröfu M um að bótaskylda sé til staðar úr starfsábyrgðartryggingu X hjá V, sbr. 27. gr. laga nr. 70/2015.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr starfsábyrgðartryggingu fasteignasölnunnar X hjá V.

Reykjavík, 23. mars 2026
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 30/2026**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn váttryggingartaka (X)****Skaðabótaábyrgð. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 20. janúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 9. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 13. febrúar 2026.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að M varð fyrir líkamstjóni í húsnæði X þann 15. október 2025. Þá segir í málskoti að tildrög slyssins hafi verið þau að M hafi verið stödd í húsnæðinu í því skyni að undirbúa og taka þátt í námskeiði fyrir kennara og annað starfsfólk þriggja tilgreindra grunnskóla. Vegna þessa hafi hún verið stödd á kaffistofu starfsmanna X, ásamt Z, að undirbúa námskeiðið. Síðan er á því byggt að þar sem M hafi fundist heldur loftlaust í kaffistofunni/rýminu hafi hún ákveðið að opna glugga í einum enda stofunnar. Þegar M hafi hins vegar gengið að þeim glugga hafi hún skyndilega dottið niður stiga sem staðsettur sé beint undir glugganum. Við það hafi M slasast og verið í framhaldinu flutt á spítala. M byggir á því að X beri skaðabótaábyrgð á því tjóni sem hlaut af slysinu. Því hafi V hins vegar hafnað fyrir hönd X. Í málskoti krefst M þess að viðurkennd verði greiðsluskylda V úr ábyrgðartryggingu X, enda sé orsaka slyssins að leita í ófullnægjandi og beinlínis hættulegum aðbúnaði stigans. Bendir M m.a. á í því sambandi að umrætt húsnæði X sé notað til ýmissa fundarhalda. Þá megi sjá af dómaframkvæmd að rík skylda hvíli á eigendum fasteigna, þar sem m.a. megi gera ráð fyrir að almenningur venji komur sínar, að tryggja öryggi gesta þeirra sem þar dvelja. Í málskoti er síðan að finna frekari rök fyrir því að stiginn hafi verið vanbúinn. Telur M að aðbúnaður stigans hafi skapað augljósa slyshættu, nokkuð sem X hafi borið að vekja athygli á og/eða grípa til ráðstafana til að koma í veg fyrir. Byggir M jafnframt á að hún hafi sýnt eðlilega aðgát í umrætt sinn. Þá bendir M á að það liggi fyrir að X hafi í kjölfar slyssins gert úrbætur á stiganum, m.a. með því að líma áberandi borða við stigann og setja nýtt handrið meðfram honum. Þær úrbætur sem hafi verið til þess fallnar að draga úr slyshættu hafi hvorki verið viðurhlutamiklar né kostnaðarsamar. Auk framangreinds byggir M á að dimmt hafi verið í veðri og dræm lýsing í húsnæði X, nokkuð sem hafi átt þátt í því að M slasaðist. Til viðbótar nefnir M m.a. að dómstólar hafi ítrekað gengið lengra í kröfum sínum um varkárni húseigenda en sem nemur þeim lágmarkskröfum sem leiða má af byggingarreglugerð. Þessu til viðbótar vísar M í 13. 37. og 42. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og tiltekin ákvæði reglna nr. 581/1995 um húsnæði vinnustaða, máli sínu til stuðnings.

Í athugasemdum V er því hafnað að X beri skaðabótaábyrgð gagnvart M. Byggir V höfnun sína á því að M hafi ekki tekist að sanna þá fullyrðingu að stiginn hafi verið vanbúinn á slysdegi eða af honum hafi stafað sérstök slyshætta. Telur V að miðað við fyrirliggjandi myndir blasi við að þarna sé stigi. Jafnframt telur V engum vafa undirorpið hvar stiginn byrjar og endar. Þannig liggur fyrir að fyrsta þrep stigans var í öðrum lit en gólflöturinn sem er ljós grænn ásamt því að gult handrið var hægra megin og svartur gúmmílisti á hverju þrepi. Engum ætti því að dyljast að þarna væri stigi. Þá bendir V á að það sé upplýst í málinu að umrætt hús X hafi verið byggt árið 1937. Því verði að líta til ákvæða byggingarsamþykktar fyrir Reykjavík nr. 68/1903, sem þá gildi, við mat á því hvort gerð og umbúnaður stigans sé andstæður lögum og reglum. V byggir á því að stiginn sé í samræmi við ákvæði byggingarsamþykktarinnar að því undanskildu að í 4. mgr. 25. gr. komi fram að á öllum stigum skuli vera handrið. V bendir einnig á að upplýst sé í málinu að handriði var komið fyrir á veggnum við gluggann eftir slysið. Á öðrum hlutum stigans hafi hins vegar verið handrið. Þrátt fyrir þetta telur V ósannað í málinu að skortur á handriði hafi átt þátt í því eða orsakað það að M féll niður stigann. Í málinu liggi fyrir að M hafi ekki verið að ganga niður stigann þegar slysið varð heldur hafi hún verið að kalla til kvenna í gegnum glugga sem er staðsettur vinstra megin við stigann. Við þessa athöfn hafi M ekki gætt nægjanlega að umhverfi sínu sem hafi leitt til þess að hún missti jafnvægið til hægri og fallið niður stigann. V telur jafnframt ekkert athugavert við að stiginn hafi verið sveigður en slíkir stigar séu algengir í fasteignum með fleiri hæðum og ekki ósvipaðir svokölluðum hringstigum. Í síðari tíma

byggingarreglugerðum sé gert ráð fyrir tilvist slíkra stiga. Stiginn hafi því ekki verið frábrugðin því sem almennt megi ganga út frá. Þá nefnir V að slíkur stigi sé ekki í andstöðu við ákvæði byggingarsamþykktar 68/1903. Þessu til viðbótar byggir V á því að lýsing í húsnæðinu hafi verið fullnægjandi á slysdagi, auk þess sem slysið hafi orðið kl. 12:15 og því bjart af degi. Í öllu falli telur V ósannað að dræm lýsing hafi verið í fasteign X og það hafi verið orsakavaldur slyssins eins og haldið sé fram í málskoti. Telur V að orsök slyssins verði rakin til aðgæsluleysis M sem hafi ekki gætt nægjanlega að umhverfi sínu þegar hún var að kalla til kvenna í glugga sem staðsettur er við stigann. V telur að hér hafi verið um að ræða óhappatilvik eða atvik sem sé eingöngu að rekja til aðgæsluleysis M.

Í viðbótarathugasemdum M eru sett fram mótrök gegn framangreindum athugasemdum V. M mótmælir m.a. þeim vitnisburði að M hafi verið að kalla til kvenna í gegn um glugga er slysið varð. Hið rétta sé að M hafi fundist heitt og loftlaust í stofunni og því ætlað að opna glugga til að lofta út. Auk þess telur M að ágreiningur um framangreint hafi enga þýðingu varðandi mat á sök X enda sé orsakar slyssins að leita í óvenjulegum og hættulegum frágangi stigans. Telur M að þær úrbætur sem gerðar voru eftir slysið styðji þá niðurstöðu. Þessu til viðbótar bendir M á að byggingarsamþykktir feli í sér lágmarksviðmið. Að lokum mótmælir M því að slysið verði rakið til gáleysis hennar.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á líkamstjóni M. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli annað hvort sakarreglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á. Þó vissulega séu almennt gerðar ríkar kröfur til eigenda fasteigna um að þeir tryggji m.a. öryggi gesta, breytir það ekki því sem að framan greinir um sönnunareglur í skaðabótarétti. Hvað varðar málsatvik þá liggur fyrir lögregluskýrsla þar sem haft er eftir vitni, þ.e. Z, að tildrög slyssins hafi verið þau að M hafi verið að kalla á einhverjar konur í gegnum um glugga sem sé staðsettur vinstra megin við hinn umrædda stiga. M hafi síðan misst jafnvægið til hægri með þeim afleiðingum að hún féll niður nokkur þrep stigans og slasast. Nefndin telur að leggja verði framangreinda lýsingu vitnisins á málsatvikum til grundvallar í málinu, enda um að ræða vitnisburð Z við lögreglu á slysstað í kjölfar þess að M féll niður stigann, en Z er samstarfskona M sem var með henni í húsnæði X við að undirbúa umrætt námskeið. Þá hefur ekki tekist að sanna að sambærileg slys hafi áður orðið í umræddum stiga hjá X né önnur atvik sem leiða til þess að X hafi haft sérstaka ástæður til að ætla að slyshætta væri tengd stiganum. Þegar framangreint er haft í huga og gögn málsins að öðru leyti, m.a. ljósmyndir af stiganum, hefur nefndin komist að þeirri niðurstöðu að M hafi ekki tekist að sanna að orsaka slyssins sé að leita í vanbúnaði stigans. Nefndin telur því framangreint leiða til þess að ósannað sé að slysið verði rakið til atvika sem X beri skaðabótaábyrgð á.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 23. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Anna Lilja Ragnarsdóttir

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Mál nr. 31/2026**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Fasteignatrygging.****Gildissvið váttryggingar. Málskostnaðarkrafa.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 20. janúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 13. febrúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
3. Ódags. viðbótarathugasemdir M.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 17. febrúar 2026.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi selt fasteign sína, X, á árinu 2025. Kaupendur X hafi talið hana haldna galla og gert kröfu um afslátt að fjárhæð 1.873.013 kr. M hafi hafnað þeirri kröfu með bréfi dags. 27. maí 2025. Í framhaldinu hafi verið reynt, með milligöngu lögmanna, að ljúka málinu með sátt um einhvers konar eftirgjöf á lokagreiðslu án viðurkenningar. Hafi V verið gert viðvart um ágreining aðila hinn 17. september 2025 og jafnframt tilkynnt um að málið kynni að rata til dómstóla en að stefnt væri að sátt milli aðila. Hinn 25. september 2025 hafi V viðurkennt bótarétt M úr réttaraðstoðartryggingarlið fasteignatryggingar þeirra. Hafi aðilar að endingu gert réttarsátt fyrir héraðsdómi hinn 2. október 2025. Sáttin hafi verið þess efnis að M gæfu eftir 500.000 kr. af lokagreiðslu auk dráttarvaxta af henni. Þá segi í henni að aðilar skuli bera sinn kostnað vegna málarekstursins. Hafi V verið upplýst um framangreint með tölvupósti dags. 10. október 2025 þar sem jafnframt hafi verið farið fram á greiðslu sem næmi útgefnum reikningum vegna málarekstursins að frádraginni eigin áhættu. V hafi, með bréfi dags. 20. október 2025, hafnað greiðslu á grundvelli þess að M hefðu ekki reynt að fá lögmanns- og málskostnað greiddan frá mótaðilum til samræmis við skilmála fasteignatryggingarinnar.

M byggja í málskoti á því að þau hafi uppfyllt öll skilyrði til greiðslu bóta og hafi V verið upplýst um stöðu mála áður en gengið var til sáttar. Kaupendur X hafi talið rétti sínum hallað og hafi ekki verið reiðubúin að gefa eftir kröfur sínar nema hvorir aðila greiddu sinn málskostnað. Sé enda áralöng hefð fyrir því fyrirkomulagi í þeim tilvikum þar sem ekki sé um tilhæfulausar kröfur að ræða. Með því að ganga til sáttar, fremur en að leggja málið fyrir dóm hafi M verið að takmarka tjón sitt og tjón V, svo um muni. Telji V að í tilvikum sem þessu beri að leggja ágreining um málskostnað til úrskurðar fremur en að semja um hann sé því þá í lófa lagið að orða slíkan áskilnað með skýrum hætti í einhliða sömdum skilmálum sínum. Hefði V þá einnig verið rétt að áréttu slíkan áskilnað sérstaklega þegar fallist var á bótarétt M úr váttryggingunni, enda hafi V þá þegar verið kunnugt um að til stæði að ná sáttum í málinu. Hefði M verið kunnugt um þessa afstöðu fyrirfram megi enda allt eins ætla að þau hefðu talið hag sínum betur borgið með málshöfðun.

Í bréfi V er vísað til þess að bótaskylda hafi upphaflega verið staðfest vegna ágreinings M við mótaðila um eftirstöðvar kaupsverðs fasteignar, en jafnframt verið bent á að tryggingin bæti einungis nauðsynlegan og eðlilegan lögmanns- og málskostnað sem váttryggður geti ekki fengið greiddan frá mótaðila eða hinu opinbera. Eftir að réttarsátt náðist hafi lögmaður M staðfest að umbjóðendur hans hefðu fallið frá kröfu um málskostnað til að ljúka málinu. Með því hafi M ekki látið reyna á að fá málskostnað greiddan frá mótaðila og þannig gefið frá sér möguleika til að heimta bætur. Samkvæmt skilmála váttryggingarinnar greiði félagið ekki bætur ef váttryggður gefur frá sér slíkan möguleika með eða án málsóknar. Orðalag umrædds skilmálaákvæðis sé skýrt og hafi lögmaður M fengið skilmálanu senda og því mátt vera ljóst hvaða þýðing ákvæðið hefði.

V telur einnig að M hafi ekki uppfyllt skyldu sína til tjonstakmörkunar. Með réttarsáttinni hafi M fengið kröfum sínum að mestu framgengt sem bendi til þess að þau hefðu átt raunhæfa möguleika á að fá málskostnað dæmdan úr hendi mótaðila. Þrátt fyrir það hafi M fallið frá málskostnaðarkröfu til að ná sátt „langt umfram skyldu“ að þau hafi talið. Þá bendi gögn málsins ekki til þess að málskostnaðarkrafa hafi verið fylgt eftir í samningaviðræðum áður en sátt náðist.

V vísar til úrskurðar nefndarinnar í máli nr. 122/2019 framangreindu til stuðnings. Að mati V hefðu M átt að neita sáttum þegar mótaðili hafnaði málskostnaðarkröfu og leggja málið, eða að minnsta kosti þá kröfu, fyrir dóm.

Með vísan til framangreinds telur V að M hafi með eftirgjöf málskostnaðarkröfu gefið frá sér möguleika til að heimta bætur frá mótaðila og þar með fyrirgert rétti til bóta úr réttaraðstoðartryggingu.

Í viðbótarathugasemdom M er því hafnað að M hafi ákveðið að gefa eftir kröfur um málskostnað. Er áréttað að alþekkt sé að þegar leitað er sáttu beri hvor aðili sinn málskostnað. Er því þá hafnað að sáttatilboð M hafi verið langt umfram skyldu, þó því hafi verið borið við í samskiptum aðila enda hafi aðilar vitaskuld gert ítrustu kröfur í þeim samskiptum. Þá séu málsatvik allt annars eðlis en þau atvik sem lágu að baki úrskurði nefndarinnar í máli 122/2019.

Í viðbótarathugasemdom V kemur fram að V telji málatilbúnað M styðja við þá afstöðu að M hafi gefið eftir möguleikann á að heimta málskostnað frá mótaðilum. Þá færir V fram röksemdir sínar fyrir því að fyrrgreindur úrskurður nefndarinnar hafi fordæmisgildi í málinu.

Álit.

Samkvæmt skilmála fasteignatryggingar M hjá V tekur réttaraðstoðartrygging til nauðsynlegs og eðlilegs lögmanns- og málskostnaðar sem váttryggður getur ekki fengið greiddan frá mótaðila eða hinu opinbera. Þá kemur fram í skilmálanum að framangreint feli m.a. í sér að félagið greiði ekki bætur ef váttryggður gefur frá sér möguleika að heimta bætur frá mótaðila með eða án málsóknar. Af gögnum málsins verður ráðið að V viðurkenndi bótarétt M úr tryggingunni hinn 25. september 2025. Í tölvupósti V til lögmanns M kom m.a. fram að greiddur yrði nauðsynlegur og eðlilegur lögmanns- og málskostnaður sem váttryggður „getur ekki fengið greiddan frá mótaðila“.

Dómsmál var þó ekki höfðað því aðilar gerðu réttarsátt fyrir héraðsdómi 2. október 2025 þess efnis að M féllust á að gefa eftir hluta lokagreiðslu vegna kaupanna og að aðilar skyldu bera hver sinn málskostnað.

Af gögnum málsins verður ráðið að sátt hafi náðst í málinu eftir samningaviðræður aðila þar sem báðir aðilar virðast hafa gefið nokkuð eftir af kröfum sínum. Verður þá einnig að miða við að forsenda sáttarinnar hafi verið sú að málskostnaður milli aðila félli niður. Verður því ekki talið að M hafi gefið frá sér raunhæfan möguleika á að fá málskostnað greiddan frá mótaðila heldur að slíkt hafi verið hluti af gagnkvæmri eftirgjöf aðila við sáttargerð.

Í tölvupósti V til lögmanns M dags. 30. október 2025 segir m.a. að í þeim tilvikum þegar máli er lokið með réttarsátt „kann því að vera heppilegra að láta dómara úrskurða sérstaklega um málskostnaðinn svo það fari ekki á milli mála að málskostnaður hafi ekki verið gefinn eftir.“ Af orðalagi skilmála váttryggingarinnar verður hins vegar ekki ráðið að M hafi haft sérstaka ástæðu til að ætla að þeim bæri að halda ágreiningi um málskostnað til streitu fyrir dómi þrátt fyrir að efnislegur ágreiningur væri leystur með sátt. Með því að það hafi ekki verið gert verður ekki sjálfkrafa litið svo á að M hafi með því verið að gefa frá sér kröfuna í skilningi skilmálans. Sé vilji til væri V það þá í lófa lagið, í einhliða sömdum skilmála sínum, að skilyrða bótagreiðslu úr réttaraðstoðartryggingu því að lagt væri fyrir dómara að úrskurða um málskostnað.

Að gefnu tilefni verður þá að geta þess að atvik að baki máli nr.122/2019 fyrir nefndinni, en V vísar til þess úrskurðar til stuðnings röksemdum sínum, voru talsvert annars eðlis en hér um ræðir.

Af öllu framangreindu verður ekki talið að M hafi fyrirgert rétti sínum til bóta úr réttaraðstoðartryggingarlið fasteignatryggingar sinnar. Að uppfylltum öðrum skilyrðum skilmála váttryggingarinnar er bótaskylda því til staðar.

Niðurstaða.

M eiga rétt á bótum úr réttaraðstoðarlið fasteignatryggingar sinnar hjá V.

Reykjavík, 23. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 32/2026

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Endurkrafa vinnuveitanda skv. 2. mgr. 17. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 20. janúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 11. febrúar 2026.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 16. febrúar 2026.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 23. febrúar 2026.

Málsatvik.

M er vinnuveitandi X en af gögnum málsins má ráða að X hafi orðið fyrir líkamstjóni sem er bótaskyld úr ábyrgðartryggingu ótilgreindrar bifreiðar hjá V. Virðist sá þáttur málsins óumdeildur.

Í málskoti kemur fram að umrætt slys hafi átt sér stað hinn 8. ágúst 2022 og að X hafi verið óvinnufær frá þeim degi til 18. nóvember 2022. Á þeim tíma hafi M greitt honum laun í veikindaförföllum, alls 2.980.854 kr. Vinnu X sé þannig hagað að hann sé seldur út hjá M fyrir 13.944 kr. vegna hversrar klukkustundar án virðisaukaskatts og sé útsöhlutfallið 90%. Rekstrartap M vegna óvinnufærni X hafi því numið a.m.k. 3.790.947 kr. Á grundvelli 2. mgr. 17. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 krefst M bóta að fjárhæð 2.980.854 kr., þ.e. þess tjóns sem það hafi orðið fyrir vegna greiddra launa í veikindaleyfi X. Til vara er þess krafist að úrskurðað verði um aðra og lægri fjárhæð. Að því frágengnu er krafist viðurkenningar á rétti M til bóta vegna þess tjóns sem varð af því að X var ekki seldur út í veikindum hans.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V hafi kallað eftir frekari gögnum er sýni fram á tjón M en slík gögn hafi ekki borist. Hafi kröfu þess þar af leiðandi verið hafnað enda ósannað að endurkröfuréttur M sé fyrir hendi og verði M að bera hallann af þeim sönnunarskorti. V vísar til þess að það eitt að vinnuveitandi greiði laun í veikindaförföllum til samræmis við ákvæði kjarasamninga leiði ekki til þess að endurkröfuréttur stofnist og er vísað til umfjöllunar í bókinni „Bótaréttur I: Skaðabótaréttur“ því til stuðnings. Svo endurkröfuréttur stofnist þurfi vinnuveitandi að sýna fram á kostnað umfram forfallalaun, s.s. vegna ráðningar afleysingamanns eða aukinnar vinnu annars starfsfólks. Hafi engin gögn borist frá M um slíkan kostnað. Það nægi ekki að sýna fram á að M hefði útselt vinnu X gegn ákveðnu tímagjaldi og að meðaltalsnýting hafi verið 90% heldur þurfi að liggja fyrir gögn um raunverulegt tjón. Stofnist endurkröfuréttur þá ekki af því einu að ekki hafi verið unnt að selja vinnu X út meðan á veikindum hans stóð enda felist það eðli máls samkvæmt í veikindafjarveru starfsmanna að þeir geti ekki sinnt störfum sínum á meðan. Skorti því á að sýnt sé fram á raunverulega aukin útgjöld eða sannanlegt aukið fjártjón vegna líkamstjóns X.

Í viðbótarathugasemdu M er þeirri fullyrðingu V, að óskað hafi verið eftir frekari gögnum, hafnað enda hafi V lýst því yfir á fyrri stigum að frekari gögn mundu engu breyta um afstöðu þess. Krafa M sé þá einkum höfð uppi vegna þess tjóns sem hafi komið til vegna þess að M var ekki seldur út. Tjón M hefði verið miklum mun meira hefði verið ráðinn inn starfsmaður í afleysingum enda hefði kostnaður við þjálfun slíks starfsmanns verið ærinn. Hafi M tekið ákvörðun um að grípa ekki til slíkra aðgerða heldur takmarka tjón sitt eins og hægt var.

Álit.

Óumdeilt er í málinu að X varð fyrir líkamstjóni í slysi hinn 8. ágúst 2022 sem bótaskyld er úr ábyrgðartryggingu bifreiðar hjá V. Ágreiningur málsins lýtur að því hvort M, sem vinnuveitandi X, eigi endurkröfu samkvæmt 2. mgr. 17. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. Þar kemur fram að vinnuveitandi sem greitt hafi slasaða laun eða aðrar launatengdar greiðslur vegna líkamstjóns geti krafist hinn skaðabótaskylda um endurgreiðslu að því marki sem fjártjón hafi orðið.

Það eitt að vinnuveitandi greiði starfsmanni sínum laun í veikindaförföllum leiðir þó ekki sjálfkrafa til þess að endurkröfuréttur stofnist heldur þarf að liggja fyrir að vinnuveitandi hafi orðið fyrir sannanlegu fjártjóni umfram þær greiðslur sem honum bar að inna af hendi samkvæmt ráðningarsamningi eða kjarasamningi.

Í gögnum málsins liggja ekki fyrir upplýsingar sem sýna fram á að M hafi orðið fyrir slíku tjóni vegna slyssins, svo sem vegna ráðningar afleysingafólks, aukinnar yfirvinnu annars starfsfólks eða annarra útgjalda sem rekja megi beint til fjarveru X. Þá verða þær almennu upplýsingar sem M hefur lagt fram um útselda vinnu X og meðaltalstölur þar að lútandi ekki taldar nægjanlegar til að sýna fram á raunverulegt tjón M vegna líkamstjóns X.

Verður M að bera hallann af sönnunarskortri um framangreint enda hvílir á því að sýna fram á tjón sitt og umfang þess. Verður samkvæmt framangreindu ekki fallist á að skilyrði endurkröfu M á grundvelli 2. mgr. 17. gr. skaðabótalaga séu uppfyllt. Er því óhjákvæmilegt að hafna öllum kröfum þess.

Niðurstaða.

Kröfum M á hendur V er hafnað.

Reykjavík, 17. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 35/2026

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Heiti váttryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 22. janúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 9. febrúar 2026, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti byggir M á því að 26. september 2022 hafi hann orðið fyrir líkamstjóni við vinnu sína hjá X. Hafi hann ásamt Z, samstarfsmanni sínum, verið staddur í svokölluðum „sláturbragga“ sem sé hluti af fiskeldisstöð X og staðsettur stutt frá sjálfri fiskeldisstöðinni. Hafi átt að flytja fisk sem búið var að slátra og koma fyrir í körum. Þegar þeir félagarnir hugðust flytja fiskinn út úr bragganum hafi rennihurð ekki opnast. Þá hafi Z gripið til þess ráðs að reyna að lyfta hurðinni upp með því að nota gaffallyftara. Eftir að hafa lyft hurðinni hálfu leið hafi hún skekkst og stöðvast. M hafi þá stokkið til og reynt að ýta undir hurðina til þess að rétta hana af. Hurðin hafi hins vegar fallið niður og lent á öxl M með þeim afleiðingum að hann hafi orðið fyrir líkamstjóni. Er í málskoti vísað til skriflegrar skýrslu Z, dags. 31. júlí 2025, þessari málavaxtalýsingu til stuðnings. M hafi leitað til heilsugæslu í kjölfars slyssins og verið fjarverandi frá vinnu í tvær vikur. Í samskiptaseðli heilsugæslunnar frá slysdegi er m.a. minnst á að M hafi orðið fyrir vinnuslysi þann dag. M tilkynnti V um tjónið 10. mars 2025.

M telur X bera skaðabótaábyrgð á afleiðingum slyssins. Í fyrsta lagi byggir M kröfu sína á þeirri ólögfestu reglu sem hann telur gilda um hlutlæga bótaábyrgð vinnuveitanda vegna tjóns sem rakið verður til bilunar eða galla í tæki og búnaði á vinnustað. Vísar M í Hrd. 1968 bls. 051 og 1970 bls. 544 þessu til stuðnings. Í öðru lagi byggir M á því að X beri skaðabótaábyrgð á grundvelli sakarreglunnar eða reglunnar um vinnuveitandaábyrgð og að beita eigi ströngu sakarmati í málinu þar sem tjónið verði rakið til þess að tæki eða annar búnaður hafi bilað eða ekki virkað sem skyldi vegna galla. Telur M að rekja megi slysið til vanbúnaðar umrædds húsnæðis, nánar til tekið rennihurðarinnar og búnaðar hennar. Máli sínu til frekari stuðnings vísar M til 21.-23., 41. og 42. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og tiltekinnna ákvæða reglna nr. 581/1995 um húsnæði vinnustaða. Þá vísar M einnig til þess sem fram komi í yfirlýsingu Z. Telur M m.a. óhætt að fullyrða að umrædd hurð og búnaður hennar hafi ekki verið í samræmi við þær kröfur sem komi fram í framangreindum lögum og reglum. Því liggi sök X fyrir. Þá tekur M fram að hann telji ekki koma til greina að hann verði látinn bera hluta af tjóni sínu sjálfur vegna meðábyrgðar. Vísar hann m.a. í 23. gr. a. í skaðabótalögum nr. 50/1993 því til stuðnings.

Í athugasemdum V er vísað til þess að upplýsingar um slysið hafi fyrst borist X þremur árum eftir slysið. Þá kannist öryggisfulltrúi X ekki við að hafa fengið tilkynningu um slysið. Hjá X sé almennt passað vel upp á að öll slys séu skráð og tilkynnt. Þá hafi engar fjarvistir frá vinnu verið skráðar vegna M hjá X á þessum tíma. Engin gögn séu því til um slysið hjá X. Telur V að framangreint tómlæti M, þ.e. hversu seint hann tilkynnti X um slysið, hafi því komið í veg fyrir að X hafi haft tækifæri til að bregðast strax við, m.a. með því að tilkynna slysið til Vinnueftirlits og afla nauðsynlegra upplýsinga og sönnunargagna um tildrög þess. Því sé ljóst að X hafi ekki vanrækt tilkynningarskyldu sína samkvæmt 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980. Meginreglan um að tjónþola beri að sanna tjón sitt og hvernig það atvikaðist eigi því við í máli M. V telur því ósannað að slysið hafi gerst með þeim hætti sem lýst er í málskoti enda hafi M ekki lagt fram nein gögn um hvernig slysið atvikaðist nema frásögn samstarfsmanns hans sem rituð hafi verið u.þ.b. þremur árum eftir slysið. Þá er á það bent að jafnvel þó frásögn M af málsatvikum yrði lögð til grundvallar vilji V benda á að ekki geti komið til hlutlægar skaðabótaábyrgðar X vegna tjóns sem verður vegna bilunar eða galla í tæki eins og virðist byggt á í málskoti. Telur V óumdeilt að slík regla sé ekki gildandi réttur á Íslandi heldur gildi um þetta almennar reglur skaðabótaréttar. Þá telur V ósannað að hurðin hafi verið biluð umrætt sinn. Samkvæmt upplýsingum frá X sé um að ræða bílskúrshurð/iðnaðarhurð svo keyra megi lyftara inn og út úr húsinu með fiskikör. Starfsmenn

sláturhússins og sér í lagi lyftarastjórinn noti þessa hurð. Fagmenn hafi verið fengnir til að setja hurðina upp haustið 2017. Jafnframt er tekið fram að X kannist ekki við að hurðin hafi verið biluð eða eitthvað verið að henni á þeim tíma sem slysið gerðist. Eftirliti með hurðinni og viðhaldi á henni hafi verið sinnt eftir þörfum. V telur einnig ósannað að hurðin hafi ekki verið í samræmi við reglur 581/1995 eins og haldið sé fram í málskoti. Og jafnvel þó að hún hefði verið biluð þá telur V ósannað að X hafi vitað af því. Félagið telur einnig ósannað að eftirliti og viðhaldi með hurðinni hafi ekki verið sinnt sem skyldi. M, sem ber sönnunarbyrði í málinu, hafi engin gögn lagt fram sem styðja það. V telur því að M hafi ekki sýnt fram á að slysið sé að rekja til atriða sem X ber skaðabótaábyrgð á að lögum. Geti V því ekki fallist á bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Álit.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Ekki verður annað séð af gögnum málsins að M hafi ekki tilkynnt X og V um hið umþrætta slys fyrr en nokkrum árum eftir að hann byggir á því að slysið hafi orðið. Því gilda hefðbundnar sönnunarreglur í málinu, nokkuð sem þýðir að það er M að sýna fram á atvik máls og að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi eða athafnaleysis sem X beri ábyrgð á. Ekki getur hins vegar komið til þess samkvæmt gildandi rétti að X beri skaðabótaábyrgð á hlutlægum grundvelli eins og M byggir á í málskoti. Nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að eins og málið liggur fyrir hafi M ekki tekist að sýna fram á að eitthvað það hafi verið að hinni umræddu hurð eða aðstæðum á vinnustað að öðru leyti, sem geti leitt til þess að tjón hans verði rakið til saknæmrar háttsemi eða athafnaleysis sem X beri skaðabótaábyrgð á. Telur nefndin yfirlýsingu Z sem er dagsett tæplega þremur árum eftir slysdag ekki til þess fallna að breyta þeirri niðurstöðu.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á greiðslu skaðabóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 24. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 37/2026**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Húseigendatrygging****Umfang tjóns.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 23. janúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 13. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 17. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 19. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Þann 22. september 2025 tilkynnti M til V að hún hefði tekið eftir rakablettum í fasteign sinni, fyrst á ganginum en síðan hinum megin við sama vegg á baðherberginu. Í kjölfarið kallaði V til pípulagningamann til lekaleitar og var það niðurstaða hans að lekinn væri vegna drengs en ekki lagnaleka innan veggja fasteignarinnar. Um væri að ræða málningarskemmdir á gangi en enginn raki né skemmdir væru greinileg í parketi. Þann 9. október 2025 hafnaði V að bótaskylda væri til staðar úr fasteignatryggingu M hjá V þar sem váttryggingin bæti einungis skemmdir á váttryggðri húseign sem eigi upptök sín innan veggja hússins og stafi eingöngu af ófyrirsjáanlegum, skyndilegum og óvæntum leka úr vatnsleiðslum, hitakerfi eða frárennslislögnum hennar.

Þann 12. október 2025 leitaði M aftur til V þar sem vísbendingar væru um að greining lekans væri röng og fór fram á að frekari rannsókn yrði gerð á uppruna lekans af hálfu V. M ítrekaði kröfu sína 21. október 2025 þar sem ummerki um rakaskemmdir voru komnar fram í parketi milli stofu og gangs. Í framhaldinu kom pípulagningamaður aftur á staðinn og ekki lá niðurstaða hans fyrir þegar kalla þurfti til pípulagningamann þann 27. október þar sem vatn flæddi úr vegg í íbúð M og yfir í eldhús næstu íbúðar. Í framhaldinu skrúfaði pípulagningamaðurinn fyrir ofnalagnir í hitagrind, bæði fyrir íbúð M og íbúð á næstu hæð fyrir ofan, og upplýsti að líklega væru ofnalagnir í gólfi upprunalegar og ónýtar og endurleggja þurfti þær til þess að fá hita aftur á ofnana. Í framhaldinu féllst V á að greiða M bætur fyrir tjón sem af því leiddi, þ.e. skemmdir á gólfefnum og málningu og voru bætur greiddar samkvæmt tjónamati til M 11. nóvember 2025.

Í kjölfarið réð M pípulagningarmann til þess að endurleggja lagnir og þegar búið hafi verið að brjóta upp stóran hluta af gólfinu kom í ljós að það væru ekki þær lagnir sem lækju. Pípulagningamaðurinn taldi þá líklegt að lekinn kæmi út frá T-stykki sem lægi úr ofnalögnum í hitagrindinni og inn í lög, sem liggur undir baðherbergisgólfi. M lét bæði skipta um allar ofnalagnir og umrætt T-stykki. Þegar vatni var hleypt á lagnirnar aftur kom í ljós að hvorki lagnirnar í gólfinu né T stykkið lækju. Í ársbyrjun 2026 var pípulagningarmaður aftur sendur á staðinn og braut hann þá inn að ofnalögnum í baðherbergisvegg og dæmdi hana ónýta og óviðgerðarhæfa. Félagið greiddi M þá bætur fyrir það tiltekna uppbrot og rask sem fylgdi þeirri vinnu.

Í málskoti byggir M á því að V beri skaðabótaábyrgð á því tjóni sem hún varð fyrir vegna rangrar greiningar á ástæðu lekans. Telur M að V eigi að bera ábyrgð á því uppbroti, vinnu sem og raski sem fylgdi framkvæmdum sem hún réðist í að nauðsynjalaus. M gerir kröfu um að V bæti henni þann kostnað sem hún varð fyrir vegna framkvæmdarinnar, húsnaðismissisins sem og gólfefna sem rífa þurfti upp vegna framkvæmdarinnar.

Í athugasemdum V er því alfarið hafnað að M beri skaðabótaábyrgð á framangreindu tjóni M. Orsakatengsl á milli alls meints tjóns M og upphaflegs álitss þess pípulagningameistara sem V sendi til að skoða ástæður leka á fyrri stigum til að meta mögulega bótaskyldu úr fasteignatryggingu M, séu ósönnuð. M hafi ekki sýnt fram á að tjónið verði rakið til vangaveltna pípulagningameistara sem einungis skoðaði aðstæður að beiðni V í tengslum við mat á hugsanlegri bótaskyldu. Viðkomandi pípulagningameistari hafi ekki komið nálægt uppbroti inn að lögnum á gólfi og gat því ekki með vissu áttað sig á raunverulegu útliti eða ástandi lagna. Vangaveltnum hans um uppruna lagna í gólfi væri eðli máls samkvæmt ekki ætlað að stýra framkvæmdum annarra iðnaðarmanna í blindni, ef í ljós kæmi við nánari skoðun og uppbrot að raunverulegt ástand lagna væri annað og betra en talið var í fyrstu.

Pípulagningameistarinn sem M fékk í verkið hefði undir eðlilegum kringumstæðum átt að átta sig á því um leið og sást til lagna í gólfinu í upphafi verks að þar hafi ekki verið um upprunalegar lagnir að ræða líkt og í fyrstu var haldið. Ætla má að unnt hefði verið að stöðva uppbot á gólfi töluvert fyrr í ferlinu og áður en raskið var orðið meiriháttar. Að síðustu vísar V til 3. gr. skilmála váttryggingarinnar um að ekki sé bættur sá hlutur eða hlutir er tjóninu ollu svo sem rörin sjálf eða vinna við lagfæringu eða endurlögn þeirra. Félagið hafi þegar greitt bætur til M vegna tjóns af völdum sannanlegra vatnsskemmda og gott betur, ásamt því að greiða fyrir það uppbot og rask sem óhjákvæmilegt þótti til að koma í veg fyrir leka.

Í viðbótarathugasemdum M er fyrri krafa ítrekuð og m.a. vísað til dóms Hæstaréttar í máli nr. 805/2017. M hafnar því að það uppbot sem hún réðst í hafa verið umfangsmeira en þörf var á.

Í viðbótarathugasemdum V er fyrri afstaða ítrekuð. M eigi ekki rétt til frekari bóta úr hendi V en hún hafi þegar fengið greitt.

Álit.

Samkvæmt almennum sönnunarreglum í váttryggingarétti hvílir á tjónþola, þ.e. M, að sýna fram á tjón sitt og umfang þess svo og að tjónið verði rakið til bótaskylds atviks.

Samkvæmt 1. mgr. 35. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga á váttryggður rétt á fullum bótum fyrir fjártjón sitt ef ekki er um annað samið í váttryggingarsamningi. Í 3. gr. skilmála vatnstjónsliðar húseigendatryggingar segir að váttryggingarbætur miðist við sannanlegar vatnsskemmdir á hinni váttryggðu húseign. Bætur greiðast fyrir kostnað við uppbot og rask sem óhjákvæmilegt er til að komast fyrir leka og frágang að nýju vegna slíkra aðgerða þannig að húseignin verði ekki í lakara ástandi en fyrir tjónið. Ekki er þó bættur sá hlutur eða hlutir er tjóninu ollu svo sem rörin sjálf eða vinna við lagfæringu eða endurlögn þeirra.

Ágreiningur málsins lýtur að því hvort V sé bótaskyld vegna alls þess kostnaðar sem M stofnaði til vegna uppbrots á gólfi fasteignarinnar, húsnæðismissis og gólfefna sem rífa þurfti af vegna hugsanlegs leka frá ofnalögnum í gólfi. Að mati nefndarinnar hefur V bætt M allt það tjón sem tengist leka frá lögnum innan veggja húseignarinnar. Að mati nefndarinnar hefði átt að fara í að kanna ástand ofnalagna á þeim stað sem lekinn kom fram, þ.e. áður en ráðist var í frekari framkvæmdir. Einnig er til þess að líta að í tölvupósti M til V frá 3. nóvember 2025 kemur fram að sambærilegur leki hafi átt sér stað hjá fyrri eigenda 2015 eða tíu árum áður. Það hefði átt að gefa M vísbendingu um að hugsanlega væru ofnalagnir ekki upprunalegar líkt og haldið var fram.

Það er mat nefndarinnar að M hafi ekki tekist að sýna fram á að bótaskyld tjón hennar sé umfangsmeira en nemur þeim bótum sem V hefur þegar fallist á að greiða. Af því verður M að bera hallann og er því, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, óhjákvæmilegt að hafna kröfu hennar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til frekari bóta úr húseigendatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 17. mars 2026
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 39/2026**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Fjölskylduvernd 2.****Innbrot. Sönnun. Umfang tjóns.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 27. janúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 17. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 25. febrúar 2026.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 3. mars 2026.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að brotist hafi verið inn á heimili M þann 28. ágúst 2025, á meðan hún var að heiman í nokkra daga og þaðan stolið ýmsum munum. Gluggi í geymslu íbúðar hafi verið spenntur upp. Þegar M varð innbrotsins vör kallaði hún strax til lögreglu, sem hafi komið á staðinn og tekið skýrslu af M og tekið myndir. M tilkynnti atvikið til V í kjölfarið og krafðist greiðslu bóta úr fjölskyldutryggingu hjá V vegna innbrotsins. V hafnaði að bótaskylda væri til staðar með tölvupósti þann 30. september 2025. V taldi að ekki hafi verið sýnt fram á að innbrotsþjófnaður hefði átt sér stað, þar sem ótvíræð merki um innbrot lögju ekki fyrir, líkt og áskilið væri í skilmálum váttryggingarinnar sem forsenda bótaskyldu. Tjónamatsmenn V sem fóru á staðinn 16. september 2025 hafi komist að þeirri niðurstöðu að ekki væru sjáanleg ótvíræð merki um innbrot á glugganum. Jafnframt taldi V ósannað að þeir munir sem M krafðist bóta fyrir hafi verið teknir þar sem ekki lágu fyrir fullnægjandi gögn um eignarhald, tegund og aldur þeirra muna. M fellir sig ekki við afstöðu V og krefst þess að viðurkennt verði að bótaskylda sé til staðar úr fjölskyldutryggingunni vegna atviksins.

Til stuðnings kröfu sinni byggir M á að hún hafi strax kallað til lögreglu og í lögregluskýrslu komi fram að þegar lögreglumenn komu á vettvang hafi gluggi sem lá að svefnherbergi verið opinn og skemmdir á glugganum líkt og hann hafi verið spenntur upp. Að auki megi sjá í skýrslunni ljósmynd af ákomu á glugga þar sem hann hafði verið spenntur upp, ljósmynd af stormjárn gluggans sem fallið hafi af við innbrotið og ummerki í íbúðinni eftir innbrotið. En greinilegt sé af myndinni að búið sé að rústa öllu í því skyni að leita að og stela verðmætum. Að beiðni M hafi umsjónarmaður fasteignarinnar komið og lagfært skemmdirnar á glugganum eftir innbrotið. Hann hafi tekið gluggann úr, skipt um lamir og sett í að nýju, tveimur dögum síðar. Með hliðsjón af framangreindu er það mat M að ótvíræð ummerki um innbrot liggi fyrir. M telur ekki rétt að leggja til grundvallar niðurstöðu matsmanna V sem skoðuðu gluggann tveimur vikum eftir atvikið. Nær væri að leggja til grundvallar mat lögreglumanna sem komu á vettvang enda væru þeir bæði reyndir og þjálfaðir til þess að rannsaka innbrot. Að lokum byggir M á að hún hafi fært fram viðhlítandi skýringar á eignarhaldi sínu á þeim munum sem hún gat ekki framvísað kaupnótu fyrir. Að auki hafi M veitt frekari skýringar til V eftir því sem þeirra var óskað.

Í athugasemdum V er annars vegar byggt á að M hafi ekki tekist að sýna fram á ótvíræð merki um innbrot í greint sinn og hins vegar að M hafi ekki getað sýnt fram á umfang tjónsins með fullnægjandi gögnum. V hafi ráðfært sig við umsjónarmann fasteignarinnar og að hans mati væri ekki hægt að spenna umræddan glugga upp nema að hann væri skilinn eftir opinn. Glugginn hafi því ekki verið tryggilega læstur. V vísar til d. liðar 3. gr. skilmála váttryggingarinnar en þar er kveðið á um að forsenda bótaskyldu sé að á vettvangi séu ótvíræð merki um innbrot. Í ákvæðinu sé jafnframt að finna varúðarreglu sem kveður á um að dyr, gluggar og önnur op inn á váttryggingarstað skuli vera tryggilega læst og lykjar geymdir þannig að óviðkomandi hafi ekki aðgang að þeim. Á ljósmyndum sem teknar voru af tjónamatsmönnum á vettvangi megi sjá hvernig glugginn er þegar hann er tryggilega læstur í samræmi við forsendur skilmálans. Glugginn falli alveg að karminum með þeim hætti að ekki sé hægt að spenna hann upp líkt og M heldur fram að hafi verið gert. Einnig bendir V sérstaklega á að í lögregluskýrslunni er einungis á einum stað vísað til innbrotsummerkja. Í skýrslunni komi fram að glugginn hafi verið opinn og það hafi verið ákoma á glugganum sem og mynd af stormjárn. Það er mat V að hafi glugginn verið lokaður og tryggilega læstur þá hefði verið ómögulegt að spenna hann upp án þess að valda frekari

sýnilegum áverkum en myndir í lögregluskýrslu beri með sér. Til vara fer V fram á, sé það niðurstaða nefndarinnar að innbrotsummerki séu til staðar, að nefndin staðfesti þá afstöðu V að M hafi ekki sýnt fram á tjón sitt með fullnægjandi gögnum. Ljóst sé skv. lista sem M afhenti V hafi átt að vera teknir töluverður fjöldi muna úr íbúð hennar. Almennar sönnunarreglur geri ráð fyrir því að sá sem verður fyrir tjóni beri sönnunarbyrði um fjárhæð þess tjóns, sbr. 18. gr. almennra skilmála V. Að mati V hafi M ekki lagt fram nægilega haldbær gögn sem styðja það að hún eigi rétt á bótum fyrir umrædda muni. V hafi einungis borist tvær kaupnótur fyrir munum sem voru skráðir á M.

Í viðbótarathugasemdum M er því hafnað að í lögregluskýrslu sé einungis á einum stað vísað til innbrotsummerkja. Í skýrslunni komi fram að skemmdir hafi verið „á glugganum líkt og hann hafi verið spenntur upp“. Einnig sé ekki óvarlegt að áætla að stormjárníð hafi einnig brotnað af glugganum þegar hann var spenntur upp. M ítrekar að umsjónarmaður fasteignarinnar hafi staðfest skriflega að glugginn hafi verið spenntur upp. Þá telur M að hún hafi sýnt fram á umfang tjóns síns. Hún hafi sent kaupnótur sem hún átti til. Að auki hafi M sent félaginu kaupnótur vegna muna sem hún hafi fengið að gjöf. Þá sé ljóst að með M búi börn hennar. Á meðal þeirra muna sem teknir voru hafi verið munir í eigu barna hennar, m.a. munir sem þau hafi fengið í gjafir. Loks sé á það bent að meðal þeirra muna sem stolið var hafi verið munir sem M haf fengið að gjöf sem barn eða fengið í arf. Þess utan þá telur M að ekki sé tilefni til að hafna bótaskyldu vegna allra þeirra muna sem var stolið frá henni á þeim grundvelli að ekki séu til staðar kvittanir fyrir öllu sem hún taldi fram. Ekki sé tilefni til þess að hafna bótaskyldu vegna þeirra muna sem sannanlega liggja fyrir kvittanir um. Þá telur M ósanngjarnt að ætlast sé til þess að M framvísi kvittunum fyrir munum sem hún fékk ýmist í arf eða að gjöf.

Í viðbótarathugasemdum V kemur m.a. fram að það skipti ekki höfuðmáli hvort tjonamatsmenn hafi séð gluggann fyrir eða eftir viðgerð, því ekki hafi verið gert við þær takmörkuðu ákomur sem meint innbrot á að hafa valdið heldur einungis lamirnar í glugganum. V ítrekar að M hafi ekki tekist að sýna fram á tjón sitt með fullnægjandi hætti. M ætti að geta lagt fram kaupnótur, kortafærslur og svo sem myndir eða önnur gögn sem sýna fram á tilvist þeirra muna sem hún heldur fram að hafi verið stolið.

Álit.

Í fjölskyldutryggingu þeirri sem M hefur í gildi hjá V er í D. lið 3. gr. skilmálanna kveðið á um að váttryggingin bæti þjófnað við innbrot í læsta íbúð. Það er forsenda fyrir bótaskyldu að á vettvangi séu ótvíræð merki um innbrot. Í sama ákvæði er eftirfarandi varúðarregla: „Dyr, gluggar og önnur op inn á váttryggingarstað skulu vera tryggilega læst og lykjar geymdir þannig að óviðkomandi hafi ekki aðgang að þeim.“ Samkvæmt 26. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga getur váttryggingafélag gert fyrirvara um að það skuli laust úr ábyrgð í heild eða að hluta ef varúðarreglum er ekki fylgt. Slíkan fyrirvara getur félagið þó ekki borið fyrir sig ef ekki er við váttryggðan að sakast eða sök hans er óveruleg eða það að váttryggingaratburður hefur orðið verður ekki rakið til brota hans. Þótt váttryggingafélag geti skv. ákvæðinu borið fyrir að varúðarreglum hafi ekki verið fylgt má samt leggja á það ábyrgð að hluta með hliðsjón af því hvers konar varúðarreglu var ekki sinnt, sök váttryggðs, hvernig váttryggingaratburð bar að og atvikum að öðru leyti.

Í málinu liggur fyrir að þegar M kom heim eftir nokkurra daga fjarveru kallaði hún strax til lögreglu þar sem gluggi á heimili hennar var opinn og að hennar sögn höfðu verið teknir ýmsir munir. Við skoðun lögreglu kom í ljós að umræddur gluggi var opinn og voru skemmdir á honum líkt og hann hefði verið spenntur upp. Í málinu liggur jafnframt fyrir ódags. yfirlýsing frá framkvæmdastjóra eiganda fasteignarinnar um að umsjónarmaður hafi farið þann 1. september 2025 á heimili M vegna geymsluglugga sem hafði verið spenntur upp. Umsjónarmaður hafi tekið gluggann úr, skipt um lamir og sett í að nýju. Þá liggur fyrir að skoðun fór fram af hálfu V á ytra byrði gluggans 16. september 2025 og á mynd sem tekin var eru skemmdir á ytra byrði gluggans. Með hliðsjón af fyrirliggjandi gögnum er það mat nefndarinnar að umræddur gluggi hafi verið spenntur upp í umrætt sinn en jafnframt að ekki hafi verið unnt að spenna gluggann upp nema hann hafi verið opinn að einhverju marki. Ef glugginn hefði verið alveg læstur þá hefðu átt að vera mun meiri ummerki á glugganum. Af framangreindu leiðir að M hefur ekki farið eftir varúðarreglu í skilmálum váttryggingarinnar skv. orðanna hljóðan, þ.e. ekki læst glugganum. Þegar til þess er litið að glugginn var þannig opinn að hægt var að spenna hann upp með verkfærum verður telur nefndin rétt að að skerða bætur M um 1/3 hluta og hún eigi því rétt á bótum að 2/3 hlutum. V byggir m.a. á að M hafi ekki tekist að sýna fram á að hún hafi orðið fyrir tjóni í umrætt

sinn. Í málinu liggja þó fyrir gögn sem sýna fram á tjón M að einhverju marki. Að mati nefndarinnar hefur M tekist að sanna að hún hafi orðið fyrir tjóni í umrætt sinn og hún hafi jafnframt lagt fram gögn sem sýna fram á tjónið.

Niðurstaða.

M á rétt á 2/3 hluta bóta úr fjölskyldutryggingu hjá V.

Reykjavík, 24. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 42/2026

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn váttryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Verslun og þjónusta.

Gögn.

1. Málskot móttakið 29. janúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 4. febrúar 2026, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 12. febrúar 2026.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 12. febrúar 2026.
5. Viðbótargagn frá M, dags. 27. febrúar 2026.

Málsatvik.

Í málskoti krefst M þess að viðurkennd verði greiðsluskylda V úr ábyrgðartryggingu X vegna afleiðinga slyss sem hún varð fyrir í verslun X 11. apríl 2025. Lýsir M atvikum þannig að hún hafi fallið fram fyrir sig og lent harkalega á hnjúnum og höndunum á gólfi í verslun X. Eftir fallið hafi M séð að tær olíupollur hafi verið á gólfinu sem hafi gert það mjög hált. Hafi M kvartað yfir þessu við starfsfólk X og í framhaldinu hafi starfsmaður X gert skýrslu um slysið. Í samskiptaseðli frá heilsugæslu, dags. 11. apríl 2025, er m.a. eftirfarandi skráð: „Rann í [X] kl. 11:04 skv. skráningu þar. Telur hafa verið olíu á gólfinu. Lendir á hnjúnum...“ Í skýrslu starfsmanns X kemur einnig fram að M segist hafa runnið í olíu á gólfi verslunarinnar og fallið við það. M tilkynnti slysið til V sem neitaði skaðabótaábyrgð X. M sem telur að X beri skaðabótaábyrgð gagnvart sér vísar til þess að ríkar kröfur séu gerðar til eigenda verslana að tryggja öruggt aðgengi viðskiptavina. Sú hafi ekki verið raunin í sínu tilviki. Vísar M m.a. í Hrd. í máli nr. 385/2003 máli sínu til stuðnings. Telur M að starfsfólk X hafi átt að sjá til þess að sú gönguleið sem um ræðir væri hættalaus. Þá virðist M byggja á því að þar sem hún hafi sannað að váttryggingaratburðurinn hafi orðið sé það X að sanna að tjónið verði ekki rakið til háttsemi sem baki X skaðabótaábyrgð.

Í athugasemdum V er því hafnað að X beri skaðabótaábyrgð gagnvart M. Byggir V höfnun sína á því að starfsmenn X hafi ekki haft vitneskju um umrædda bleytu á gólfinu fyrir slysi M. Þrátt fyrir að reglubundið eftirlit sé í versluninni, þ.e. oft á dag, hafi starfsmenn ekki orðið varir við bleytuna. Því sé ekki hægt að halda því fram að vanræksla eða gáleysi starfsmanna hafi valdið slysi M. Vísar V í Hrd. í máli nr. 29/2011 þessu til stuðnings. Telur V því að M hafi ekki tekist að sanna að slysið verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X beri skaðabótaábyrgð á.

Í viðbótarathugasemdum M eru fyrri rök ítrekuð og rökstudd og sett fram mótrök við framangreindum athugasemdum V. Þá mótmælir M því m.a. að það liggi fyrir að virkt eftirlit hafi verið í búð X og að starfsmönnum X hafi ekki verið kunnugt um þann olíublett sem M hafi runnið í. Telur M að þessar fullyrðingar V byggji ekki á haldbærum gögnum. Þá telur M að slysaskráning X hafi verið ófullnægjandi nokkuð sem X verði að bera hallan af. Þá byggir M einnig á því að X hafi ekki haldið til haga myndbandsupptökum af slysinu. Telur M að framangreint eigi að leiða til þess að X eigi að bera hallann af því hversu lengi umrædd olía hafi verið á gólfinu og þar af leiðandi hve langan tíma starfsmenn X höfðu til þess að bregðast við því. Vísar M í Hrd. í máli nr. 385/2003 máli sínu til stuðnings.

Í viðbótarathugasemdum M er m.a. byggt á því að ekkert hafi verið ábótavant við slysaskráningu starfsmanns X, enda þar á ferð lýsing á framburði M. Það sé ekki hlutverk starfsmanna X að framkvæma ítarlega lögreglurannsókn á slyssað. Þá mótmælir V því að vanræksla á varðveislu á upptöku úr öryggismyndavélum leiði sjálfkrafa til þess að sönnunarbyrði færist yfir á X. Það hvíli engin lögbundin skylda á X að varðveita slíkar upptökur um ótakmarkaðan tíma auk þess sem óljóst sé hvaða upplýsingar slíkar upptökur hefðu veitt um eðli umrædds bletts eða hversu lengi hann hafði legið á gólfinu. V telur því framangreint ekki breyta því að það sé á ábyrgð M að sanna orsakir slyssins og saknæma háttsemi X.

Þá bendir V á að þó fallast megi á þau rök að miklar kröfur séu gerðar til eigenda verslana um öryggi viðskiptavina verði M eftir sem áður að sanna að tjón M verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X beri skaðabótaábyrgð á. Engar sannanir hafa verið lagðar fram sem sýni að X hafi vanrækt eftirlit með

húsnæði sínu á umræddum tíma. Þá hafnar V því að Hrd. í máli nr. 385/2003 hafi fordæmisgildi í máli M. Telur V að hér sé ólíku saman að jafna. Þannig liggi fyrir að í framangreindu dómsmáli hafði ítrekað verið varað við þeirri hættu sem síðan raungerðist en sú hafi ekki verið raunin í tilviki M.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á líkamstjóni M. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli annað hvort sakarreglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á. Þó vissulega séu almennt gerðar ríkar kröfur til eigenda verslana um að þeir tryggi öryggi viðskiptavina sinna breytir það ekki því sem að framan greinir um sönnunarreglur í skaðabótarétti. Nefndin telur að í raun sé ekki ágreiningur í málinu um atvik máls, þ.e. að M hafi runnið til í hálfu á gólfi verslunar X með þeim afleiðingum að hún féll og slasaðist. Þá hefur M ekki lagt fram nein gögn sem hnekkst gætu þeirri málsástæðu V að þrátt fyrir reglubundið eftirlit í verslun X, þ.e. oft á dag, hafi starfsmenn X ekki orðið varir við hálkuna sem M rann í og því ekki haft tök á því að bregðast við áður en slysið varð. Nefndin telur því óupplýst í málinu hvað orsakaði það að hálfka virðist hafa verið á gólfinu í umrætt sinn. Þá telur nefndin einnig ósannað að starfsmönnum X hafi verið kunnugt um hálkuna og því haft ástæðu til að þurrka hana upp áður en M slasaðist. Nefndin telur framangreint leiða til þess að M hafi ekki tekist að sanna að slysið verði rakið til atvika sem X beri skaðabótaábyrgð á.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 17. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 43/2026**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Fjölskyldutrygging.****Tilkynningarfrestur.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 29. janúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 10. febrúar 2026.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 16. september 2023 hafi M hlotið líkamstjón er hún hrasaði og datt og lenti með hægra hné á steypukeri. V hafi hafnað bótaskyldu úr slysatryggingarlið fjölskyldutryggingar M á grundvelli þess að tilkynningarfrestur samkvæmt 1. mgr. 124. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 hafi verið liðinn er tilkynning um slysið barst V hinn 11. júní 2025. Er í málskoti vísað til þess að upphaf eins árs tilkynningarfrests beri að miða við það tímamark þegar sá sem orðið hefur fyrir varanlegu líkamstjóni geri sér raunverulega grein fyrir því að um varanlegar afleiðingar sé að ræða. Í tilviki M beri að miða við það tímamark þegar M fór í liðspeglunaraðgerð hjá bæklunarskurðlækninum X hinn 14. október 2024 og er vísað til lokavottorðs X dags. 12. janúar 2025 því til stuðnings. Í kjölfar slyssins hafi M strax leitað á slyshadeild þar sem hún hafi verið greind með þverbrot í lateral condyle af femur. Hinn 19. september 2023 hafi M gengist undir aðgerð vegna þessa. Endurhæfing hafi átt sér stað í framhaldinu og hinn 12. apríl 2024 hafi farið fram saumataka og sárið eftir skurðinn verið gróið. Hinn 1. október 2024 hafi M leitað til X vegna versnandi verkja frá því í júlí. Í framhaldinu, eða 14. október 2024 hafi M gengist undir aðra aðgerð en hún finni enn fyrir verkjum. Síðasta skráða koma M til X hafi verið 9. maí 2025 og af nótu vegna þeirrar komu sé ljóst að enginn framgangur hafi átt sér stað síðustu tvo til þrjá mánuði á undan. Að mati M beri því að miða upphaf tilkynningarfrests við 9. maí 2025 enda hafi M ekki gert sér grein fyrir afleiðingum slyssins fyrir það tímamark. Er því farið fram á úrskurð nefndarinnar um fulla bótaskyldu.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að samkvæmt sjúkraskrá hafi bati í kjölfar aðgerðarinnar 19. september 2023 gengið illa og hafi M gengist undir speglun á hné sem framkvæmd hafi verið af lækninum Y í apríl 2024. Slyss M hafi átt sér stað 16. september 2023. Um alvarlega áverka hafi verið að ræða og verði því að telja að M hafi öðlast vitneskju um atvik slyssins og áverka sína strax á slysdegi. Tilkynning um slysið hafi hins vegar ekki borist V fyrr en 11. júní 2025, þegar eitt ár og átta mánuðir voru liðnir frá slysdegi, sem sé verulega umfram þann eins árs frest sem getið sé um í 1. mgr. 124. gr. laga um váttryggingarsamninga. Jafnvel þó M verði látin njóta vafans og upphaf tilkynningarfrests verði miðað við speglun sem fór fram í apríl 2024 hafi umræddur frestur verið liðinn. Hafi M því glatað rétti sínum til bóta.

Álit.

Í 1. mgr. 124 gr. laga um váttryggingarsamninga segir eftirfarandi: *Sá sem rétt á til bóta samkvæmt slysatryggingu, sjúkratryggingu eða heilsutryggingu með eða án uppsagnarréttar glatar þeim rétti ef krafa er ekki gerð um bætur til félagsins innan árs frá því að hann fékk vitneskju um þau atvik sem hún er reist á eða því hefur ekki borist tilkynning um váttryggingaratburð með öðrum hætti.* Framangreint ákvæði leiðir ekki sjálfkrafa til þess að umræddur frestur byrji að líða strax á slysdegi, heldur þegar með sanngirni megi ætlast til að tjónþoli geri, eða megi gera, sér grein fyrir því að varanlegar afleiðingar hafi hlotist af tjóni og bótaréttur kunni að vera til staðar.

Það er því háð ákveðnu mati í hverju tilviki við hvaða tímamark skuli miða í þessum efnum og kemur þá ýmislegt til skoðunar, s.s. eðli áverka og batahorfur, hvernig samfellu í einkennasögu og lækniþjónustu er háttáð og hvort og hvenær tjónþoli fær þær upplýsingar eða má gera sér grein fyrir, að afleiðingar tjóns séu varanlegar.

Af gögnum málsins verður ráðið að M hafi hlotið líkamstjón í slysinu 16. september 2023 og gengist undir aðgerð skömmu síðar. Af lækniþjónustu gögnum, sbr. samskiptanótu heilsugæslu dags. 9. október 2023 en þann dag fór M í heftatöku og fékk útgefið lækniþjónu vegna umsóknar um P-kort með sex mánaða gildistíma, má ráða að reiknað hafi verið með að M yrði „orðin góð á næstu mánuðum.“

Í göngudeildarnótu dags. 10. mars 2024 kemur fram að M sé enn „talsvert stíf“. M leitaði á heilsugæslu í saumatöku hjá hjúkrunarfræðingi hinn 12. apríl 2024 en í nótu vegna þeirrar komu er ekki getið um ástand hennar að öðru leyti. Í vottorði bæklunarskurðlæknisins X dags. 12. janúar 2025 kemur fram að M hafi gengist undir liðspeglun hjá læknum Y í apríl 2024. Þá hafi mest verið um að ræða „flexion“ skerðingu og hafi gengið vel framan af en vaxandi verkir hafi verið frá júlí 2024 og sjúkrahjálfun ekki skilað árangri. Gekkst M undir aðra liðspeglunaraðgerð hjá X hinn 14. október 2024. Síðasta skráða koma M til X var hinn 9. maí 2025 en þá fannst henni sem það gengi sæmilega en að ekki hefði verið framgangur í „exstension“ síðustu tvo til þrjá mánuði.

Af þeim, þó fremur takmörkuðu, læknisfræðilegu gögnum sem liggja fyrir nefndinni má ráða að samfella sé í þeirri læknismeðferð sem M hefur hlotið frá slysdegi. Virðist þá sem upphaflega hafi verið gert ráð fyrir að M næði sér að fullu innan einhverra mánaða og verður því ekki fallist á að miða við slysdag sem það tímamark sem M hafi haft tilefni til að ætla að slys hennar hefði í för með sér varanlegar afleiðingar. Þvert á móti virðast læknisfræðileg gögn gefa það til kynna að fulls bata væri að vænta. Verður að telja að M hafi ekki mátt vera það ljóst, né að læknar hafi gefið henni það til kynna, að afleiðingar slyssins kynnu að verða varanlegar fyrr en í fyrsta lagi í kjölfar liðspeglunaraðgerðar hinn 14. október 2024.

Þar sem tilkynning um slysið barst V hinn 11. júní 2025 verður því talið að hún hafi borist innan þess eins árs frests sem mælt er fyrir um í l. mgr. 124. gr. laga um váttryggingarsamninga.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr slysatryggingu fjölskyldutryggingar hjá V.

Reykjavík, 17. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 44/2026

VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Smábátatrygging.

Altjón. Ábyrgð á förgun skipsflaks. Gildissvið váttryggingar. Samsömun. Stórkostlegt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 30. janúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 18. febrúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 21. febrúar 2026 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, dags. 29. maí 2025, strandaði báturinn A, sem er í eigu félagsins M, hinn 21. maí 2025. Samkvæmt því sem fram kemur í skýrslunni fór björgunarsveit daginn eftir og dró bátinn í Njarðvíkurhöfn en til stóð að hífa hann upp úr höfninni daginn eftir. Hinn 4. júní 2025 var X, skipstjóri M, boðaður í skýrslutöku hjá lögreglu vegna mögulegs brots á 1. mgr. 238. gr. siglingalaga nr. 34/1985. V tilkynnti M um að það hygðist greiða bætur vegna altjóns til samræmis við váttryggingarfjárhæð í skírteini smábátatryggingar með tölvupósti dags. 5. júní 2025.

Í málskoti M kemur fram að afstaða þess sé sú að V hafi verið óheimilt að binda bótagreiðslu því skilyrði að M tæki við flakinu enda hafi það orðið verðlaust í kjölfar meðferðar V á því eftir að bótaskylda var samþykkt. Þá krefst M þess að V beri kostnað af geymslu og förgun flaksins enda hafi sá kostnaður skapast í kjölfar ákvarðana V eftir að altjón varð á A. Ákvarðanir V um framkvæmd og tímasetningu björgunaraðgerða hafi leitt til verulegrar rýrnunar á verðmæti A eftir strandið en þrátt fyrir það hafi greiðsla bóta verið háð því að M tæki við flakinu og bæri kostnað vegna þess.

Ekki hafi verið um miklar skemmdir að ræða í kjölfar strandsins. Hafi því á þeim tíma verið raunhæfur möguleiki á björgun verðmæta. Lýsir M þá atvikum við björgunina en m.a. hafi björgunarsveit sem kölluð var til ekki verið með réttan búnað til að ljúka björgun í kjölfar strandsins. Þá hafi björgunaraðgerðir verið stöðvaðar tímabundið þar sem dregist hafi að fá samþykki V fyrir greiðslu þeirra. Þegar slíkt samþykki lá loks fyrir hafi A verið fluttur í höfn þar sem hann hafi verið látinn liggja á botni hafnarinnar í um 20 klukkustundir þar sem björgunaraðgerðum hafi verið frestað vegna yfirvinnubanns. Eftir að báturinn var dreginn í land hafi komið í ljós verulegar skemmdir á honum. Því hafi stór hluti tjónsins ekki orðið við strandið sem slíkt heldur vegna aðstæðna sem tengdust björgunaraðgerðum. Þær aðstæður séu ekki á ábyrgð M. M hafi því orðið fyrir kostnaði vegna geymslu og óhjákvæmilegrar förgunar flaksins. Sé það óeðlilegt og ósanngjarnt en um sívaxandi kostnað sé að ræða sem kominn sé til vegna ákvarðana V.

Eftir að V hafi fallist á bótaskyldu vegna altjóns hafi það svo breytt afstöðu sinni, hafnað bótaskyldu og sett fram endurkröfu. Sú afstaða sé „ekki hluti af þessu málskoti og verður rekin sérstaklega“.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V hafi greitt bætur vegna altjóns á A til samræmis við skilmála og váttryggingarskírteini, þ.e. 3.659.349 kr. og björgunarkostnað að fjárhæð 543.368 kr. Er því mótmælt að V beri skylda til þess að yfirtaka flak eða leifar hins tryggða hlutar eftir altjón enda séu skilmálar skýrir varðandi það að um rétt, en ekki skyldu, sé að ræða. V hafi ekki viljað yfirtaka flakið og sé það þar af leiðandi á ábyrgð M að ráðstafa því. Hafi það tjón M sem váttryggingin taki til verið að fullu bætt. Kostnaður við förgun sé ekki hluti þess tjóns sem váttryggingunni er ætlað að bæta. Henni sé ætlað að bæta tap á verðmæti báts en ekki kostnað eiganda af því að losa sig við verðlausar leifar. Er því þá hafnað að M hafi verið beittur ólögumatri nauðungu eða að ólögumatri skilyrði hafi verið sett fyrir bótagreiðslum. Hafi orðið skemmdir á flaki A við björgun þess, en það hvíli á M að sanna það, sé þá um sjálfstætt tjónsatvik að ræða sem tilheyri ekki því tjóni sem V hafi greitt bætur vegna. Auk þess hvíli sú skylda á M að takmarka tjón sitt og gæta að því að verðmæti færu ekki forgörðum við björgunina.

Í bréfi V kemur einnig fram að M hafi verið tilkynnt um að V áskilji sér rétt til afturköllunar á viðurkenningu á bótaskyldu, eða eftir atvikum endurkröfu á þeim bótum sem M hafi fengið greiddar. Sú afstaða byggji á því að í blóði skipstjórans, X, hafi greinst leifar af kannabis. Hafi hann því verið

undir áhrifum ávana- og fíkniefna við stjórn A. Í 3. mgr. 238. gr. siglingalaga komi fram að mælist ávana- og fíkniefni í blóði eða þvagi skipverja teljist hann vera undir áhrifum slíkra efna og ekki hæfur til að stjórna skipi í skilningi 2. mgr. sama ákvæðis. Sé þá um að ræða brot á varúðarreglu skilmála smábátatryggingar sem leitt geti til brottfalls eða skerðingar bótaréttar, en að mati félagsins séu bein orsakatengsl milli strands A og ástands X. X sé þá forsvarsmaður M og þar af leiðandi skýr heimild til að samsama því með háttsemi hans. Áskilji V sér því rétt til endurkröfu á greiddum bótum. Að endingu vísar V til þess að M hafi veitt ófullnægjandi og beinlínis rangar upplýsingar sem leiði til algjörs brottfalls bótaréttar sbr. 2. mgr. 47. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 með því að upplýsa ekki strax um framangreint. Auk þess hafi M ekki upplýst um veð sem hvíldi á A en því hafi mátt vera fullljóst að slíkar upplýsingar hefði bein áhrif á rétt þess til bóta.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að X hafi verið fluttur af vettvangi vegna meiðsla og hafi því enga aðkomu haft að framkvæmd björgunar eftir það tímamark. Er því jafnframt hafnað að X hafi ekki verið í ástandi til að stýra A enda sýni niðurstaða blóðsýnatöku aðeins fram á leifar efnisins en ekki áhrif þess og hafi V ekki sýnt fram á nein orsakatengsl milli þess og strandsins. Áréttar M þá að engin gögn liggja fyrir um virkt veð í A. Er jafnframt ítrekað að bótageiðsla hafi verið bundin því óeðlilega skilyrði að M tæki við flakinu. V ætti að hafa undir höndum upptökur símtala þar sem þessi skilyrðing komi fram.

Álit.

Aðila greinir í fyrsta lagi á um hvort V hafi borið að taka við eignarhaldi á A í kjölfar altjóns. Í g.-lið 3. gr. skilmála þeirra sem voru í gildi á tjónsdegi segir m.a.: *Þegar félagið hefur greitt bætur fyrir altjón eða einstaka hluti öðlast það rétt tryggðs til þess sem enn kann að vera til af hlutnum sem það hefur bætt.* V byggir á því að hér sé um valkvæðan rétt að ræða, þ.e. að félagið eigi val um hvort slík eignarréttindi flytjist til þess við altjón. Líta má svo á að tilgangur ákvæða af þessum toga sé almennt sá að veita váttryggjanda rétt til að taka við leifum hins váttryggða, en ekki að skapa honum skyldur og kostnað því samfara.

Í þessu tilviki er orðalag umrædds ákvæðis þó að mati nefndarinnar skýrt og afdráttarlaust um það að komi til altjóns öðlist V eignarréttindi váttryggðs yfir þeim hlut, þ.e. í þessu tilviki A, sem um ræðir. Orðið „rétt“ eins og það kemur fyrir í umræddu ákvæði vísir þannig til eignarréttar yfir viðkomandi hlut en ekki réttar V til að ákveða hvort það öðlist þann eignarrétt. Af orðalagi ákvæðisins verður því að telja að eignarréttur umrædds hlutar, þ.e. í þessu tilviki A, flytjist yfir til V, þ.e. það öðlist hann enda kveður ákvæðið ekki á um undantekningar á þeirri tilhögun. Að fenginni framangreindri niðurstöðu með orðalagstúlkun kemur tilgangsskýring þá ekki til frekari álita. Er það einnig til samræmis við þá almennu framkvæmd við uppgjör altjóna að váttryggingafélag eignast leifar eða flak þess munar sem verður fyrir altjóni nema sérstaklega sé samið um rétt váttryggðs til þess. Verður í þessu tilliti einnig að líta til þess að hafi ætlan V verið sú að um valkvæða tilfærslu eignarréttar væri að ræða hefði því verið í lófa lagið að haga orðalagi einhliða saminnna skilmála sína með öðrum hætti.

Bar V samkvæmt framangreindu að taka við eignarréttindum M yfir A í kjölfar altjóns.

Hvað varðar auknar skemmdir á A sem M telur að hafi orðið við björgunaraðgerðir þá liggja engin gögn, svo sem matsgerðir eða annað, fyrir um að slíkar skemmdir hafi átt sér stað. Þó má vissulega gera ráð fyrir því að það hafi aukið á tjón A að draga hann ekki beint á land heldur geyma hann næturlangt í höfninni. Þar sem fallist var á að um altjón væri að ræða, og samkvæmt því voru hámarksbætur samkvæmt váttryggingarskírteini greiddar út, verður þó ekki séð annað en að M hafi fengið tjón það sem varð á A að fullu bætt.

Kemur þá til skoðunar hvort háttsemi X, sem var skipstjóri A og jafnframt forsvarsmaður M, leiði til skerðingar eða brottfalls bótaréttar M. Þó M vísir til þess í málskoti að ágreiningur um það atriði verði rekinn sérstaklega telur nefndin sér ekki annað unnt en að taka á þeim þætti málsins, enda hafa báðir aðilar fært fram röksemdir sínar vegna hans.

Fyrir liggur að samkvæmt matsgerð Rannsóknarstofu Háskóla Íslands í lyfja- og eiturefnafræði mældist tetrahýdrókannabínól í blóði X í magninu 1,6 ng/ml. Samkvæmt 2. mgr. 238. gr. siglingalaga má enginn reyna að stjórna skipi, stjórna skipaferðum eða veita öryggisþjónustu vegna skipaferða, ef hann vegna neyslu áfengis, ávana- og fíkniefna eða annarra örvandi eða deyfandi efna, vegna sjúkdóms eða þreytu eða af öðrum orsökum, er óhæfur til að rækja starfann á fullnægjandi hátt. Í 3. mgr. 238. gr. segir að mælist ávana- og fíkniefni sem bönnuð eru á íslensku yfirráðasvæði samkvæmt lögum um ávana- og fíkniefni og reglugerðum settum samkvæmt þeim í blóði eða þvagi skipverja eða þess annars sem nánar

greinir í 2. mgr. telst hann vera undir áhrifum ávana- og fikniefna og ekki hæfur til þess starfa sem getur í 2. mgr. Er því ljóst að X var óhæfur til þess að sigla A umrætt sinn.

Eftir sem áður þarf að leysa úr því hvort framangreint skuli leiða til skerðingar bóta samkvæmt 2. mgr. 27. gr. laga um vátryggingarsamninga á grundvelli þess að X hafi orðið valdur af tjóninu með háttsemi sem telst til stórkostlegs gáleysis, þ.e. hvort orsakatengsl séu milli háttsemi X og tjónsins.

Við skýrslugjöf fyrir lögreglu hinn 4. júní 2025 lýsti X því m.a. að vandræði hefðu verið með fjarskiptabúnað A, hann hefði þannig gert tilraunir til að „kalla sig út“ en ekki fengið nein svör. Af frásögn hans má ráða að hann hafi í kjölfarið siglt af stað á sjálfstýringu og hugað að rafmagnsbúnaði A á meðan siglingu stóð. Hann hafi horft á sjóinn „af og til“ en þetta hafi bara verið ein mínúta. Þá segir hann að hann hafi farið „náttúrulega allt of hratt.“ Ef hann hefði litið fyrir upp frá vinnu sinni við rafmagnstöfluna hefði hann séð að hann var að stefna upp í kletta. Hann hafi þá ekki verið með hugann við það sem hann hefði kannski átt að vera að gera. A hafi verið á sjálfstýringu nokkuð nálægt landi en hefði X litið upp hefði hann séð í hvað stefndi.

Af framangreindu verður að telja að X hafi sýnt af sér nokkurt dómgreindarleysi við stjórn A í aðdraganda tjónsins. Af því, svo og þeirri staðreynd að X taldist umrætt sinn óhæfur til að stjórna A, skv. 2. mgr., sbr. 3. mgr., 238. gr. siglingalaga, telst X hafa valdið tjóninu með stórkostlegu gáleysi við stjórn bátsins.

Samkvæmt 3. mgr. 29. gr. laga um vátryggingarsamninga er, í vátryggingum sem tengjast atvinnustarfsemi, heimilt að semja svo um að vátryggður, þ.e. M, geti glatað rétti sínum til bóta í heild eða að hluta vegna háttsemi nánar tilgreindra manna eða hópa. Svo slík samsömun sé heimil þarf viðkomandi að hafa slíka stöðu innan starfseminnar að samsömun sé sanngjörn og eðlileg. Fyrir liggur að X er jafnframt forsvarsmaður M og er þar af leiðandi heimilt að semja um slíka samsömun M við háttsemi hans. Skilmálar húfttryggingarliðar smábátatryggingar A mættu að ósekju vera skýrari um þetta atriði en í skilmálum hennar kemur þó fram að um hana gildi einnig almennir skilmálar V. Í 20. gr. þeirra kemur skýrlega fram að sé trygging tekin í tengslum við atvinnurekstur geti félagið borið fyrir sig háttsemi starfsmanna vátryggðs, sbr. 3. mgr. 29. gr. laga um vátryggingarsamninga. Verður því litið svo á að samið hafi verið um samsömun í skilningi 3. mgr. 29. gr. laganna og verður M því samsamað með háttsemi X umrætt sinn.

Í ljósi alls framangreinds og að teknu tilliti til allra atvika málsins telst hæfilegt að skerða bætur til M um helming.

Niðurstaða.

V skal taka við eignarréttindum M yfir A. M á rétt á bótum vegna altjóns á A, en heimilt er að skerða bætur til þess um helming.

Reykjavík, 24. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 45/2026**VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI****Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Slysáttrygging sjómanna.****Takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags. Stórkostlegt gáleysi. Upplýsingaskylda.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 27. janúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 20. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 27. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 4. mars 2026.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, dags. 29. maí 2025, strandaði báturinn A, sem er í eigu félagsins X, hinn 21. maí 2025. M, sem er fyrirsvarsmáður X og var skipstjóri og eini skipverji A umrætt sinn, varð fyrir meiðslum við strandið og liggja fyrir vottorð um óvinnufærni hans frá slysdegi til 24. september 2025.

M tilkynnti V um líkamstjón sitt með tjónstilkynningu dags. 24. nóvember 2025 og krafðist bóta úr slysáttryggingu sjómanna. Með bréfi dags. 3. desember 2025 hafnaði V bótaskyldu með vísan til þess að M hefði valdið tjóninu af stórkostlegu gáleysi auk þess sem hann hefði vísvitandi veitt ófullnægjandi og beinlínis rangar upplýsingar um atvik að baki tjóninu.

M gerir í málskoti athugasemdir við þá afstöðu og fer fram á fullar bætur úr slysáttryggingu sjómanna vegna tjóns síns.

Í bréfi V er vísað til þess að M haldi því fram að strandið hafi stafað af bilun í A sem olli því að báturinn missti stjórn og strandaði og að ekki sé ágreiningur um orsök slyssins. V hafnar því alfarið og vísar til frumskýrslu lögreglu dags. 29. maí 2025, en af henni megi ráða að M hafi strax verið grunaður um brot á 1. mgr. 238. gr. siglingalaga nr. 34/1985, þ.e. orðið valdur að skipstrandi, árekstri eða öðru sjóslysi með yfirsjónum eða vanrækslu. M hafi lagt af stað þrátt fyrir að talstöð virkaði ekki, sett bátinn á sjálfsstýringu meðan hann reyndi að laga talstöðina og skömmu síðar hafi A strandað. Þá hafi 1,6 ng/ml af tetrahýdrókannabínóli mælst í blóði M. Hafi hann því verið undir áhrifum ávana- og fíkniefna við stjórn A. Í 3. mgr. 238. gr. siglingalaga komi fram að mælist ávana- og fíkniefni í blóði eða þvagi skipverja teljist hann vera undir áhrifum slíkra efna og ekki hæfur til að stjórna skipi í skilningi 2. mgr. sama ákvæðis.

Jafnframt telur V að M hafi vísvitandi veitt rangar og ófullnægjandi upplýsingar í því skyni að fá bætur sem hann eigi ekki rétt til, sem leiði einnig til brottfalls bótaréttar samkvæmt 2. mgr. 120. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga og almennum skilmálum V. Hafi M borið að upplýsa um fíkniefnaneyslu sína í síðasta lagi í skriflegri tjónstilkynningu til V.

Af framangreindu er afstaða V því sú að engin bótaskylda sé fyrir hendi úr slysáttryggingu sjómanna.

Í viðbótarathugasemdum M er því alfarið hafnað að hann hafi veitt rangar eða ófullnægjandi upplýsingar sem leiða eigi til algers missis bótaréttar. M hafi ekki verið undir áhrifum áfengis eða annarra vímuefna í þeim skilningi að dómgreind hans eða hæfni til starfa væri með nokkrum hætti skert. Niðurstaða blóðrannsóknar hafi ekki legið fyrir fyrr en síðar og hafi M ekki haft neina vitneskju um að leifar af tetrahýdrókannabínóli gætu mælst í blóði löngu eftir neyslu. Engin sérfræðileg greining þess efnis að leifar efnisins í blóði M hafi valdið skertri hæfni eða orsakað umrætt tjón liggja fyrir. Tjónið hafi átt sér stað í tengslum við bilun í fjarskiptabúnaði og aðgerðir M við lagfæringar á honum. Þegar M var spurður um hvort hann hefði verið undir áhrifum áfengis eða vímuefna hafi hann því svarað til samræmis við raunverulegt ástand sitt og upplifun á tjónsdegi. Sé því ekki sýnt fram á að M hafi haft ásetning til að afla sér bóta með sviksamlegum hætti.

Í viðbótarathugasemdum V segir að ekki skipti máli hvernig M hafi upplifað áhrif þeirra fíkniefna sem mældust í blóði hans. Það eitt að slíkt efni mælist í blóði leiði til þess að M teljist samkvæmt

siglingalögum hafa verið undir áhrifum og það eitt og sér leiði til algers brottfalls bótaréttar vegna stórkostlegs gáleysis. Af fyrirbyggjandi lögregluskýrslu sé þá ljóst að aðrir þættir hafi komið til, en M hafi viðurkennt að hafa siglt A of hratt og verið með hugann við annað en stjórn hans. Er þá áréttuð sú afstaða að M hafi veitt V rangar upplýsingar, t.a.m. hafi hann ekki upplýst um að hafa verið undir áhrifum fíkniefna auk þess sem hann hafi haldið því fram í tjónstilkynningu að rafmagnstruflanir kynnu að hafa valdið stefnubreytingu A. Það fái enga stoð í gögnum málsins sem beri með sér að M hafi sett A á sjálfstýringu og sjálfur farið að gera eitthvað allt annað en að fylgjast með siglingarstefnu hans.

Álit.

Fyrir liggur að samkvæmt matsgerð Rannsóknarstofu Háskóla Íslands í lyfja- og eiturefnafræði mældist tetrahydrokannabinól í blóði M í magninu 1,6 ng/ml. Samkvæmt 2. mgr. 238. gr. siglingalaga má enginn reyna að stjórna skipi, stjórna skipaferðum eða veita öryggisþjónustu vegna skipaferða, ef hann vegna neyslu áfengis, ávana- og fíkniefna eða annarra örvandi eða deyfandi efna, vegna sjúkdóms eða þreytu eða af öðrum orsökum, er óhæfur til að rækja starfann á fullnægjandi hátt. Í 3. mgr. 238. gr. segir að mælist ávana- og fíkniefni sem bönnuð eru á íslensku yfirráðsvæði samkvæmt lögum um ávana- og fíkniefni og reglugerðum settum samkvæmt þeim í blóði eða þvagi skipverja teljist hann vera undir áhrifum ávana- og fíkniefna og ekki hæfur til þess starfa sem getur í 2. mgr. Er því ljóst að M var óhæfur til þess að sigla A umrætt sinn.

Eftir sem áður þarf að leysa úr því hvort framangreint skuli leiða til skerðingar bóta samkvæmt 1. mgr. 90. gr. laga um váttryggingarsamninga á grundvelli þess að M hafi orðið valdur af tjóninu með háttsemi sem telst til stórkostlegs gáleysis, þ.e. hvort orsakatengsl séu milli háttsemi M og tjónsins. Samkvæmt því ákvæði má lækka eða fella niður ábyrgð félagsins hafi váttryggður í öðrum váttryggingum en líftryggingum valdið því af stórkostlegu gáleysi að váttryggingaratburður varð eða afleiðingar hans urðu meiri en ella hefðu orðið má lækka eða fella niður ábyrgð félagsins. Við úrlausn á þessum atriðum skal litið til sakar váttryggðs, hvernig váttryggingaratburður bar að, hvort váttryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti.

Við skýrslugjöf fyrir lögreglu hinn 4. júní 2025 lýsti M því m.a. að vandræði hefðu verið með fjarskiptabúnað A, hann hefði þannig gert tilraunir til að „kalla sig út“ en ekki fengið nein svör. Af frásögn hans má ráða að hann hafi í kjölfarið siglt af stað á sjálfstýringu og hugað að rafmagnsbúnaði A á meðan siglingu stóð. Hann hafi horft á sjóinn „af og til“ en þetta hafi bara verið ein mínúta. Þá segir hann að hann hafi farið „náttúrulega allt of hratt.“ Ef hann hefði litið fyrr upp frá vinnu sinni við rafmagnstöfluna hefði hann séð að hann var að stefna upp í kletta. Hann hafi þá ekki verið með hugann við það sem hann hefði kannski átt að vera að gera. A hafi verið á sjálfstýringu nokkuð nálægt landi en hefði M litið upp hefði hann séð í hvað stefndi.

Af öllu framangreindu verður að telja að M hafi sýnt af sér nokkurt dómgreindarleysi við stjórn A í aðdraganda tjónsins. Af því, svo og þeirri staðreynd að M taldist umrætt sinn óhæfur til að stjórna A, skv. 2. mgr., sbr. 3. mgr., 238. gr. siglingalaga, telst M hafa valdið tjóninu með stórkostlegu gáleysi við stjórn bátsins.

V vísar þá til þess að heimilt sé að fella niður bótarétt M á grundvelli þess að hann hafi veitt V rangar og ófullnægjandi upplýsingar og er vísað til 2. mgr. 47. gr. og 2. mgr. 120. gr. laga um váttryggingarsamninga því til stuðnings. Rétt er að taka fram að fyrrgreinda ákvæðið á við um skaðatryggingar en það síðara um persónutryggingar eins og hér um ræðir. Ákvæði 2. mgr. 120. gr. laga um váttryggingarsamninga er svohljóðandi: *Sá sem við tjónsuppgjör veitir rangar eða ófullnægjandi upplýsingar sem hann veit eða má vita að geta leitt til þess að greiddar verði út bætur sem hann á ekki rétt til glatar öllum rétti til krafna á hendur félaginu samkvæmt þessum og öðrum váttryggingarsamningum vegna sömu atvika. Sé háttsemin ekki alvarleg, hún varði einungis lítinn hluta kröfunnar eða ef sérstakar ástæður mæla með því getur hann þó fengið bætur að hluta. Ákvæði 94. gr. gildir eftir því sem við getur átt. Ólíkt því sem fram kemur í 2. mgr. 47. gr. er því ekki gerður áskilnaður um ásetning váttryggðs. Í athugasemdum í greinargerð með 120. gr. segir þó að um efnislega sama ákvæði sé að ræða. Í öllu falli verður að miða við að rangar eða ófullnægjandi upplýsingar þurfi að vera veittar vísitandi svo beiting 2. mgr. 120. gr. laga um váttryggingarsamninga komi til álita, sbr. og dóm Landréttar í máli nr. 46/2024 hvað þetta atriði varðar.*

Fyrir liggur að M var kallaður til skýrslugjafar hjá lögreglu hinn 5. júní 2025 vegna gruns um að hafa gerst sekur um yfirsjón eða vanrækslu í starfi samkvæmt 238. gr. siglingalaga. Ekki verður ráðið af fyrirbyggjandi skýrslu lögreglu að grunur hafi þá verið uppi um að M hafi verið undir áhrifum fíkniefna

við stjórn A og ber skýrslan ekki með sér að M hafi verið spurður um það atriði. Ekki liggja heldur fyrir nein gögn er sýni fram á að M hafi verið ákærður vegna brota gegn 238. gr. siglingalaga. Þá er ekki ljóst hvenær M fékk vitneskju um niðurstöðu fyrirbyggjandi blóðrannsóknar, né verður af fyrirbyggjandi gögnum ráðið að hann hafi vísitandi leitast við að villa um fyrir V. Af gögnum málsins verður þá ekki ráðið að tilefni sé til að draga í efa það mat M að hann hafi ekki verið undir áhrifum í hefðbundnum skilningi umrætt sinn þó það hnekki ekki þeirri staðreynd að hann var, í skilningi 2. mgr., sbr. 3. mgr. 238. gr. siglingalaga, óhæfur til að stjórna A.

Þykir af öllu framangreindu ekki nægilega sannað að skilyrði 2. mgr. 120. gr. laga um váttryggingarsamninga séu uppfyllt og verður V að bera hallann af því.

Í ljósi alls framangreinds, að framkvæmdu heildstæðu mati þeirra atriða sem tiltekin eru í 1. mgr. 90. gr. laga um váttryggingarsamninga og að teknu tilliti til atvika málsins telst hæfilegt að skerða bætur til M um tvo þriðju hluta.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr slysatryggingu sjómanna hjá V, en heimilt er að skerða bætur til hans um tvo þriðju hluta.

Reykjavík, 24. mars 2026.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 49/2026**Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)****Umfang tjóns.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 2. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 16. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 21. febrúar 2026.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 26. febrúar 2026.
5. Viðbótargögn frá V, dags. 17. mars 2026.

Málsatvik.

Í málskoti gerir M kröfu um að bætur vegna tjóns sem A varð fyrir í kjölfar áreksturs 18. október 2025 og bótaskyld er úr ábyrgðartryggingu B, taki mið af metnum viðgerðarkostnaði á A en ekki mismun á markaðsverðmæti A fyrir og eftir tjón.

M fór með A í viðgerðarmat á viðurkenndu verkstæði í kjölfar tjónsins. Í framlögðum gögnum kemur fram að verkstæðið hafi metið kostnað við viðgerð að fjárhæð kr. 350.000. Fer M fram á að V greiði þá fjárhæð í samkomulagsbætur en ekki kr. 205.000 eins og V hefur boðið. M telur að hann eigi rétt á að fá bættan raunverulegan kostnað við að koma A í sama ástand og fyrir fyrrgreindan tjónsatburð. M hyggst sjálfur gera við A og telur sig eiga rétt á greiðslu bóta í samræmi við viðgerðarmatið. Jafnframt kemur fram í málskoti að V hafi boðið M að auki kr. 15.000 vegna afnotamissis þar sem M hafi ákveðið að leigja ekki bílaleigubíl á meðan viðgerð stendur. M telur sanngjarnar bætur því nema kr. 365.000. Að lokum byggir M á að afstaða V sé ósanngjörn og sé ekki í samræmi við meginreglu váttryggingarréttar um fullar og sanngjarnar bætur.

Í athugasemdum V kemur fram að M hafi sjálfur óskað eftir því að fá greiddar út bætur í stað þess að viðgerð fari fram á A. Í framhaldinu hafi V farið þess á leit við þrjár bílasölur, að lagt yrði mat á verðryrnun A vegna tjónsins. Tvær bílasölur hafi metið verðryrnunina kr. 100.000 en sú þriðja á bilinu frá kr. 100.000 til kr. 150.000. V vísar til 35. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga um að váttryggður eigi rétt á fullum bótum fyrir fjártjón sitt, sé ekki um annað samið. Samkvæmt reglum skaðabótaréttar feli það í sér að tjónþoli skuli vera eins settur fjárhagslega og ef tjónið hefði ekki orðið. V telur að samkomulagsbætur að fjárhæð kr. 205.000 bæti að fullu það tjón sem M hefur orðið fyrir enda sé þær hærri en sem nemur metinni verðryrnun bifreiðasala. V telur því ósannað að tjón M sé annað og meira en þær bætur sem boðnar hafa verið. V telur ekki forsendur til annars en að bætur taki mið af sannanlegu fjárhagslegu tjóni M, sem er verðryrnun ökutækis, en ekki viðgerðarkostnaði sem ekki fellur til á viðurkenndu verkstæði.

Í viðbótarathugasemdum M er því hafnað að þrjú óformleg verðmöt frá bílasölum sem hafi ekki skaðað bílinn hafi meira vægi en viðgerðarmat viðurkennds verkstæðis. M ítrekar þá afstöðu að samkomulagsbætur að fjárhæð kr. 205.000 bæti ekki raunverulegt fjártjón á A.

Í viðbótarathugasemdum V, er bent á að bifreiðasalarnir hafi allir fengið afhentar skýrar og greinargóðar ljósmyndir af skemmdum á A áður en þeir lögðu mat á hvaða áhrif umræddar skemmdir hefðu á verðmæti A. Að öðru leyti eru fyrri athugasemdir ítrekaðar.

Álit.

Tjón M er bótaskyld úr ábyrgðartryggingu B hjá V. Ágreiningur málsins snýr að ákvörðun bótafjárhæðar sem V á að greiða M vegna tjóns á A. Bótafjárhæð ákvarðast því af reglum skaðabótaréttar um að tjónþoli eigi rétt á fullum bótum fyrir fjártjón sitt. Sama hugtak er grundvöllur bótaákvörðun 35. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004, þar sem fram kemur að ef ekki sé um annað samið eigi váttryggður rétt á fullum bótum vegna fjártjóns síns. Þrátt fyrir þetta verður 35. gr., þar með talið 2. mgr. þess ákvæðis, ekki beitt með beinum hætti í þessu máli enda er krafa M krafa um skaðabætur sem greiða á úr ábyrgðartryggingu hjá V. Hér er ekki um að ræða bótakröfu váttryggs á grundvelli

vátryggingarsamnings, eins og gildir um bætur á grundvelli framangreindar 35. gr. laga um vátryggingarsamninga.

Í málinu liggur fyrir að V hefur samþykkt að viðgerð fari fram á A með þeim kostnaði sem því fylgir. Þrátt fyrir það hefur M kosið að fara ekki þá leið og hyggst sjálfur annast viðgerð á A. Með hliðsjón af þeirri stöðu hefur V boðið fram greiðslu á kr. 205.000 í samkomulagsbætur vegna tjóns á A. Til stuðnings þeirri fjárhæð hefur V lagt fram gögn sem stafa frá þremur starfandi bifreiðasölum þess efnis að mismunur á verðmæti A fyrir og eftir tjón sé á bilinu kr. 100.000 til 150.000.

M hefur ekki lagt fram nein gögn sem hnekkt hafa framangreindu mati umræddra bifreiðarsala, þ.e. M hefur ekki sýnt fram á að raunverulegt fjártjón hans nemi hærri fjárhæð en þeim samkomulagsbótum sem V hefur boðið honum að greiða. M hefur ekki lagt fram nein gögn um hver raunverulegur viðgerðarkostnaður A er. Þegar framangreint er haft í huga telur nefndin að boð V um að greiða kr. 205.000 í samkomulagsbætur fyrir tjón á bifreið M sé til þess fallið að bæta fjártjón hans að fullu.

Nefndin hefur því komist að þeirri niðurstöðu að M eigi ekki rétt á frekari samkomulagsbótum en þeim sem V hefur boðið, þ.e. kr. 205.000.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á frekari bótum vegna tjóns á A, en þeim sem V hefur boðið úr ábyrgðatryggingu B.

Reykjavík, 23. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 52/2026**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)****Sakarskipting. Árekstur.****Gögn.**

5. Málskot mótttekið 2. febrúar 2026.
6. Tölvubréf frá V, dags. 24. febrúar 2026.
7. Ódags. viðbótargögn M.
8. Skýrsla frá Aðstoð & Öryggi, dags. 28. október 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt skýrslu sem fyrirtækið Aðstoð & Öryggi (A&Ö) gerði varð árekstur með bifreiðunum A, og B þann 28. október 2025. Í skýrslunni kemur fram að báðum bifreiðum hafi verið ekið á Sæbraut í austurátt frá Snorrabraut, B á hægri akrein og A á vinstri akrein. Ökumaður A hafi svo misst stjórn á bifreiðinni er hann skipti um akrein til hægri með þeim afleiðingum að A rásaði á veginum. Hafi A verið á leið yfir á hægri akreinina þegar B var ekið aftan á A. Í skýrslunni er eftirfarandi haft eftir ökumanni A. Kemur fram að framburðurinn var fenginn á ensku: „Ég var að keyra á vinstri akreininni og var að skipta um akrein til hægri en rann aðeins til í snjónum og fékk svo högg aftan á bílinn minn. [X] var með mér í bílnum...“ Í skýrslunni er eftirfarandi haft eftir ökumanni B: „Ég var að keyra á hægri akrein Sæbrautar í austurátt frá Snorrabraut. Skyndilega fór bíll á vinstri akreininni að rása á veginum og endaði inn á minni akrein og ég fór aftan á hann þar þegar hann snarstoppaði. Eins og þetta var á tímabili hefði ég alveg eins getað endað framan á honum því ég vissi ekki hvernig hann myndi enda. Ég var einn í bílnum þegar áreksturinn varð.“

Málið var lagt fyrir tjónanefnd váttryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að öll sök yrði lögð á ökumann A þar sem sannað þótti að hann hafi skipt um akrein í aðdraganda áreksturs.

M sættir sig ekki við þá niðurstöðu. Í málskoti byggir M á því að ekki sé réttilega haft eftir ökumanni A í skýrslu A&Ö. Hið rétta sé að A hafi alltaf verið á vinstri akrein, þ.e. ökumaður A hafi ekki verið að færa sig frá vinstri akrein yfir á þá hægri þegar áreksturinn varð. Tekið er fram að ökumaður A sé hvorki talandi á íslensku né ensku. Því dregur M réttmæti skýrslu A&Ö í efa. Bendir M á í þessu sambandi að eftir að ökumaður A hafi talað við túlk hafi hann upplýst að hann hafi allan tímann verið á vinstri akrein. Í fyrirbyggjandi tölvubréfi frá V sem váttryggði bæði A og B, er tekið fram að V geri ekki athugasemdir í málinu.

Álit.

Af ofangreindu má ráða að ágreiningur er uppi um hvernig beri að skipta sök, sbr. 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar, vegna árekstursins milli A og B. Nefndin telur með vísan í fyrirbyggjandi gögn, þ.e. fyrst og fremst skýrslu frá A&Ö, að leggja beri til grundvallar að áreksturinn verði rakinn til þess að ökumaður A hafi brotið gegn 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Þar kemur fram að áður en ökumaður skiptir um akrein eða ekur á annan hátt til hliðar skuli hann ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra. Með vísan til framangreinds hefur nefndin komist að þeirri niðurstöðu að ökumaður A beri alla sök á árekstrinum. Að gefnu tilefni telur nefndin að M hafi ekki lagt fram gögn sem sýnt gætu fram á að rétt væri að draga réttmæti skýrslu A&Ö í efa.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber alla sök á árekstrinum milli A og B.

Reykjavík, 23. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 54/2026

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.

Skráningarnúmer ökutækis: (A)

Gildissvið vátryggingar. Notkunarhugtak laga.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 3. febrúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 23. febrúar 2026.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 24. febrúar 2026 ásamt fylgiskjali.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 24. febrúar 2026.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 18. maí 2024 hafi M orðið fyrir líkamstjóni sem ökumaður A, sem sé stór vöruflutningabifreið, svokölluð búkolla. Hafi M í umrætt sinn verið að ferja grjót milli svæða og hafi grafa verið notuð til að ferma A. Við það verk hafi stór grjóthnullungur, sem hafi vegið mörg tonn, fallið úr mikilli hæð af skóflu gröfunnar og á pall A með þeim afleiðingum að M, sem sat í ökumannssæti A, kastaðist til og hlaut af því líkamstjón.

M byggir á því að tjón hans sé bótaskyldt úr slysátryggingu ökumanns og eiganda A hjá V samkvæmt 1. mgr. 9. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar. V hafi hins vegar hafnað kröfu hans með bréfi dags. 9. desember 2025 með þeim rökum að skilyrði þess ákvæðis væru ekki uppfyllt, þ.e. tjón M yrði ekki rakið til notkunar ökutækis.

M fellir sig ekki við þau málalok og rekur í málskoti að hann hafi verið við stjórn A þegar verið var að ferma hana, eftir að hafa ekið henni að gröfu til að taka á móti farmi í því skyni að halda áfram efnisflutningum. Hann hafi setið í ökumannssætinu með vél bifreiðarinnar í gangi þegar slysið varð og hafi A aðeins verið staðnæmd um stundarsakir en að fermingu lokinni hafi frekari akstur verið fyrirhugaður. M bendir á að í dómafrákvæmd hafi það ekki verið talið skilyrði þess að ökutæki sé í notkun að það sé á ferð, enda tengist notkunin eiginleikum þess sem ökutækis. Viðurkennt hafi verið að vörubifreið teljist í notkun, við fermingu og affermingu enda sé það órjúfanlegur þáttur í eðlilegri notkun þungra bifreiða á borð við A. Vísar M til dóma Hæstaréttar í málum nr. 150/2006 og nr. 146/2007 því til stuðnings.

M byggir einnig á því að bótaskylda geti verið til staðar þótt utanaðkomandi atburður eigi þátt í tjónsatviki, enda sé ökutækið í notkun þegar slysið verður og er vísað til dóma Hæstaréttar í málum nr. 223/1994 og 331/2014 í því samhengi.

Tjón M hafi átt sér stað við hefðbundna og eðlilega notkun A og beint orsakasamband sé milli þess að M var stjórnandi A og líkamstjóns hans. Séu þau skilyrði bótaskyldu sem tilgreind séu 1. mgr. 9. gr. laga um ökutækjatrýggingar því uppfyllt.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að félagið telji ekki að slys M verði rakið til notkunar A, enda verði það ekki rakið til vélarafis A eða hættueiginleika hennar við fermingu eða affermingu. Dómafordæmi þau sem M vísi til eigi þá ekki við í málinu enda hafi þar í öllum tilvikum verið um að ræða tjón sem leiddi beint af sérstökum hættueiginleikum bifreiðanna eða áfasts búnaðar þeirra eða af því að þær voru á hreyfingu og því í notkun sem ökutæki.

Í viðbótarathugasemdum M er vísað til meðfylgjandi yfirlýsingar vinnuveitanda M þar sem m.a. kemur fram að skófla gröfunnar hafi verið biluð umræddan dag og það valdið því að stórir steinar hafi fallið hratt á pall A.

Í viðbótarathugasemdum V kemur fram að samkvæmt mati þess sé slys M að rekja til notkunar gröfunnar en ekki notkunar A.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 9. gr. laga um ökutækjatrýggingar skal slysatrygging ökumanns og eiganda tryggja bætur fyrir líkamstjón af völdum slyss sem ökumaður verður fyrir við stjórn ökutækis, enda verði slysið rakið til notkunar þess.

Af gögnum málsins verður ráðið að M sat í ökumannssæti bifreiðarinnar A þegar verið var að ferma hana með aðstoð gröfu. Fyrir liggur að M hafði ekið A að gröfunni til að taka við farmi og að fermingu lokinni hafi verið fyrirhugað að halda áfram akstri með efnið á annan stað. Verður því lagt til grundvallar að A hafi verið staðnæmd um stundarsakir í tengslum við fermingu hennar og því í sjálfu sér verið í notkun þegar slysið átti sér stað.

Samkvæmt gögnum málsins varð tjón þegar stór grjóthnullungur féll úr skóflu gröfu og á pall A. Var það fall steinsins sem olli því að M kastaðist til í ökumannssætinu og hlaut líkamstjón.

Að virtum atvikum málsins verður því ekki talið að slys M hafi orsakast af hreyfingu A, öðrum hættueiginleikum hennar sem ökutækis eða sérstökum búnaði hennar. Þvert á móti verður að telja að gögn málsins bendi til þess að tjón hans hafi orsakast af notkun gröfunnar sem nýtt var til að ferma A og e.t.v. því að skófla gröfunnar var biluð.

Verður samkvæmt framangreindu ekki talið að tjón M verði rakið til notkunar ökutækis í skilningi 1. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr slysatryggingu ökumanns og eiganda A hjá V.

Reykjavík, 23. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 59/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis og slysaftrygging ökumanns og eiganda.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)

Sakarskipting. Orsakatengsl. Sönnun. Tilkynningafrestur. Frávísun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 5. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 16. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 18. febrúar 2026.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 24. febrúar 2026, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að árekstur varð milli bifreiðanna A, sem M ók, og B þann 26. júní 2020. Bæði A og B voru váttryggðar hjá V. Byggir M á því að hann hafi orðið fyrir líkamstjóni við áreksturinn. Í skýrslu frá Aðstoð og Öryggi (A&Ö) er eftirfarandi haft eftir M um atvik máls: „Ég ók austur Bústaðaveg og stöðvaði á móts við hús númer ... þar sem ég ætlaði að beygja til vinstri inn á bílaplanið. Það var bílaröð komandi á móti mér sem var kyrrstæð og var hvíti bíllinn í þessari röð. Þegar bílaröðin fór af stað varð hvíti bíllinn eftir kyrrstæður. Ég áleit svo að hann væri að gefa mér séns til að beygja inn á bílaplanið. Þegar að ég ók af stað var hvíta bílnum ekið af stað og í hliðina á mínum bíl. Ég reyndi að koma í veg fyrir áreksturinn með því að beygja til vinstri. Þá lenti ég upp á kant og á umferðarmerkið.“ Eftirfarandi er haft eftir ökumanni B: „Ég ók vestur Bústaðaveg og kom að bílaröð sem var stopp á rauðlogandi umferðarljósi, ég stoppaði í nokkrar sekúndur áður en röðin fór af stað aftur þegar að umferðarljósið varð grænt. Ég sá hinum bílnum vera stöðvað fyrir framan mig, komandi á móti mér. Mér fannst ég vera kominn of langt til að geta hleypt honum fyrir framan mig. Þegar að ég ók af stað var þessum bíl ekið í veg fyrir mig. Ég sá engar handahreyfingar hjá hinum ökumanninum. Ég var að tala við barnið mitt sem var í barnabílstól í aftursætinu þegar að þetta gerðist.“ Eftirfarandi er haft eftir vitni í skýrslunni: „Ég var að keyra á eftir hvíta bílnum í bílröðinni. Við voru á mjög lítilli ferð. Ég sá gráa bílinn sem var að koma á móti. Ég sá að ökumaður gráa bílsins lyfti upp hendinni eins og hann væri að þakka fyrir að hleypa sér inn í bílaröðina en svo jók hvíti bíllinn ferðina og var ekið í hliðina á gráa bílnum. Það var mín upplifun að ökumaður hvíta bílsins væri að gefa honum séns.“

Í málskoti kemur fram að ágreiningur milli M og V sé tvíþættur. Þannig hafi V hafnað því að bæta tjón M úr ábyrgðartryggingu B með þeim rökum að M beri alla sök á árekstrinum. Þá hafi V einnig hafnað að bæta tjónið úr slysaftryggingu ökumanns og eiganda A á þeim grundvelli að ekki séu orsakatengsl fyrir hendi milli tjónsatburðar og líkamlegra afleiðinga M. M er ósammála framangreindum rökum. Krefst M aðallega bóta úr ábyrgðartryggingu B og til vara úr slysaftryggingu ökumanns og eiganda A. Hvað varðar bótarétt úr ábyrgðartryggingu B bendir M á að hann hafi sent V tölvupóst, dags. 23. apríl 2025, þar sem óskað var eftir afstöðu V til bótaskyldu úr tryggingunni. Í svari V, dags. 20. maí 2025, hafi sú afstaða komið fram að M hafi verið í órétti og eigi því ekki bótarétt úr ábyrgðartryggingu B. M sem er þessu ósammála bendir m.a. á það sem að framan er rakið um málsatvik í skýrslu A&Ö máli sínu til stuðnings. Telur hann það eigi að leiða til þess að hann eigi fullan bótarétt úr ábyrgðartryggingu B. Í því sambandi bendir hann m.a. á framburð vitnis. Hvað varðar bótarétt úr slysaftryggingu ökumanns og eiganda þá bendir M á að hann hafi leitað til heilsugæslu á slysdegi þar sem hann hafi lýst verkjum á milli herðablaða. Hafi honum verið ráðlagt að taka verkjalyf og koma aftur til læknis ef þyrfti. Þann 6. júlí 2020 hafi M leitað aftur til heilsugæslu þar sem hann hafi upplýst að hann væri ómögulegur í mjóbakinu eftir áreksturinn. Hann hafi verið slæmur í mjóbaki árið 2019 eftir réttstöðulyftu en verið orðinn skárri, en sé nú komin á byrjunarreit eftir áreksturinn. Þá hafi hann verið greindur með tognun á lendhrygg og fengið beiðni um sjúkraþjálfun.

Í athugasemdum V til nefndarinnar, er bótarétti M hafnað bæði úr ábyrgðartryggingu B og úr slysaftryggingu ökumanns og eiganda A. Hvað varðar bótarétt úr ábyrgðartryggingunni færir V rök fyrir þeirri skoðun sinni að M beri alla sök á árekstrinum þar sem sú skylda hafi hvílt á honum að veita

annarri umferð forgang áður en hann tók vinstri beygju í veg fyrir B sem hafi komið úr gagnstæðri átt. Auk þessa telur V sig ekki hafa tekið afstöðu til bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu B áður en málið var lagt fyrir nefndina. Kemur fram að V væntir þess að málinu verði vísað frá nefndinni hvað kröfu úr ábyrgðartryggingu varðar. Þá er í bréfi V til M, dags. 23. apríl 2025, færð fyrir því rök að M eigi ekki bótarétt úr slysartryggingu ökumanns og eiganda A þar sem ósannað sé að orsakatengsl séu á milli árekstursins og þess líkamstjóns sem M krefst bóta fyrir. Í því sambandi bendir V m.a. á að samkvæmt gögnum málsins hafi M leitað til heilsugæslu á slysdegi og lýst þar verkjum í vöðva milli herðablaða. M hafi leitar aftur til heilsugæsluna 6. júlí 2020 og lýst einkennum í mjóbaki auk þess að upplýsa um að hann hafi verið slæmur í mjóbaki frá september 2019. M hafi næst leitað til heilsugæslu vegna verkja í baki 7. desember 2022. Segi í samskiptaseðli að M hafi þá kvartað undan verk í baki við álag og hann sé í vandræðum með að hlaupa, sé að spá hvort hryggskekkjan valdi og vilji komast í aðgerð. Í beiðni um myndgreiningu þann sama dag komi fram að M sé með „þekkta scoliosu til við lindhrygg en hæ í brjósthygg.“ Þá bendir V á að í greinargerð frá HVE Stykkishólmi, dags. 12. febrúar 2025, komi fram að M hafi byrjað að taka eftir hryggskekkjunni fyrir um 4-5 árum þegar hann var að byrja í ræktinni og fór þá að finna fyrir eymslum við hæ herðablað og vinstri síðu og yfir mjóbakið eftir æfingar. Ekkert sé minnst á slysið í greinargerðinni og virðist M vera að glíma við verki vegna hryggskekkju. V telur því ljóst að M hafi leitað tvisvar til heilsugæslu þar sem hann minnst á slysið en leitað svo tveimur árum seinna til læknis vegna hryggskekkju. Telur V að þau einkenni sem M vill tengja við áreksturinn séu tilkomin vegna hryggskekkju og ljóst sé að M hafi verið að glíma við þau einkenni fyrir slysið sbr. beiðni um sjúkrahjálfun, dags. 6. júlí 2020, þar sem segir: „Meiddist hann í baki er hann var í réttstöðulyftu í ræktinni í byrjun sept. 2019 er hann tók heldur mikla þyngd án upphitunar. Fékk verk neðst í mjóbakið og lagast hægt.“ Þessu til viðbótar byggir V á að óháð ágreiningnum um orsakatengsl hafi M glatað bótarétti sínum úr slysartryggingu ökumanns og eiganda A, sbr. 124. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga, þar sem komi fram að váttryggingartaki glati rétti til bóta ef krafa er ekki gerð um bætur til félagsins innan árs frá því að hann fékk vitneskju um þau atvik sem hún er reist á. Bendir V á að M hafi leitað til heilsugæslunnar vegna afleiðinga slyssins bæði á slysdegi og 6. júlí 2020. Hins vegar hafi hann ekki tilkynnt V um tjónið fyrr en 12. mars 2025, þ.e. rúmum fjórum árum og átta mánuðum eftir slys. Því telur V ljóst að þá hafi árstilkynningafrestur verið liðinn. Þá telur V að þó borist hafi skýrsla frá A&Ö á slysdegi þá megi ekki jafna því við tilkynningu um váttryggingaratburðinn „með öðrum hætti“, í skilningi framangreindar 124. gr., enda hafi ekki komið fram í þeirri skýrslu að M hafi orðið fyrir líkamstjóni við áreksturinn. Er m.a. vísað í úrskurð nefndarinnar í máli nr. 123/2023 þessu til stuðnings.

Í viðbótarathugasemdum M eru m.a. færð frekari rök fyrir því að M eigi bótarétt úr ábyrgðartryggingu B. Einnig eru færð ítarleg rök fyrir því að tilkynning til V hafi borist innan þess frests sem um getur í 124. gr. laga nr. 30/2004.

Í viðbótarathugasemdum V er að finna mótrök við því sem fram kemur í viðbótarathugasemdum M.

Álit.

Það kemur ekki skýrt fram í málskoti hvort krafa M um bætur úr ábyrgðartryggingu B snýr aðeins að meintu líkamstjóni M eða hvort þar er bæði átt við líkamstjón og munatjón, þ.e. tjón á A. Hvað sem þessu líður þá telur nefndin að krafa vegna munatjóns sé fyrnd sbr. 23. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar. Að þeirri niðurstöðu fenginni þarf að taka afstöðu til þeirrar málsástæðu V að ekki sé fyrir hendi bótaréttur úr tryggingunum þar sem M hafi ekki tekist að sanna að orsakatengsl séu á milli árekstursins og þeirra heilsufarslegu vandamála sem M vill tengja við hann. Bótaréttur vegna líkamstjóns úr báðum tryggingunum byggir á því að sú sönnun M hafi tekist. Hins vegar telur nefndin ekki forsendur til þess að vísa kröfu M um slysabætur úr ábyrgðartryggingu B frá, eins og V krefst, með þeim rökum að V hafi ekki tekið afstöðu til þeirrar kröfu áður en M vísaði málinu til nefndarinnar. Því veldur að í pósti frá V til M, dags. 20. maí 2025, kom sú skoðun V fram að M eigi ekki bótarétt úr ábyrgðartryggingunni þar sem hann beri alla sök á árekstrinum milli A og B.

Mat á orsakatengslum verður að vera heildstætt og byggt bæði á atvikum slyss, læknisfræðilegum gögnum og þróun einkenna. Í málinu liggur m.a. fyrir að M leitaði til heilsugæslu á slysdegi og lýsti þar fyrir hjúkrunarfræðingi að hann hafi lent í árekstri en bílarnir hafi ekki verið á mikilli ferð. Hafi hann við þetta fengið slink á bjóstkassa (I. Torax). Þá kemur fram að hreyfigeta sé eðlileg og án verkja en að M sé þó með verk í vöðva milli herðablaða. Var honum ráðlagt að taka verkjalyf og koma aftur ef hann teldi þörf á. M leitaði aftur til heilsugæslunnar 6. júlí 2020. Kemur fram í samskiptaseðli að M sé ómögulegur í mjóbakinu eftir áreksturinn. Segist vera verstur niðri vinstra megin í mjóbakinu. Einnig

er haft eftir M að hann hafi verið slæmur í mjóðbaki frá september 2019 en hafi verið orðinn skárri. Nú sé hann hins vegar kominn aftur á upphafsreit. Í þessum samskiptaseðli er einnig skráð að M sé með væga hryggskekkju (scoliosu) yfir til hægri í brjóðbaki og á móti til vinstri í lendhrygg. Í tengslum við þessa læknisheimsókn er m.a. eftirfarandi skráð um sjúkrasögu M: „Slæmur í hægri öxl í lengri tíma tognaði í henni í jan. 2015 er hann greip í handrið og handleggur tognaði aftur á við. Meiddist í baki er hann var í réttstöðulyftu í ræktinni í byrjun september 2019 er hann tók heldur mikla þyngd án upphitunar. Fékk verk neðst í mjóðbakið við megin og lagaðist hægt.“ Gögn málsins benda til þess að M hafi næst leitað til heilsugæslu vegna verkja í baki 7. desember 2022. Í samskiptaseðli vegna þeirrar læknisheimsóknar kemur m.a. fram að M hafi kvartað undan verk í baki við álag og hann sé í vandræðum með að hlaupa, velti því fyrir sér hvort hryggskekkjan valdi þessu og vilji komast í aðgerð. Ekkert er minnst á bílslysið frá 2020. Í beiðni um myndgreiningu þann sama dag kom fram að M sé með „þekkt scoliosu til við í lendhrygg en hæ í brjóðhrygg.“ Þá segir í greinargerð frá HVE Stykkishólmi, dags. 12. febrúar 2025, að M hafi byrjað að taka eftir hryggskekkjunni fyrir um 4-5 árum þegar hann var að byrja í ræktinni og fór þá að finna fyrir eymslum við hæ herðablað og vinstri síðu og yfir mjóðbakið eftir æfingar.

Ekki er fyrirbyggjandi heildstætt læknisvottorð, eða mat hæfra og óvilhallra matsmanna, varðandi orsakatengsl á milli árekstursins og þeirra einkenna sem M býr við í dag. Þá verður ekki að mati nefndarinnar ráðið af fyrirbyggjandi sjúkraskrá að orsakatengsl sé milli árekstursins og þeirra einkenna sem M virðist vilja tengja við hann. Þvert á móti virðast fyrirbyggjandi gögn fremur benda til þess að þeir heilsufarslegu erfiðleikar sem M að við að stríða eigi sér eldri sögu.

Á grundvelli framangreinds verður ekki talið sýnt fram á að meiri líkur en minni séu fyrir því að M hafi orðið fyrir líkamstjóni sem rakið verði til umrædds áreksturs. Verður M að bera hallann af sönnunarskorti hvað það varðar og eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans um bætur úr ábyrgðartryggingu B og úr slysatryggingu ökumanns og eiganda A vegna líkamstjóns af völdum árekstursins.

Að fenginni framgreindri niðurstöðu telur nefndin ekki þörf á að fjalla sérstaklega um þá málsástæðu V að M hafi glatað bótarétti sínum úr slysatryggingu ökumanns og eiganda A, sbr. 124. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004, þar sem árstilkynningafrestur hafi verið liðinn er M tilkynnti V um tjónið.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum vegna líkamstjóns úr ábyrgðartryggingu B né slysatryggingu ökumanns og eiganda A hjá V.

Reykjavík, 24. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 64/2026

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn váttryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 9. febrúar 2026, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 23. febrúar 2026.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi slasast þann 23. júlí 2024 á byggingarsvæði X, M var ráðinn hjá Y en leigður til X. Atvik hafi verið þau að M hafi verið staddur á vinnupalli að festa svokallaða skó á steypumót þegar fótur hans rakst í festingu fyrir undirstöður sem stóð upp úr pallinum. Við það hafi hann fallið fram fyrir sig og niður í holu sem var þar við hlið vinnupallsins, u.þ.b. 1,5 til 1,8 metrar. M hafi ekki fallið óhindrað niður í holuna heldur hafi steypustyrktarjárn orðið á vegi hans sem lágu í holunni. Við fallið hafi hann sveiflast á fyrrnefndum steypustyrktarjárnnum og skolið þannig með bakið í vegg umræddrar holu. Samhliða þessu hafi fótur M flækt í þessum járnnum með þeim afleiðingum að hann hékk illa leikinn niður úr járnnum, ofan í skurðinum, þar til samstarfsmenn komu þar að og hífðu hann upp. M hafi leitað samdægurs til læknis. Slysið hafi leitt til langvarandi óvinnufærni M, m.a. vegna bakverkja með leiðni niður í ganglimi.

Í málskoti byggir M á því að fyrirkomulag á vinnustaðnum hafi verið óforsvaranlegt og ekki samræmt lögum nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, sem og reglugerðum settum með stoð í lögnum og öðrum viðeigandi reglum. Vísar hann einkum til ákvæða 1. mgr. 13., 14., 21., 23., 37. gr., 42. gr. laganna sem og 2. mgr. 1. gr. reglna nr. 547/1996 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggisráðstafanir á byggingarvinnustöðum og við aðra tímabundna mannvirkjagerð. Að auki til 8. gr. A-hluta og 2. og 3. mgr. 16. og 21. gr. B-hluta IV. viðauka við reglur nr. 547/1996. Þá til 2. mgr. 7., 1. mgr. 11. og 12. gr. reglugerðar um röraverkpalla nr. 729/2018.

M byggir í fyrsta lagi á að gólf áðurgreinds verkpalls hafi greinilega verið skemmt þar sem upp úr því stóð festing fyrir undirstöður. Aðbúnaður á gólfinu hafi verið þannig til þess fallinn að stuðla að hrösun starfsmanna á vinnustaðnum. Óhjákvæmilegt sé að líta svo á að með þessu hafi fyllsta öryggis og aðbúnaðar ekki verið gætt, einkum með hliðsjón af áskilnaði um slétt gólf verkpalla skv. 1. mgr. 11. gr. reglugerðar um röraverkpalla nr. 729/2018. Í öðru lagi er á það bent að fallvörnum á verkfallinum hafi verið bersýnilega ábótavant. Fallvarnir á verkpöllum af þessu tagi, skuli að jafnaði vera með þremur listum sem ná frá 150 millimetra hæð upp í 1 metra. Ekkert hafi hins vegar varnað því að M félli niður af pallinum við umrætt sinn og greinilegt að fallvarnir voru ófullnægjandi. Í þriðja lagi telur M að X hafi mátt vera ljóst að hætta skapaðist af því að steypustyrktarjárn lægju yfir holu þeirri sem var við hlið títtnefnds verkpallsins sem M féll af. Eins og gefi að skilja séu steypustyrktarjárn harðari viðkomu en jarðvegur holunnar, en fyrst og fremst sé til þess að líta að járnnum fylgdi mikil hætta á því að starfsmenn rynnu til á þeim og flæktust í þeim. Réttara hefði verið að binda járnin saman með böndum eða þar til gerðum vír, líkt og almennt tíðkast á byggingasvæðum til þess að koma í veg fyrir hættu sem ella skapast. Þá séu holur í jörðu enginn geymslustaður fyrir steypustyrktarjárn heldur fer betur á því að raða þeim með veggjum eða á annan snyrtilegan hátt. Með vísan til þessa telur M að frágangur járnanna hafi ekki verið í neinu samræmi við áskilnað ofangreindrar 8. gr. A-hluta IV. viðauka reglna nr. 547/1996. Hafi það vakað fyrir X að byrgja áðurnefnda holu hefði X borið að nýta til þess efni sem betur væri viðeigandi, svo sem viðarplanka, og skorða þann búnað að svo búnu til þess að draga úr slysahefðu. Notkun lausra steypustyrktarjárna séu á meðal verstu hugsanlegu leiða sem völ er á til þess að byrgja holur á byggingasvæðum. Sú ákvörðun hafi orðið til þess að tjón M jókst til muna. Í fjórða lagi telur M það hafa verið handvömm af hálfu X að stilla upp verkpalli þeim er M féll af, við hliðina á margnefndri holu. Með því að gera slíkt hafi fallhæðin af pallinum aukist og þar með hættan á notkun hans. Svo virðist sem þarna hafi öryggi á vinnustaðnum verið fórnað með aðgerðum sem auðveldlega

hefði mátt komast hjá. Þetta telur M fela í sér brot á almennri aðgæsluskyldu X, skv. lögum nr. 46/1980, sbr. t.d. 37. og 42. gr. laganna.

Þá hafi Y ekki tilkynnt slysið til Vinnueftirlits ríkisins fyrr en þremur mánuðum eftir slysið sem hafi verið brot á 79. gr. laga nr. 46/1980. X hafi verið kunnugt um slysið frá upphafi og að líkur væru á því að M hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni. X verði að bera hallan af því að hafa ekki hlutast til um að tilkynna atvik þannig að málsatvik væru nægjanlega vel upplýst, sbr. Hrd. í máli nr. 14/2020, 613/2016 og 151/2017. Það hafi m.a. staðið X nær að halda til haga gögnum um aðbúnað á vinnustaðnum. Fullyrðingar V í höfnunarbréfi frá 30. janúar 2026 séu ekki réttar um að X hafi ekki fengið vitneskju um slysið. Í fyrirliggjandi yfirlýsingu vitnis liggja m.a. fyrir að verkstjóri á staðnum hafi ekki kallað eftir sjúkrabíl heldur sagt M og vitninu að fara með M á heilsugæslustöð sem vitnið hafi gert sem jafnframt fái frekari stoð í sjúkrasögu M. Vísar M til 21. gr. laga nr. 46/1980 um að verkstjóri sé fulltrúi atvinnurekanda. X hafi þar af leiðandi bori að gera viðeigandi ráðstafanir og m.a. tilkynna slysið tafarlaust til Vinnueftirlitsins. M bendir á að það sé lögboðin skylda atvinnurekanda skv. 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 að tilkynna um slys en ekki þess starfsmanns sem lendir í slysi. Vanræksla verkstjóra á að tilkynna um slysið sé á ábyrgð X. Hefði verkstjórinn sinnt skyldum sínum hefði verið unnt að rannsaka orsakir slyssins. Af þeirri vanrækslu verði X að bera hallann af því að málsatvik séu ekki betur upplýst. Í öðru lagi komi fram í áðurgreindri yfirlýsingu vitnis að daginn eftir slysið hafi verkstjóri X skipað starfsmönnum að yfirfara allt svæðið, fjarlægja allar festingar og girða af alla staði sem uppfylltu ekki kröfur um öryggi á vinnustað. M byggir á því að þetta bendi eindregið til þess að aðstæður á vinnustaðnum fyrir slys hafi ekki verið viðunandi eða í samræmi við ofangreindar reglur og lagaákvæði. Í þriðja lagi vísar M ásökunum um meinta áfengisneyslu á vinnustað á bug enda séu þær rangar og ósannaðar og tengist ekkert orsökum slyssins. Með hliðsjón af framangreindu telur M að X hafi sýnt af sér saknæma og ólögmeða háttsemi og eigi hann skýran og ótvíræðan rétt úr ábyrgðatryggingu X hjá V.

Í athugasemdum V ítrekar V þær röksemdir sem koma fram í höfnunarbréfi. M hafi ekki látið X vita af slysinu. Hann hafi horfið frá vinnustaðnum og hafi ekki mætt til vinnu síðan. X hafi því ekki verið fært að tilkynna um atvikið til Vinnueftirlits né lögreglu né heldur að tryggja vettvang slyssins til rannsóknar á orsökum þess. M hafi verið á uppsagnarfresti hjá X á þeim tíma sem slysið átti sér stað, en uppsögnin hafi verið tilkomin vegna áfengisneyslu M við vinnu. M hafi ekki tekist að sýna fram á að slysið verði rakið til vanbúnaðar sem X geti borið ábyrgð á gagnvart honum, né heldur til saknæmra mistaka annarra starfsmanna X. Allar tilkynningar vegna slyssins sem fylgi málskoti séu undirritaðar af Y og lögmanni M en ekki af X. Lýsingar á atvikum slyss í umræddum tilkynningum séu með öllu ósannaðar. Þá veiti meintur vitnisburður sem lögmaður M hafi aflað löngu seinna enga sönnun um atvik slyss og aðstæður á slysstað að mati V. Að auki verði að draga verulega í efa trúverðugleika M um atvik slyssins. M hafi verið á uppsagnarfresti vegna áfengisneyslu við vinnu þegar slysið átti sér stað. Þessi staðreynd dragi verulega úr áreiðanleika framburðar hans um atvik slyssins og geti haft áhrif á mat á sönnunargildi hans. Í ljósi fyrri áfengisneyslu við vinnu er ekki hægt að útiloka að áfengisneysla hafi haft áhrif á getu M til að meta aðstæður eða muna atvik með réttum hætti. Þegar trúverðugleiki aðila er dreginn í efa með slíkum hætti, er mikilvægt að kröfur hans séu studdar óbyggjandi sönnunum, sem ekki sé staðan í málinu.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á líkamstjóni M. Eins og að framan greinir byggir M skaðabótakröfu sína á því að aðstæður á vinnustað hafi verið óforsvaranlegar á meðan V byggir höfnun sína á því að aðstæður á slysstað hafi verið öruggar og slysið sé fyrst og fremst rakið til hegðunar M. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli annað hvort sakareglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á. Í tilvikum vinnuslysa getur þó sú tilkynningarskylda sem hvílir á vinnuveitanda eftir atvikum haft áhrif á það hvaða atvikalýsingu beri að leggja til grundvallar við mat á því hvort um saknæma háttsemi hafi verið að ræða.

Í 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum segir eftirfarandi:
„Atvinnurekandi skal án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlits ríkisins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys

þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings.“

Í málinu liggur fyrir að X tilkynnti ekki um slysið til Vinnueftirlits ríkisins né var lögregla kölluð á vettvang og þar af leiðandi fór engin rannsókn fram á orsökum slyssins. Samkvæmt upplýsingum úr sjúkraskrá 23. júlí 2024 kemur fram að M hafi lent í vinnuslysi og þar segir orðrétt: „Var að labba, rekst í skrúfu á jörðinni og dettur fram fyrir sig og lendir á bakinu.“ Hvorki í tilkynningu M til Sjúkratrygginga Íslands né tilkynningu M til V frá 28. nóvember 2024 kemur fram að M hafi fallið af vinnupalli og ofan í umrædda holu. Slíkt kemur heldur ekki fram í ódagsettri yfirlýsingu vitnis. Atvikalýsingu í málskoti ber því hvorki saman við atvikalýsingu í sjúkraskrá né við atvikalýsingu í öðrum fyrirliggjandi gögnum málsins.

Nefndin telur að M hafi ekki tekist að sýna fram á að hann hafi tilkynnt X um slysið eða óvinnufærni sína í kjölfar slyssins, eingöngu Y. Nefndin telur því að M hafi ekki tekist að sýna fram á að X hafi vanrækt tilkynningarskyldu sem á því hvíldi skv. 79. gr. laga nr. 46/1980. Eins og málið liggur fyrir nefndinni verður X því ekki látið bera halla af skorti á sönnun um atvik máls heldur gilda um það almennar sönnunareglur skaðabótaréttar. Nefndin telur að M hafi ekki tekist að sýna fram á að X hafa vanrækt þær skyldur sem á því hvíldu skv. lögum nr. 46/1980. Það er því niðurstaða nefndarinnar að M hafi ekki tekist að sanna að slys hans verið rakið til saknæmrar háttsemi sem X geti borið skaðabótaábyrgð á.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 24. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 72/2026**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Heimilisvernd- farangurstrygging.****Gildissvið váttryggingar. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 17. febrúar 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 23. febrúar 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, mótteknar 25. febrúar 2026.

Málsatvik.

Í málskoti upplýsa M að 17. október 2025 hafi þau verið á leið á flugvöll á Spáni til að fara í kvöldflug til Íslands. Á leiðinni hafi þau stoppað í um það bil eina klukkustund við tiltekna verslunarmiðstöð. Hafi þau lagt og læst bílnum þar fyrir utan. Þegar þau hafi komið aftur að bílnum hafi engin ummerki verið um innbrot í bílinn en hins vegar verið gufa inni í bílnum og móða á innanverðum rúðum. Við öryggisleit á flugvellinum hafi svo komið í ljós að fartölvu vantaði í handfarangur. Á þeim tímapunkti hafi þau haldið að tölvan hafi gleymst í húsi M á Spáni. Þegar til Íslands kom hafi hins vegar komið í ljós að fleiri muni vantaði í handfarangurinn. Þá hafi þau áttað sig á því að um þjófnað var að ræða, sem líklega hafi átt sér stað á meðan þau stoppuðu við verslunarmiðstöðina. Hafi þau þá sett sig í samband við lögfræðing sinn á Spáni og fengið þaðan ráðleggingar um að þau skyldu tilkynna þjófnaðinn til spænsku lögreglunnar í næstu ferð þeirra út. Það hafi þau gert 21. janúar 2026. Hafa M lagt fram skýrslu á spænsku því til sönnunar. Þá upplýsa M að fljótlega eftir komuna til Íslands hafi þau haft samband við V. Þá fyrst hafi komið í ljós að þeim hafi borið að tilkynna atburðinn strax til lögreglu á Spáni, nokkuð sem hafi verið ómögulegt það sem tjónið hafi ekki komið að fullu í ljós fyrr en við komuna til Íslands. M telja sig því hafa brugðist eins hratt við eins og aðstæður leyfðu. Taka þau fram að þau hefðu farið á lögreglustöð á Íslandi strax daginn eftir heimkomuna ef þau hefðu vitað af þeirri reglu sem V byggi á, þ.e. að þeim hafi borið að tilkynna tjónið innan 24 klst. Telja M sig því eiga rétt á að fá tjón sitt bætt úr farangurslið heimilisverndartryggingarinnar hjá V.

Í athugasemdum V til nefndarinnar er bótarétti M hafnað. Bendir V m.a. á að höfnunin byggi á að M hafi ekki tilkynnt tjónið til lögreglu innan sólarhrings frá því að þjófnaðurinn eða innbrotið uppgötvaðist. Því til stuðnings vísar V í 81. gr. skilmála tryggingarinnar, en þar sé kveðið á um að bætur séu ekki greiddar vegna þjófnaðar eða innbrots sem tryggður hefur, af ásettu ráði eða gáleysi, ekki tilkynnt lögreglu innan sólarhrings frá því að það varð. Bendir V á að vegna skorts á lögregluskýrslu hafi það ekki getað staðfest atvik málsins. Því sé óljóst hvernig umræddir munir glötuðust, hvort sem þeim var stolið úr húsi, bifreið eða á annan hátt. Vekur V sérstaka athygli á þessari skyldu í 88. gr. skilmála tryggingarinnar þar sem m.a. komi fram að váttryggður skuli gera þær ráðstafanir sem eru nauðsynlegar til að sanna að tjónsatburðurinn hafi átt sér stað. Telur V að gögn málsins staðfesti ekki að umræddur farangur hafi tapast með hætti sem fellur undir bótasvið skilmála, sbr. a. og b. liði 80. gr. skilmálans sem afmarka tæmandi þau atvik sem tryggingin bætir. V telur því að M eigi ekki rétt til bóta úr farangurslið heimilisverndartryggingarinnar.

Í viðbótarathugasemdum M, er m.a. tekið fram að það hafi verið ómögulegt fyrir þau að tilkynna eða gefa skýrslu hjá lögreglu á Spáni þar sem tjónið hafi ekki komið í ljós fyrr en þau voru komin til Íslands. Þau hafi látið lögfræðing sinn á Spáni vita strax af tjóninu en hann hafi sagt þeim að gefa skýrslu næst þegar þau kæmu til Spánar. Það hafi þau svo gert í janúar sl. Þá er tekið fram að þau hafi fyrst haldið að þjófnaðurinn hefði átt sér stað í húsinu þeirra en síðan hafi þau áttað sig á því að hann hafi átt sér stað á bilastæðinu við verslunarmiðstöðina.

Álit.

Ágreiningur málsins hverfist um það hvort M eigi rétt á að fá tjón sitt bætt úr farangurslið heimilisverndartryggingar hjá V. Eins og fjallað hefur verið um að framan töldu M í fyrstu að þjófnaðurinn hafi átt sér stað úr íbúð þeirra á Spáni áður en þau lögðu af stað á flugvöllinn. Síðar töldu þau líklegustu skýringuna vera þá að umræddum verðmætum hafi verið stolið úr bíl þeirra fyrir utan

verslunarmiðstöð þar sem þau stoppuðu á leiðinni á flugvöllinn. Telja þau þetta líklegt þó ekki hafi verið mjög sýnileg merki um að brotist hafi verið inn í bílinn sem þau segja hafa verið læstan. Ekki liggja fyrir önnur gögn um framangreint en þau sem byggja á frásögn M.

Í skilmálum þeim sem giltu fyrir trygginguna segir m.a. eftirfarandi í a. og b. liðum 80. gr. „Hvað bætir tryggingin? Tryggingin bætir: a. skemmdir á farangri af völdum bruna, ráns, flutningsslyss svo og ef farangur tryggðra týnist alveg í flutningi, þó með þeim takmörkunum sem koma fram í skilmála þessum. b. þjófnað á farangri vegna innbrots í híbýli, bifreiðar, húsvagna og báta“.

Eins og að framan greinir byggir V m.a. höfnun sína á að M verði að bera hallan af þeirri stöðu sem upp hafi komið vegna sönnunarskorts um atvik málsins. Telur V að gögn málsins staðfesti ekki að umrædd verðmæti hafi tapast með þeim hætti sem fellur undir bótaskyld tryggingarinnar, sbr. a. og b. liði 80. gr. skilmálans sem afmarki með tæmandi hætti þau atvik sem tryggingin bætir.

Með vísan til þess sem að framan greinir, m.a. að engin önnur gögn liggja fyrir um atvikin en þau sem byggja á frásögn M, telur nefndin að M hafi ekki tekist að sýna fram á að þeim verðmætum sem um ræðir hafi verið stolið úr íbúð þeirra á Spáni eða úr bílnum fyrir utan verslunarmiðstöðina. Að þeirri niðurstöðu fenginni telur nefndin ósannað að um bótaskyld tjón sé að ræða sbr. a. og b. liði 80. gr. framagreindra skilmála. Því er óhjákvæmilegt að hafna bótaskyldu M úr farangurslið heimilisverndartryggingarinnar hjá V.

Niðurstaða.

M eiga ekki rétt til bóta úr farangurslið heimilisverndartryggingarinnar hjá V.

Reykjavík, 24. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Anna Lilja Ragnarsdóttir

Mál nr. 85/2026

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Bótafjárhæð. Umfang tjóns. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 19. febrúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 23. febrúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 25. febrúar 2026 ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 26. febrúar 2026.

Málsatvik.

Af málskoti og gögnum málsins má ráða að bifreiðin A, sem er í eigu M, hafi orðið fyrir tjóni sem bótaskyld er úr ábyrgðartryggingu annarrar bifreiðar hjá V. Engin gögn liggja þó fyrir nefndinni um umrætt tjónsatvik en svo virðist sem ágreiningur aðila einskorðist við það hver fjárhæð bóta vegna tjóns á A eigi að vera.

Í málskoti kemur fram að V hafi hafnað beiðni M þess efnis að það annaðist um viðgerð á bifreiðinni og greiddi bætur vegna afnotamissis hennar. V hafi ekki talið viðgerð svara kostnaði og hafi boðið M samkomulagsbætur að fjárhæð 1.050.000 kr. sem miðist við gangverð bifreiðarinnar án tillits til ástands hennar fyrir tjónið. M hafi hafnað því boði enda hafi hann ráðist í talsverðar endurbætur á A sem hafi haft áhrif á ástand og verðmæti hennar. Hafi M aflað verðmats sem hafi hljóðað upp á 1.500.000 kr. en V hafi hafnað því þar sem það mat hafi ekki samrýmst verðmati samstarfsaðila þess. M telur að boð V um bætur leiði ekki til þess að tjón hans sé að fullu bætt. Hann hafi, í janúar 2025, fest kaup á A fyrir 1.000.000 kr. Hafi hann í kjölfarið ráðist í verulegar endurbætur og viðhald en fyrirbyggjandi reikningar sýni fram á kostnað vegna þess. Telur M því að tilboð V um bætur endurspeglí á engan hátt markaðsverð sambærilegrar bifreiðar í því ástandi sem A var í fyrir tjónið. Máli sínu til stuðnings leggur M m.a. fram verðmat og auglýsingar um sambærilegar bifreiðar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V hafi upphaflega boðið M 900.000 kr. fyrir A. Að fengnum frekari upplýsingum frá aðilum á markaði hafi V hækkað það boð í 1.050.000 kr., eða 800.000 kr. vildi M halda bifreiðinni. Við vinnslu málsins hafi V óskað mats frá tveimur starfandi bifreiðasölum en við matið var þeim gefið upp skráningarnúmer A og akstur hennar. Annar þeirra hafi talið söluverðmæti A í því ástandi sem hún var fyrir tjónið vera á bilinu 500.000 til 700.000 kr. Hinn hafi talið söluverðmæti hennar, miðað við staðgreiðsluverð, nema 1.200.000 kr. Meðaltal þessara mata sé því 900.000 kr. V telji að verðmæti A, í skemmdu ástandi, nemi ekki minna en 250.000 kr. og eigi að miða við að sú fjárhæð komi til frádráttar kjósi M að halda henni. Telji V ekki sýnt fram á að tjón M sé meira en sem nemur þeirri fjárhæð sem V hefur þegar boðist til að greiða. Gerir V þá athugasemdir við það verðmat sem M hefur lagt fram enda liggi ekki fyrir hvaða gögn hafi legið fyrir við það mat.

Meðfylgjandi viðbótarathugasemdum M er annað verðmat, þar sem einnig er komist að þeirri niðurstöðu að söluverð A í því ástandi sem hún var fyrir tjónið sé 1.500.000 kr. Telur M þau tvö mót sem hann hefur lagt fram styðja við þá afstöðu að markaðsvirði ráðist af raunverulegu ástandi, en ekki aðeins af aldri, gerð og akstri. Verðmöt þau sem V hafi lagt fram byggja hins vegar ekki á upplýsingum um raunverulegt ástand A heldur aðeins á gerð hennar, aldri og kílómetrastöðu. Tvær sambærilegar bifreiðar hafi þá verið seldar nýlega en ásett verð beggja hafi verið 1.500.000 kr. Sé af framangreindu ljóst að M verði ekki eins settur fjárhagslega og fyrir tjónið verði fallist á bótatilboð V.

Í viðbótarathugasemdum V er m.a. vísað til þess að þau mót sem M hafi lagt fram snúi að ásettu verði en ekki væntu söluverði.

Álit.

Af gögnum málsins má ráða að aðila greini á um það eitt hversu hátt verð V skuli inna af hendi fyrir að leysa A til sín, eða eftir atvikum ef A verður áfram í eigu M. Verður ekki annað séð en að eingöngu sé

um fjárhæðarágreiðing að ræða, en ekki ágreiðing um t.a.m. umfang þess tjóns sem varð á A við umrætt bótaskýlt tjónsatvik.

Í 3. mgr. 3. gr. samþykktu úrskurðarnefndar í vátryggingamálum segir: *Nefndin fjallar um ágreiðing varðandi fjárhæðir milli málskotsaðila og varnaraðila að fengnu samþykki varnaraðila. Neytanda er þó heimilt án samþykkis að skjóta til nefndarinnar ágreiðingi um fjárhæðir vegna vátryggingarsamnings milli hans og varnaraðila, enda nemi ágreiðingurinn að lágmarki kr. 25.000 og að hámarki 5.000.000 kr.*

Af þeim afar takmörkuðu upplýsingum sem fyrir nefndinni liggja um það atvik er leiddi til tjóns á A verður helst ráðið að tjón M sé bótaskýlt úr ábyrgðartryggingu annars aðila, þ.e. að M sé ekki neytandi gagnvart V í skilningi ákvæðisins. Með því að taka þátt í meðferð málsins fyrir nefndinni án þess að minnast á þetta atriði eða gera kröfu um frávisun verður þó að líta svo á að V hafi samþykkt að nefndin taki ágreiðing aðila til meðferðar.

Fyrirliggjandi eru tvö verðmöt sem V hefur aflað og tvö verðmöt sem M hefur aflað. Ekki verður ráðið að neinn þeirra bifreiðasala sem veitti álit í málinu hafi tekið A til skoðunar, en svo virðist sem M hafi veitt þeim tveimur bifreiðasölum sem hann leitaði til frekari upplýsingar en V, þ.e. um þær endurbætur sem gerðar höfðu verið á A fyrir tjónið. Hvað sem því líður verður þó ekki litið svo á að eitthvert þessara verðmata hafi meira vægi en önnur, en í engu tilviki er um að ræða yfirmat eða mat samkvæmt dómkvaðningu. Eins og áður segir hljóðar eitt þessara verðmata upp á 500 til 700.000 kr. og sker það sig því verulega frá hinum sem hljóða upp á 1.200.000 kr. og 1.500.000 kr. Hæstu verðmötin miða við ásett verð en hin lægri við staðgreiðsluverð. Meðaltal þessara fjögurra verðmata er 1.200.000 kr. og er það til samræmis við annað þeirra verðmata sem V hefur lagt fram. Á þá eftir að taka tillit til þess að rétt er að miða við vænt staðgreiðsluverð, en ekki ásett verð, þegar kemur að bótafjárhæðum. Í ljósi þess að lægsta matið, sem virðist óeðlilega lágt miðað við hin, er tekið með í meðaltalsútreikning og þess að tvö fyrirliggjandi verðmata eru miðuð við staðgreiðsluverð telur nefndin þó ekki rétt að draga nema 50.000 kr. frá meðaltalsfjárhæðinni. Samkvæmt því skal V greiða M 1.150.000 kr. leysi það A til sín, en 900.000 kr. semjst svo um að A verði áfram í eigu M, en ekki virðist um það deilt að verðmæti hennar eftir tjónið nemi 250.000 kr.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta að fjárhæð 100.000 kr. umfram það sem V hefur þegar fallist á að greiða.

Reykjavík, 24. mars 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Anna Lilja Ragnarsdóttir

